

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Fakulta ekonomická
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Diplomová práce

Návrh projektu využití historických
vodních děl v cestovním ruchu
CHKO Blanský les

Vypracovala: Bc. Monika Šůnová
Vedoucí práce: Ing. Roman Švec, Ph.D.

České Budějovice 2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Monika ŠŮNOVÁ**
Osobní číslo: **E12442**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Návrh projektu využití historických vodních děl v v cestovním
ruchu CHKO Blanský les**
Zadávací katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Zhodnocení aktuální situace ve zkoumaném území z pohledu poskytování služeb cestovního ruchu, identifikace příležitostí na trhu cestovního ruchu zkoumaného území. Návrh adekvátního projektu rozvoje cestovního ruchu resp. vypracování projektu na využití historických vodních děl a určení optimálního technického a majetkového zajištění projektu.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury a pramenů.
2. Vymezení zkoumané oblasti.
3. Analýza současného stupně rozvoje v poskytování služeb cestovního ruchu .
4. Příprava a realizace a zpracování terénního šetření.
5. Vypracování projektu na základě zjištěných skutečností.

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíle a metody. 4. Analýza a syntéza poznatků z realizovaných průzkumů. 5. Vlastní návrhy. 6. Závěr. 7. Seznam literatury. 8. Přílohy. 9. Resumé.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **60 - 80 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:

GOELDNER, Charles R a John Raymond Brent RITCHIE. *Tourism: principles, practices, philosophies.* Eleventh ed. Hoboken, N.J.: John Wiley, c2009, xix, 624 p. ISBN 04-700-8459-6

NAVRÁTIL, Josef. *Návštěvník jako rozvojový faktor navštíveného místa: aplikovaná geografie cestovního ruchu na příkladu vody v turistických regionech jižní Čechy a Šumava.* 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012, 189 s. *Ekonomie studium.* ISBN 978-80-87197-50-9.

NAVRÁTIL, Josef a Jana NAVRÁTILOVÁ. *Geografie pro cestovní ruch.* 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2011, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-7394-312-7.

RITCHIE, John Raymond Brent a Geoffrey I CROUCH. *The competitive destination: a sustainable tourism perspective.* Oxon, UK: CABI Pub., 2003, xvii, 272 p. ISBN 08-519-9664-7.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Roman ŠVEC, Ph.D.**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: **10. ledna 2013**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2014**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
STUDENTSKÁ 73
370 05 České Budějovice

Ing. Viktor VOJTKO, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 10. ledna 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci na téma „Návrh projektu využití historických vodních děl v cestovním ruchu CHKO Blanský les“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, 5. září 2014

.....
Bc. Monika Šůnová

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu práce Ing. Romanu Švecovi, PhD., za jeho vstřícný přístup, trpělivost a dobré rady. Dále děkuji pracovníkům Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích a v Praze, za jejich ochotu a spolupráci při získávání podkladů pro diplomovou práci, stejně tak pracovníkům Archivu v Českém Krumlově, majitelům analyzovaných objektů za poskytnuté informace a vzácné poznatky do praxe.

1 ÚVOD	3
2 PŘEHLED ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY	5
2.1 CESTOVNÍ RUCH JAKO SYSTÉM.....	5
2.2 TYPOLOGIE CESTOVNÍHO RUCHU	8
2.2.1 Přírodní a kulturní cestovní ruch a jeho atraktivita	9
2.3 PRODUKT A SLUŽBA CESTOVNÍHO RUCHU	10
2.4 MARKETING V CESTOVNÍHO RUCHU	11
2.5 NÁSTROJE STRATEGICKÉHO ŘÍZENÍ.....	11
2.6 CHARAKTERISTIKA VODNÍCH DĚL.....	12
2.6.1 Mlýn.....	12
2.6.2 Hamr	14
2.6.3 Píla	15
2.6.4 Jez.....	15
2.6.5 Malé vodní elektrárny (MVE).....	15
2.7 LEGISLATIVNÍ NÁSTROJE.....	17
2.7.1 Vodní zákon.....	17
2.7.2 Památková péče a její poslání a cíle	18
3 METODIKA.....	21
3.1 ANALÝZA SWOT.....	23
3.2 METODY VÍCEKRITERIÁLNÍHO HODNOCENÍ VARIANT	23
4 INFORMACE O ZKOUMANÉ LOKALITĚ	28
4.1 VYBRANÉ INFORMACE O DANÉ LOKALITĚ	28
4.1.1 Jihočeský kraj.....	28
4.1.2 Okres Český Krumlov.....	29
4.1.3 CHKO Blanský les.....	30
4.1.4 Vojenský újezd Boletice	31
4.1.5 Křemžská kotlina	32
4.2 ZÁKLADNÍ INFORMACE O KŘEMŽSKÉM POTOCE.....	33
4.2.1 Charakteristika vodního toku Křemžského potoka	34
4.2.2 Charakteristika městyse Křemže	36
4.2.3 Využití Křemžského potoka v minulosti.....	38
4.2.4 Využití Křemžského potoka v současnosti	38
5 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU	39
5.1 VODNÍ DÍLA NA KŘEMŽSKÉM POTOCE.....	39
5.2 STAV VODNÍCH DĚL V MINULOSTI.....	41
5.3 STAV VODNÍCH DĚL V SOUČASNOSTI.....	49
5.4 MALÉ VODNÍ ELEKTRÁRNY NA KŘEMŽSKÉM POTOCE	51
5.5 CHARAKTERISTIKA VODNÍCH DĚL NA KŘEMŽSKÉM POTOCE	51
5.6 ANALÝZA STAVU VYBRANÝCH ZAŘÍZENÍ A NÁVRHY NA JEJICH VYUŽITÍ.....	59
5.6.1 Vackovský mlýn	59
5.6.1.1 SWOT analýza	60
5.6.1.2 Varianty využití.....	60
5.6.1.3 Rozhodovací proces	60
5.6.1.4 Možnosti finanční zajištění vybrané výsledné varianty.....	65
5.6.2 Křemžský mlýn.....	67
5.6.2.1 SWOT analýza	68
5.6.2.2 Varianty využití.....	68
5.6.2.3 Rozhodovací proces	69
5.6.2.4 Možnosti finančního zajištění	70
5.6.3 Holubovský mlýn	75
5.6.3.1 SWOT analýza	76
5.6.3.2 Varianty využití.....	76
5.6.3.3 Rozhodovací proces	77
5.6.3.4 Možnosti finančního zajištění	78
5.6.4 Vybudování nové MVE – Köglerův mlýn.....	80
5.6.5 Vybudování MVE Cvrčkův mlýn.....	80
5.6.6 Nedokončené dílo	81

5.6.7 Návrh využití vodních děl v nabídkách cestovních kanceláří.....	81
7 ZÁVĚR	83
8 SUMMARY	85
9 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	87
10 SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	95
11 SEZNAM PŘÍLOH.....	97
PŘÍLOHY	98

1 ÚVOD

Energie vody byla jednou z prvních, kterou dokázal člověk v minulosti použít a úspěšně přeměnit na mechanickou práci. České země v minulosti patřily k evropské průmyslové špičce a díky specifickým hydrologickým poměrům byl vodní pohon o malých výkonech v Čechách a na Moravě velmi rozšířen. Život u vody byl v minulosti zcela odlišný od toho dnešního. Zejména na malých vodních dílech, ještě před zavedením výpomocných motorů.

Neuváženými kroky a krátkozrakými činy došlo v padesátých letech minulého století k převzetí mnoha drobných provozoven do národní správy a následně k likvidaci turbín. Ty, které přežily, byly za vynaložení značných nákladů a práce svých majitelů opět uvedeny do provozu jako malé vodní elektrárny dodávající elektřinu do veřejné sítě.

Hlavním cílem diplomové práce je návrh projektu využití historických vodních děl v cestovním ruchu CHKO Blanský les. K naplnění tohoto hlavního cíle bude využito dvou dílčích cílů. První dílčí cíl bude zaměřen na historický vývoj umísťování vodních děl na Křemžském potoce a to od jejich vzniku až do druhé poloviny minulého století. Druhým dílčím cílem bude identifikace aktuálně existujících vodních děl na Křemžském potoce a analýza jejich současného stavu. Naplnění těchto cílů umožní označit ta vodní díla, která lze využít pro cestovní ruch a to jak z teoretického, tak i z praktického hlediska.

Předkládaná diplomová práce je zaměřena na oblast Křemžského potoka, který se nachází v CHKO Blanský les. Výsledkem práce je navržení projektu, pomocí kterého by bylo možné využít historická vodní díla v CHKO Blanský les. Vodních děl bylo možné v minulosti na zkoumaném vodním toku napočítat kolem 30. V dnešní době většinu objektů již nenalezneme. Na některých místech nalezneme pouze pozůstatky staveb v podobě kamenných zídek. Řada objektů neslouží svému původnímu účelu.

Práce se snaží znovuobjevit vodní díla ve zkoumané lokalitě a skryté podnikatelské možnosti popisované oblasti, které by mohly vést k růstu místních příjmů, vytvořit nová pracovní místa či zvýšit životní úroveň místního obyvatelstva. Dílčí cíle lze rozdělit na dvě části. První část se zaměřuje na zkoumání oblasti Křemžského potoka z historického hlediska. První dílčí cíl se tedy soustřeďuje na vytvoření historického náhledu zahrnující rozmezí přibližně 100 let, který je podmínkou k naplnění druhého

dílčího cíle. Druhá část se zaměřuje na zjištění aktuální situace zkoumané oblasti Křemžského potoka, úroveň infrastruktury a nabídka služeb v daném regionu.

Na základě získaných informací, práce navrhuje možnosti využití aktuálních vodních děl na Křemžském potoce pro cestovní ruch. Pro návrh je použita metoda rozhodovacího procesu a Saatyho metoda. Pomocí této metody jsou stanoveny výsledná hodnocení vybraných navrhovaných variant využití vodních děl, ať už využití jako vytvoření další ubytovací kapacity ve zkoumané oblasti nebo vytvoření muzea mlynářství. Výsledné varianty by měly z hlediska cestovního ruchu pozitivně ovlivnit ekonomiku oblasti, například přispět ke zvýšení prodeje zboží a služeb, stabilizaci, resp. získání nových pracovních příležitostí ve zkoumané oblasti, zvýšení příjmů do místních rozpočtů nebo zkvalitnění infrastruktury oblasti.

2 PŘEHLED ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

2.1 Cestovní ruch jako systém

Cestovní ruch je někdy nesprávně ztotožňován s cestováním. Tyto pojmy se od sebe nicméně diametrálně liší. Zatímco pod pojmem cestování jsou rozuměny cesty související s přechodným pobytem na jiném místě, o cestovním ruchu hovoříme tehdy, stává-li se cestování stává masovým a je spojeno s poskytováním specifických služeb (ubytování, stravování, doprava), zabezpečovaných specializovanými organizacemi. Z uvedeného vyplývá, že přestože lidé cestovali od pradávna, cestovní ruch se začal rozvíjet teprve od poloviny 19. století. První snahy o přesné vymezení tohoto pojmu se datují od začátku 20. století a souvisejí s rozvojem vzdělávání v cestovním ruchu (Kotíková, 2010, s. 83).

V odborné literatuře se vymezením pojmu cestovní ruch zabývá mnoho autorů, ať už zahraničních např. (Kopšo, Baxa & Gúčík, 1979; Morley, 2009) nebo českých (Čertík, 2001; Pásková & Zelenka, 2002; Indrová, 2004; Hesková, Beránek, Dvořák, Novacká, & Oriška, 2006). Za autory jedné z prvních definic cestovního ruchu jsou považováni K. Krapf a W. Hunziker, kteří jsou autory významné publikace *Grundriss der Allgemeine Fremdenverkehrslehre* (1941). Pojem „cestovní ruch“ charakterizovali jako soubor vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu na cizím místě, přičemž cílem pobytu není trvalé usídlení nebo výkon výdělečné činnosti. Předmětná definice se stala východiskem pro definici cestovního ruchu, která byla přijatá na konferenci v St. Gallen v r. 1971 „*Cestovní ruch je souborem vztahů a jevů, které vyplývají z cestování a pobytu osob, pro které místo pobytu není ani hlavním místem bydliště, ani místem výdělečné činnosti*“ (Kopšo a kol., 1979, s.10). Nelze opomenout ani definici WTO (World Tourism Organisation), která byla výsledkem konference WTO v roce 1991 v Ottawě. Podle této definice „*cestovní ruch představuje činnost lidí, spočívající v cestování a pobytu v místě mimo místo, jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho roku, za účelem využití volného času, obchodu a jinými účely*“ (Čech, 1998, s.14). Z uvedené definice vychází mnoho českých autorů, především proto, že tato definice poukazuje na cestovní ruch jako činnost osob spojenou s cestováním, kdy účel cestování není pouze volný čas, ale i obchod a jiné účely. Zahraniční literatura (Goeldner & Ritchie, 2009) představuje účastníky cestovního ruchu jako osoby, které navštěvují zejména památky, navštěvují přátele a příbuzné, tráví dovolenou, ať už pomocí různých sportovních

aktivit, turistiky nebo prostě si užívají svého volného času. V popisu cestovního ruchu Goeldner & Ritchie (2009) nezapomíná ani na osoby, které jsou účastníky obchodních jednání a konferencí, profesionální průvodce nebo výzkumné pracovníky.

Cestovní ruch je často zkoumán s využitím systémové teorie jako formální vědy o struktuře, vazbách a chování nějakého systému. Systémem se rozumí jednota různých prvků, které mají mezi sebou určité vazby nebo takové, které vazby vytvoří (Kaspar, 1995). Cestovní ruch je podle Heskové a kol. (2006) otevřeným a dynamickým systémem, který tvoří dva podsystemy: subjekt cestovního ruchu a objekt cestovního ruchu. **Subjekt cestovního ruchu** reprezentuje účastník cestovního ruchu. *Z ekonomického hlediska je jím každý, kdo uspokojuje svoje potřeby spotřebou statků cestovního ruchu v době cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase. Je nositelem poptávky a spotřebitelem cestovního ruchu. Stálý obyvatel v domácím cestovním ruchu je osoba, která žije alespoň šest po sobě následujících měsíců v jiném místě před příchodem do jiného místa na kratší dobu než šest měsíců.* (Hesková a kol., 2006, s.13). **Návštěvník** je osoba, která v domácím cestovním ruchu cestuje na jiné místo v zemi svého trvalého bydliště na kratší dobu než šest měsíců. Jakubíková (2012, s.19) ztotožňuje návštěvníka se zákazníkem a hovoří o něm jako o spotřebiteli statků a služeb typických pro cestovní ruch. **Turista** je osoba, která v domácím cestovním ruchu splňuje kritéria návštěvníka. *Účast turisty na cestovním ruchu je spojena minimálně s jedním přenocováním. Výletník je návštěvník, který necestuje na kratší dobu než 24 hodin s tím, že přenocuje v navštíveném místě.* (Hesková a kol., 2006, s.14). Z pohledu mezinárodního cestovního ruchu je význam slova turista definován, například ve Spojených státech amerických podle National Tourism resources Reiew Commision v roce 1973 jako *osoba, která cestuje mimo své trvalé bydliště nanejvýše 50 mil (v rámci jednoho směru cesty) za účelem obchodu, potěšení, osobních záležitostí, nebo z jiného důvodu, pokud osoba přenocuje nebo se vrátí stejný den do místa svého trvalého bydliště.* (Goeldner & Ritchie, 2009, s.8).

Objekt cestovního ruchu zahrnuje vše, co by se mohlo stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Je tvořen cílovým místem, podniky a institucemi cestovního ruchu. Objekt cestovního ruchu je tedy nositelem nabídky (Jakubíková, 2012, s.19).

Cestovní ruch je z pohledu společenského s hospodářského významu dle Čertíka (2001, s.20) „mnohostranným odvětvím, které zahrnuje dopravu, turistická zařízení

poskytující ubytování a stravování, služby cestovních kanceláří, průvodcovské služby, turistické informační systémy a další infrastrukturu, resp. další služby cestovního ruchu. Toto odvětví patří mezi nejvýznamnější součást národní i světové ekonomiky“. Je tedy patrné, že cestovní ruch ovlivňuje řadu dalších odvětví a sektorů a je tvůrcem ekonomických příjmů národní i světové ekonomiky. Celkové vyčíslení ekonomických přínosů a výsledků zachycuje tzv. satelitní účet cestovního ruchu. V tomto účtu lze identifikovat propojení cestovního ruchu a dalších více jak 20 odvětví. Nelze opomenout ani cestovní ruch jako tvůrce nových pracovních příležitostí či přispívatele v oblasti financí pro rozvoj regionů (Ryglová, Burian, & Vajčnerová, 2011, s.18 – 19). Na odvětví cestovního ruchu působí jak veřejný, tak i soukromý sektor. Vzájemná spolupráce těchto sektorů je nutná, či přímo nezbytná pro další rozvoj cestovního ruchu (Jakubíková, 2012, s.19).

Zaměříme-li se na cestovní ruch regionu, zjistíme, že je závislý na velmi malých podnikatelských subjektech. Lze vyjmenovat řadu možných pozitiv jako např. jsou nové pracovní příležitosti, stabilita místního hospodářství, zdroje dalších příjmů, zlepšení životní úrovně obyvatel, péče o místní kulturní dědictví, je nezbytné si uvědomit, že cestovní ruch nemůže být pro např. venkovské hospodářství zápasící o přežití řešením. Jedná se o podnikatelské odvětví vysoce dynamické a konkurenční založené na principech volného trhu a je do značné míry ovládán propagačními a informačními metodami (Janečková & Vašíková, 1999). Skýtá proto poměrně vysoké riziko způsobené relativně nízkou hospodářskou návratností, zejména pak mezi výrazněji specializovanými trhy (Kesner, 2005).

Pokud region má rozvíjet cestovní ruch založený na jeho přírodním a kulturním bohatství, musí být schopen překonat některé možné překážky jako např. nedostatečný počet malých či středních podniků nebo nedostatek zájmu o cestovní ruch, nedostatečnou kvalifikaci pracovníků, nedostatečnou podporu ze strany jiných odvětví, nedostatek turistických zajímavostí, sezónní charakter, potenciální sociální konflikty díky přílivu turistů, poškození kulturního či přírodního dědictví apod. (Foret & Foretová, 2001).

2.2 Typologie cestovního ruchu

Cestovní ruch se neustále vyvíjí a obohacuje v závislosti na poptávce účastníků cestovního ruchu (Hesková a kol. 2006, s.21). Vymezení druhů a forem cestovního ruchu je různé z pohledů autorů jako např. Kaspar, 1995; Malá, 1999; Gúčik, 2000; Pásková & Zelenka, 2002.

V případě, kdy za základ posuzování cestovního ruchu vezmeme motivaci účastníků cestovního ruchu, tedy účel jejich cesty a pobytu na místě mimo jejich bydliště, hovoříme o **druzích cestovního ruchu**. Naopak, pokud za základ posuzování cestovního ruchu vezmeme různé druhy příčin, které cestovní ruch ovlivňují a důsledky, které cestovní ruch přináší, hovoříme o **formách cestovního ruchu** (Hesková a kol. 2006, s.21). Následující **tabulky 1 a 2** zachycují druhy a formy cestovního ruchu.

Tabulka 1: Druhy cestovního ruchu

DRUHY CESTOVNÍHO RUCHU	
- rekreační cestovní ruch	- lázeňský cestovní ruch
- sportovní cestovní ruch	- zdravotní cestovní ruch
- dobrodružný cestovní ruch	- obchodní cestovní ruch
- myslivecký a rybářský cestovní ruch	- kongresový cestovní ruch
- náboženský (poutní) cestovní ruch	- stimulační cestovní ruch

Zdroj: vlastní zpracování dle Hesková a kol. 2006, s.21

Tabulka 2: Formy cestovního ruchu

FORMY CESTOVNÍHO RUCHU	
1. z geografického hlediska	2. podle počtu účastníků
- domácí cestovní ruch	- individuální cestovní ruch
- zahraniční cestovní ruch	- skupinový cestovní ruch
- mezinárodní cestovní ruch	- masový cestovní ruch
- vnitřní cestovní ruch	- ekologický cestovní ruch
- národní cestovní ruch	
- regionální cestovní ruch	
3. podle způsobu organizování	4. podle věku účastníků
- individuální cesty	- cestovní ruch dětí
- organizovaný zájezd/pobyt	- mládežnický cestovní ruch
- klubový cestovní ruch	- rodinný cestovní ruch
	- seniorský cestovní ruch
5. podle délky účasti	6. podle převažujícího místa pobytu
- výletní cestovní ruch	- městský cestovní ruch
- krátkodobý cestovní ruch	- příměstský cestovní ruch
- víkendový cestovní ruch	- venkovský cestovní ruch
- dlouhodobý cestovní ruch	- agroturistika (ekoagroturistika)
	- horský, vysokohorský cestovní ruch
	- přímořský cestovní ruch
7. podle ročního období	8. podle použitého dopravního prostředku
- sezónní (zimní, letní) cestovní ruch	- motorizovaný cestovní ruch
- mimosezónní cestovní ruch	- železniční cestovní ruch
- celoroční cestovní ruch	- letecký cestovní ruch
	- lodní cestovní ruch
9. z hlediska dynamiky	10. ze sociologického hlediska
- pobytový (statický) cestovní ruch	- návštěvy příbuzných a známých
- putovní (dynamický) cestovní ruch	- sociální cestovní ruch
	- komerční cestovní ruch
	- etnický cestovní ruch

Zdroj: vlastní zpracování dle Hesková a kol., 2006, s.21

2.2.1 Přírodní a kulturní cestovní ruch a jeho atraktivita

Přírodní a kulturní oblast cestovního ruchu umožňuje účastníkům cestovního ruchu zaměřit se na široký okruh nejrůznějších pozoruhodností a aktivit určených k uspokojení rozličných potřeb, ať jde o potřeby v oblasti poznávání, relaxace, rekreace nebo prožitého dobrodružství a jiné. Některé aktivity jsou výhradně sezónní, ale většinu z nich lze provádět celoročně nebo v minisezóně (což umožňuje prodloužení turistické sezóny). Pro některé aktivity postačí turistům pár hodin, další vyžadují několik dní, jiné si pak mohou vyžádat týdenní i delší pobyt. Jak je uvedeno v literatuře zabývající se problematikou cestovního ruchu (Orieška, 2010) přírodní a kulturní bohatství lze využít např. při rozvoji následujících aktivit:

- *..Přírodní cestovní ruch:* procházky, pěší turistika, cykloturistika, prohlídky pamětihodností, pozorování přírodních krás, návštěva přírodních rezervací a parků, plavání, vodní sporty, lov, rybolov, sběr lesních plodů, apod.
- *..Kulturní cestovní ruch:* festivaly, společenské akce, hudba, divadlo, život na vesnici a venkově (farmy a trhy), gastronomie a ochutnávka místních produktů, návštěva historických a náboženských památek apod.

Zaměříme-li se na motivační faktory cestovního ruchu při využití přírodního a kulturního dědictví, patří mezi ně často udržování dobré fyzické kondice, objevování a vzdělávání, poznávání nových přírodních krás a zajímavostí, kontakt s lidmi z různého prostředí a kultur v prostředí, který je osobnější než v případě masově navštěvované destinace (Foret & Foretová, 2001). Ať už je motivace jakákoliv, téměř každý hledá osobní zkušenost, kterou cestovní ruch bezpochyby svým účastníkům nabízí. Jediné co jim z dovolené zůstane, jsou vzpomínky a pokud neproběhne podle jejich představ, pak není možné ji vzít zpět či nahradit jinou. Důsledkem pak je, že výběr dovolené spočívá do značné míry na nehmotných faktorech, např. pocitech, náladách, módě, trendech... (Lacina, 2010). Důležitým faktorem je také pracovní prostředí, například čím více je stresující, tím větší klid nalézá na venkově. Je užitečné takové globální trendy zaznamenávat, neboť bezpochyby ovlivní budoucí trendy a jejich příležitosti (Zelenka, 2010).

Cestovní ruch založený na přírodním a kulturním dědictví bude i přes velmi malý počet turistů svou vlastní podstatou rušivější než jiné formy cestovního ruchu. Proto je

potřeba pokusit se odhadnout únosnou kapacitu dané atraktivity, kterou lze přijmout a následně i způsob, jakým bude celý produkt uveden na trh (Lacina, 2010).

2.3 Produkt a služba cestovního ruchu

Jak již bylo uvedeno, při účasti na cestovním ruchu dochází k uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu a k pobytu mimo jejich trvalé bydliště. Právě uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu je realizováno při zapojení do výměnných vztahů na trhu cestovního ruchu (Orieška, 2010). K této situaci dochází mezi prodávajícími produktem cestovního ruchu (těmi co představují nabídku cestovního ruchu) a kupujícími cestovního ruchu (těmi co představují poptávku cestovního ruchu) (Orieška, 2010).

Pokud hovoříme o **produktu cestovního ruchu**, definuje ho (Hesková a kol., 2006, s.96) jako *vše, co je nabízeno na trhu cestovního ruchu a má schopnost uspokojit potřeby návštěvníků a vytvořit tak komplexní soubor zážitků. Jedná se o soubor hlavně služeb, které produkuje a nabízí cílové místo (primární nabídka) a podniky a instituce cestovního ruchu (sekundární nabídka)*. Obdobným pohledem se na produkt cestovního ruchu dívá i (Čertík, Attl, Sysel & Vitáková, 2001, s.71), který za produkt cestovního ruchu také považuje službu, jejímž poskytovateli jsou dodavatelé (ubytovací a stravovací zařízení, dopravci), zprostředkovatelé (cestovní kanceláře, cestovní agentury, dealeři cestovního ruchu) nebo marketingové organizace (organizace města a regionů, zemí nebo států).

Pohlížíme-li na produkt z ekonomického hlediska, jedná se o *soubor volných statků, služeb, zboží a veřejných statků, které jsou předmětem spotřeby účastníků cestovního ruchu*. (Hesková a kol. 2006, s.97).

Služba v cestovním ruchu má nehmotný charakter a stejně jako produkt cestovního ruchu uspokojuje potřeby účastníků cestovního ruchu (Orieška, 2010). Výsledkem uspokojení této potřeby je individuální a společenský efekt. Individuální efekt je většinou součástí cíle cestovního ruchu a společenský efekt podmiňuje a umožňuje dosažení individuálního efektu. Individuální efekt je tedy závislý na existenci efektu společenského (Orieška, 2010, s.6).

Naopak (Hesková a kol., 2006, s.97) rozděluje služby na služby cestovního ruchu a ostatní služby. Na služby v cestovním ruchu se dívá jako na *ekonomický statek, jehož podstatou je činnost a jehož hodnota je určena užítkem, který přináší*. Služby v cestovním ruchu jsou tedy určeny na uspokojení potřeb účastníků cestovního ruchu

a ostatní služby jsou určeny *na uspokojení potřeb místního obyvatelstva* (Hesková a kol., 2006, s.127).

2.4 Marketing v cestovního ruchu

Cestovní ruch je specifickým odvětvím, které se výrazně liší od ostatních odvětví, které poskytují nějaké služby. Při použití definice marketingu dle Americké marketingové asociace *marketing je proces plánování a provádění koncepce, tvorby cen, propagace a distribuce myšlenek, zboží a služeb s cílem vytvářet směny, které uspokojují cíle jednotlivce* (Kotler & Keller, 2007, s.43). Marketing definuje také (Janečková & Vašíková, 1999, s.13) jako *dosahování cílů organizace prostřednictvím uspokojování potřeb zákazníků. Znamená to dokonce dávat cosi navíc, než dává konkurence*. Při využití marketingu v cestovním ruchu poukazuje (Zelenka, 2010) na různé promoční techniky, které lze využít. Jedná se např. o webové stránky (jednoduchý způsob jak zviditelnit určitou oblast, pokud nejsou potřebné finanční prostředky, pro zorganizování rozsáhlé kampaně), odborné časopisy (okruh čtenářů je zaměřen na typy lidí, které chce daná oblast oslovit a upoutat), veletrhy (porovnáme-li však vynaložené náklady a čas s prospěšností takové propagace, pak může být pro mnoho destinací poměrně nízká), informační centra krajů a měst, publikace vydané agenturou Czech Tourism a mnoho dalších.

2.5 Nástroje strategického řízení

Existuje celá řada nástrojů pro vyhledání, výběr a návrh zvolené strategie. Je nutné zvážit, která metoda nebo metody jsou nejvhodnější, přičemž se doporučuje využít jen pár vybraných metody, které je nutné aplikovat tak, přes veškeré analýzy nezapomněly na to nejdůležitější a to je tvorba nové strategie. Analýza začíná definicí poslání, následuje externí analýza makroprostředí (např. PEST analýza, metoda tvorby scénářů, nebo metoda 4C) a mikroprostředí (analýza odvětví, model životního cyklu odvětví, model pěti sil,...atd.), dále interní analýza (např. BCG matice). V rámci poslední části – syntézy jsou informace shrnuty a vyhodnoceny (SWOT analýza) (Truneček, 1995).

2.6 Charakteristika vodních děl

2.6.1 Mlýn

Zpočátku bylo zařízení vodních mlýnů velice jednoduché. Dvě tisíciletí je tvořilo dřevěné vodní kolo, které jednoduchým převodem dřevěnými ozubenými koly otáčelo vrchním mlýnským kamenem z pískovce, tzv. běhounem. Obilí se sypalo do otvoru ve středu běhounu, kde se spodní plochou mlýnského kamene drtilo o horní plochu spodního kamene, tzv. ležáku. Po rozdrčení obilí a prosetí meliva se šrot opětovně ručně vynášel v násypkách na horní podlahu k opětovnému mletí (Lednická & Čížek, 2006, s. 5). Dříve se tedy mlýnem nazývalo vše, co bylo hnáno vodou, respektive vodním kolem. Proto bylo běžné provozovny pojmenovávat jako mlýny moučné, krupní, kašní (jahelka), cukerné, pilní (pily na dřevo), tříselné (koželužny), hamerní (železární), valchovní (valchy), rudné (drtiče nerostů) a čerpací (vodní pumpy např. u dolů) (Kopta, 1955).

Dnes mlýnem nazýváme soubor strojů určených k rozmělnění materiálů. Mlýnem máme často na mysli i budovu, v níž se tyto stroje nacházejí (Hlušičková, 2004). Mlýnů může být mnoho druhů, protože mletí jako úprava surovin se používá v mnoha oborech - od mlýnů obilních, přes solné, grafitové, mlýny na suroviny pro keramický, práškový či lakýrnický průmysl až po mlýny papírenské (Klempera, 2002).

Mlýny obilní s vodním pohonem

Pokud se týká historie a vodních pohonů jako takových, jednoznačně byly nejvíce rozšířeny mlýny obilní. Proto je mlynářství velmi staré řemeslo (Kopta, 1955). Mlýn stával snad u každé větší vsi. Pokud to hydrologické poměry dovozovaly byl vodní. Kde ne, byly vystavěny mlýny větrné nebo soustrojí pohánějící zvířecí silou - žentourem. Kapacita mlýnů byla za první republiky s ohledem na eliminaci nežádoucích konkurenčních praktik limitována kontingentací (Štěpán, 2004). Zajišťovala se tím rovnoměrná práce a zaměstnání ve všech mlýnech. Dne 13.7.1934 byla založena Čs. obilní společnost, která regulovala a upravovalo obchod s moukou, ostatními mlýnskými výrobky a některými krmivými. Měla akciový kapitál 50 mil. korun, které byly upsány různým zájmovým a profesním organizacím, včetně mlynářských (Klempera, 2002).

Podstata mlecího procesu

Podstatou mletí je získat ze zrna mouku. Výsledný produkt musí obsahovat částice konkrétní velikosti bez cizorodých látek a prachových částic. Pokud se to nepodaří, pekař, který ji zpracovává s ní bude mít potíže. Z tohoto důvodu nejde zrní nějakým jednoduchým způsobem prostě rozmačkat na padrť. Vzniklo by tak velké množství nepoužitelných částic. Mlýnská zařízení jsou tedy konstruována tak, aby zrna tak říkajíc "rozlomila" jen na několik větších částí. Zdařilé produkty se vysejí. Hrubý meziprodukt se opět nasype do násypky. Pak se mlecí stroj přeseřídí a mele se nanovo. Při dalším mletí se tyto hrubé "šroty" rozlomí opět na menší a postup se stále opakuje, až je dosaženo požadované velikosti. Tomuto postupu se říká "periodické mletí". Je to jediný spolehlivý způsob, jak získat minimální množství nepoužitelného prachu (do 4%) a maximum mouky (Lednická & Čížek, 2006, s.7).

Charakteristickou součástí mlýnů je samozřejmě vodní kolo. V průměru mívalo zpravidla 3 až 5 metrů, což záviselo na získaném spádu. Šířka kola se volila hlavně podle množství vody, které bylo k dispozici, a také podle potřebné síly k pohonu mlýna. K pohonu kola se využívaly i docela slabé potůčky, ovšem takový mlýn pak potřeboval nádrž nebo rybníček pro akumulaci vody (Štěpán, 2004). Ta se z potoka přiváděla mlýnským náhonem, jehož délka odvisela od spádu toku v dané lokalitě. Při menším spádu se musely budovat náhony dlouhé stovky metrů a výjimkou nejsou ani náhony o délce kolem jednoho kilometru. Menší průtok zároveň znamenal nutnost zadržet více vody. Na kolo se voda přiváděla dřevěným žlabem, takzvanými vantroky. Od mlýna pak odtékala zpět do potoka odpadní strouhou (Štěpán, 2004).

Modernizace

S modernizací mlýnů a jejich přechodem na elektrický pohon byl každý ze strojů osazen samostatným elektromotorem. Vodní motor byl zrušen nebo byl použit pro výrobu elektřiny pro potřeby mlýna (Hlušíčková, 2004). Válcové stolice se ve mlýnech používají i v současnosti. Pojednou však vodní síla nedokázala pokrýt elektrickou spotřebu mlýna.

Pokud za první republiky některé lépe vybavené mlýny zdárně přežily tvrdou konkurencí parních velkomlýnů a jejich rozšiřující se teritorium (způsobené rozmachem železnice a silniční sítě) a krušné období nacistické okupace, těšili se jejich majitelé opětovného poválečného rozvoje. Bohužel však velmi krátce. S nástupem socialismu

řady těchto mlýnů (a to bohužel právě mlýnů vodních) značně prořídly (Archiv NPÚ Český Krumlov). Stalo se tak po vydání výnosu č.j.31.037/51-243 ze dne 1.10.1951, kterým se zastavoval provoz všech mlýnů, kterých není potřeba k zásobování obyvatelstva, protože jak se pravilo ve zdůvodnění: "*K zásobování obyvatelstva není malých mlýnů více třeba, protože výrobní kapacita mlýnů socialistického sektoru je pro tyto účely dostatečně zajištěna. Vydaný výměr je konečný. Ultimátum k provedení - do 31.12.1951*". S těmito mlýny byly zastaveny většinou i související živnosti (pily). To znamenalo katastrofu pro spoustu lidí i jejich rodin a začátek konce celého mlynářského řemesla u nás. U mlýnů, které zůstaly v provozu byl vodní pohon považován za něco zbytečného, co se musí pracně udržovat, a tak byly turbíny zastaveny, náhony zrušeny a všechny stroje byly osazeny elektromotory (Jásek, 2000, s. 89).

Tabulka 4: Počet mlýnů 1925 - 1999

Počet mlýnů v letech 1925 - 1999			
rok	počet mlýnů	počet zaměstnanců	kapacita (mil. tun)
1925	11 600	30 000	?
1935	9 183	?	6,58
1946	6 391	16 296	8,50
1955	1 099	6 151	6,63
1989	44	2 800	1,65
1999	100	2 100	1,85

Zdroj: www.energetika.mve.cz (2013)

2.6.2 Hamr

Jiným vodním dílem byly hamry. Byly to podniky na výrobu rozličného nářadí s kladivem poháněným vodním kolem. Na obvodu hřídele byly palce, které pravidelně zdvihaly páku na jejímž konci byla kovací hlava zvaná „kobyly“. Tomuto zařízení se říkalo chvostové kladivo na rozdíl od těžšího kladiva nadhazovacího, které palečné kolo zvedalo těsně za kobyly. Nadhazovací kladivo mělo pomalejší chod a používalo se v hamrech, kde se zkujňovalo staré železo (Klempera, 2002) Nářadové hamry byly vybaveny výhni s měchy na rozehrívání železa a doplněny brusem, někdy i mechanickými nůžkami. Každé zařízení bylo poháněno samostatným vodním kolem. V poslední době byly i zde instalovány turbíny pro výrobu elektřiny (Štěpán, 2000).

2.6.3 Pila

V tomto případě chápána jako provozovna, na zpracování pokáceného dřeva (kulatiny) na řezivo (trámy, desky aj.), nikoliv jako pouhý stroj či nástroj. V minulosti bývala nazývána také pilný mlýn (Kopta, 1955). Jejich historie se datuje od středověku, kdy si rozvoj měst vynutil potřebu rychlým a přesným způsobem získávat vhodné polotovary pro budované stavby. Provozy byly vybaveny různými stroji, které můžeme zařadit do různých kategorií (pily rámové, okružní, pásové) (Hlušíčková, 2004).

Nejstarší provozny byly vybaveny většinou pouze jediným strojem a to výhradně pilou rámovou jednolistou, na které se provádělo podélné rozřezání vlastního kmenu. Následná inovace spočívala v doplnění dalších pilových listů do rámu. Oba typy těchto strojů mohly být poháněny mechanickým pohonem od vodního motoru. Z toho důvodu byly pily stavěny většinou v blízkosti vodních mlýnů. V této podobě se malé provozny udržely velmi dlouho a to i tehdy, když byl vodní pohon nahrazen elektromotorem. Postupem doby se v moderních provozech začala používat i kmenová pásová pila, která se v současné době prosadila i v malých nově zřízených či rekonstruovaných provozech a vytlačila staré a opotřebené rámové pily (Štěpán, 2000).

2.6.4 Jez

Jez (nazývaný v místním názvosloví i stav, splav, či hatě) slouží k vzedmutí a stabilizaci vodní hladiny v říčním korytě. Díky tomu je možné určitou část vody odebírat mimo hlavní řečiště. Jez přehrazuje vodní tok v určité vzdálenosti pod bodem počátku vodního práva. Vzdálenost je zvolená tak, aby zadržená voda v tomto bodě nestoupala. U vodního díla má jez jen takovou výšku, jaká je nezbytná pro vedení vody náhonem, při použití vodního motoru musí mít výšku rovnou spádu. Na malých vodních dílech jsou nejběžnější jezy pevné s neměnnou výškou (Kopta, 1955).

2.6.5 Malé vodní elektrárny (MVE)

České energetické závody (ČEZ) v současné době rády odebírají elektrickou energii z malých vodních elektráren. Je to posílení jejich sítě a jistě i pro ně ekonomicky výhodné. V Jižních Čechách běží více než 200 malých vodních elektráren, tj. elektráren s instalovaným výkonem 5MW. Obvykle se stavějí nebo obnovují v místech, kde již předtím byly nebo tam, kde stávaly vodní mlýny. Vyžadují minimální obsluhu a údržbu a mají údajně dlouhou životnost – asi 50 let. Přitom nenarušují krajinu a životní prostředí (calla.cz, 2013).

Dělení malých vodních elektráren dle českých technických norem (ČSN)

Existuje mnoho hledisek, podle kterých lze klasifikovat vodní elektrárny. Následující tabulka 5 třídění uvádí platná norma ČSN 75 01 28 „Vodní hospodářství – Názvosloví využití vodní energie“ spolu s normou ČSN 73 68 81 „Malé vodní elektrárny – Základní požadavky“

Tabulka 4: Norma ČSN 750128

Norma ČSN 75 01 28 „Vodní hospodářství – Názvosloví využití vodní energie“	
a)	malé vodní elektrárny (MVE) s instalovaným výkonem do 10 MW
b)	střední vodní elektrárny s instalovaným výkonem od 10 MW do 200 MW
c)	velké vodní elektrárny s instalovaným výkonem nad 200 MW

Zdroj: vlastní zpracování na základě materiálů Oblastního archivu v Českém Krumlově (2013)

Tabulka 5: Dělení MVE podle normy ČSN 750128

Norma dále dělí MVE podle stejného kritéria do čtyř skupin:	
a)	domácí vodní elektrárny s instalovaným výkonem do 35 kW
b)	vodní mikroelektrárny s instalovaným výkonem od 35 kW do 100 kW
c)	vodní minielektrárny s instalovaným výkonem od 100 kW do 1000kW
d)	průmyslové vodní elektrárny s instalovaným výkonem od 1MW do 10 MW

Zdroj: vlastní zpracování na základě materiálů Oblastního archivu v Českém Krumlově (2013)

Tabulka 6: Základní požadavky normy ČSN 736881

Norma ČSN 73 68 81 „Malé vodní elektrárny“	
Třída	Jednotkový výkon soustrojí (kW)
A	nad 250
B	od 100 do 520
C	do 100

Zdroj: vlastní zpracování na základě materiálů Oblastního archivu v Českém Krumlově (2013)

Na základě těchto uvedených dělení se dále určují třídy jednotkových výkonů soustrojí (Tab.8), které odpovídají typovým řadám alternátorů od českých výrobců (Norma ČSN 750128).

Tabulka 7: Dělení MVE

Kategorie	Dosažitelný výkon MVE (kW)
I a	od 1 000 do 10 000
I b	od 500 do 1 000
II	od 100 do 500
III	od 35 do 100
IV	do 35

Zdroj: vlastní zpracování na základě materiálů Oblastního archivu v Českém Krumlově (2013)

Podle způsobu řešení, jakým je zajištěn dostatečný spád, dělíme MVE dle sborníku technických řešení MVE na tyto základní typy:

- přehradové vodní elektrárny – spád je tvořen pomocí přehrady
- jezové vodní elektrárny – spád je tvořen jezem
- derivační vodní elektrárny – spád vzniká za pomoci vytvoření umělého kanálu vedeného mimo přírodní koryto toku řeky
- vodní elektrárny bez vzdouvací vazby – vznikají na místech jako potrubí, kanály nebo otevřená koryta vod, která byla sice zbudována za jiným účelem, ale vzhledem k proudící vodě zároveň mohou sloužit jako zdroj energie (Sborník technických řešení MVE, 2000).

2.7 Legislativní nástroje

2.7.1 Vodní zákon

Problematika vod spadá podle vodního zákona do působnosti pěti ministerstev, která vykonávají působnost ústředních vodoprávních úřadů. Svodnou gesci za vodní zákon vykonává Ministerstvo zemědělství. Ministerstvo životního prostředí je ústředním vodoprávním úřadem ve věcech ochrany vod a ochrany před povodněmi, Ministerstvo zdravotnictví ve věcech stanovení povrchových vod využívaných ke koupání, Ministerstvo dopravy ve věcech užívání povrchových vod k plavbě a Ministerstvo obrany ve věcech, v nichž je založena působnost újezdních úřadů. Výkon státní správy vykonávají vodoprávní úřady, kterými jsou dále obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a krajské úřady.

V roce 2010 proběhla novela zákona (č.150/2010 Sb.), kterou se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb.

Z hlavních změn lze uvést zavedení tzv. výrobního přístupu, kdy lze pro čistírny odpadních vod do kapacity 50 ekvivalentních obyvatel použít certifikovaný výrobek a k realizaci postačí pouze jeho ohlášení. Nejvíce diskutovaná byla otázka vztahu provozu malých vodních elektráren k minimálním zůstatkovým průtokům ve vodních tocích, kde jsou v protikladu zájmy podnikatelské a výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů se zájmy ochrany přírody a rybářství. V tomto směru bylo odsouhlaseno řešení, kdy regulace bude uplatněna ve vodohospodářských plánech

povodí, které budou účinné od roku 2015. Významnou je rovněž nová úprava správního trestání.

Dle § 1, části 2, zákon upravuje právní vztahy k povrchovým a podzemním vodám, vztahy fyzických a právnických osob k využívání povrchových a podzemních vod, jakož i vztahy k pozemkům a stavbám, s nimiž výskyt těchto vod přímo souvisí, a to v zájmu zajištění trvale udržitelného užívání těchto vod, bezpečnosti vodních děl a ochrany před účinky povodní a sucha. V rámci vztahů upravených tímto zákonem se bere v úvahu zásada návratnosti nákladů na vodohospodářské služby, včetně nákladů na související ochranu životního prostředí a nákladů na využívané zdroje, v souladu se zásadou, že znečišťovatel platí.

Důležitou částí pro tuto práci je HLAVA VIII, § 55, vymezení pojmu vodní dílo. Znění vodního zákona je v plném znění dostupné na adrese Ministerstva životního prostředí České republiky.

2.7.2 Památková péče a její poslání a cíle

Kulturní památky jsou chráněny státem jakožto nedílná součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu. Dle úvodních ustanovení zákona č. 20/1987 Sb., České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči (dále jen „památkový zákon“) je cílem vytvořit všestranné podmínky pro další prohlubování politickoorganizační a kulturně výchovné funkce státu při péči o kulturní památky, o jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání, aby se podílely na rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících a tím přispívaly k dalšímu rozvoji společnosti (Zákon č. 20/1987 Sb.).

V případě památkové péče se jedná o značně široký, komplexní obor, zasahující do celé řady dalších oblastí, včetně cestovního ruchu. Je proto velmi nesnadné vytvořit přesnou, jednoduchou a výstižnou definici. Poněkud zjednodušeně lze říci, že památkovou péčí rozumíme soubor činností a opatření, která směřují k ochraně kulturních památek a zabezpečují péči o ně. Např. Vařeka (2007, s.195) vymezuje památkovou péči jako „*souhrn všech činností a opatření směřujících k cílevědomému zachování památek minulosti a k plnému uplatnění jejich hodnot v životě společnosti*“. Podobnou definici nabízejí i Kadlec & Svoboda (2007, s.16), v jejichž pojetí se jedná „*o soustavu činností a opatření, která směřují k uchování kulturních památek a k jejich*

organickému začlenění do současného života společnosti“. Obsáhleji pojímá problematiku památkové péče Vitáková (2007, s.7), která o ní hovoří jako o: „*souboru vzájemně provázaných vědecko výzkumných, dokumentačních, legislativně právních, administrativních, ekonomických, investorských, projektových, stavebních, výtvarně restaurátorských, publikačních a řady dalších odborných i ryze praktických činností, směřujících k uchování a k prezentaci (zpřístupňování, popularizaci apod.) fondu kulturních památek“*. Užší vymezení pak v § 1 odst. 2, nabízí zákon o státní památkové péči, který hovoří o státní památkové péči, do které zahrnuje činnosti, opatření a rozhodnutí, jejichž prostřednictvím orgány a odborná organizace státní památkové péče v souladu se společenskými potřebami zabezpečují zachování, ochranu, zpřístupňování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek. S orgány a odbornou organizací státní památkové péče spolupracují v rámci své působnosti i ostatní orgány státní správy a organizace a pomáhají jim při plnění jejich úkolů.

Na péči o památky participuje celá řada subjektů, počínaje vědeckými ústavy, přes státní administrativu až po různé stavební či výrobní podniky, umělce apod. Rozsah počtu zákonem chráněných památek je v jednotlivých státech různý, což není dáno jejich odlišným historickým a kulturním vývojem. Například Velká Británie má velký počet státem chráněných památek, ve Francii je tento počet relativně malý. V České republice je registrováno necelých 40 000 nemovitých kulturních památek (z toho více než 100 nemovitostí prohlášeno národními kulturními památkami) a více než 700 000 movitých památek (Vitáková, 2007).

Národní památkový ústav (NPÚ) je odbornou organizací státní památkové péče podle zákona č.20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Jeho zřizovatelem je Ministerstvo kultury ČR, sídlo má v Praze 1, Malá Strana – Valdštejnské nám.3. Tato státní příspěvková organizace vznikla k 1.1.2003 splynutím dosavadních odborných organizací státní památkové péče. NPÚ má svoje ústředí a dále územní odborná pracoviště v Praze (pro Střední Čechy), Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Liberci, Pardubicích, Brně, Ostravě, Olomouci a Kroměříži (NPÚ, 2014).

Stát ovlivňuje zajišťování péče a další procesy, a to jak cestou zákonné reglementace (nutné zákonné omezení práv vlastníků), tak pozitivním systémem státních dotací a finančních příspěvků na údržbu a restaurování památek. Přes vysoce pozitivní stimulační efekt těchto programů, je třeba konstatovat, že finanční podpora státu

vlastníkům památek je nedostatečná, zdaleka nedosahující úrovně západoevropských zemí (Vitáková, 2007).

3 METODIKA

Diplomová práce je rozdělena do 7 kapitol. Kapitola 4 vymezuje nejdříve oblast Jihočeského kraje z geografického a ekonomického hlediska. V dalších subkapitolách je potom charakterizována oblast okresu Český Krumlov, který je vymezen z hlediska geografického a ekonomického. V dalších subkapitolách a oddílech bylo nutné vymezit prostor CHKO Blanský les a Vojenský újezd Boletice, jelikož zkoumaná oblast zasahuje do obou území. Práce se následně konkrétněji věnuje oblasti Křemžského potoka, který se nachází v Křemžské kotlině, charakterizuje vodní tok z pohledu ČHMÚ a Povodí Vltavy a srovnává jeho využití v minulosti a současnosti. Ke konci kapitoly je analyzován.

Jako zdroje informací pro konkrétní údaje jsou využity informace získané ze stránek Jihočeského kraje, obcí ve zkoumaném území, vlastním pozorováním a zkušenostmi s danou lokalitou.

Kapitola 5 analyzuje podrobně vodní díla na Křemžském potoce (mlýny, pily, hamry) z hlediska několika časových období (v roce 1930, v roce 1960 a v roce 2013). Tato analýza je doplněna přehledným ztvárněním vodního toku v časových obdobích pomocí obrazového schématu vytvořeného v programu AutoCAD. Všechny vodní díla jsou popsána z historického i současného hlediska. Současný stav vodních děl byl zjištěn na základě vlastního výzkumu dané oblasti, respektive osobní terénního výzkumu. Následně jsou vybrána na základě osobního úsudku 3 vodní díla, která představují největší potenciál pro využití v cestovním ruchu. Každé historické vodní dílo je krátce představeno z historického i současného pohledu, je provedena SWOT analýza a navrženy 2 varianty využití historického vodního díla pro cestovní ruch. Dále jsou provedeny výpočty strategického řízení a to následující metody: metoda bodové stupnice, metoda alokace 100 bodů a metoda párového srovnání. Z výpočtů je sestavena Saatyho matice a vícekriteriální hodnocení, přičemž jsou zohledněny vybrané navržené varianty využití historického vodního díla. V závěru kapitoly je použito hodnocení pomocí Saatyho metody, je sestavena rozhodovací matice za podmínek jistoty a vypočtena výsledná varianta, která představuje nejvhodnější způsob využití historického vodního díla děl původně zadaných kritérií. Pro vybranou vypočtenou variantu jsou popsány finanční zdroje, pomocí kterých lze této varianty dosáhnout

v praxi. Zvláště u Křemžského mlýna jsou vypočteny náklady, výnosy a výsledné tržby vybrané varianty. V závěru páté kapitoly je také navržen informační materiál, který by mohl pomoci zvýšit povědomí o historických vodních dílech ve zkoumané oblasti. Pro informační materiál je také navržena možnost financování jeho realizace.

Diplomová práce je uzavřena kapitolou závěr, kde autorka hodnotí zjištěné skutečnosti na základě výpočtů a jejich výsledků. Závěr práce shrnuje celou problematiku vodních děl na Křemžském potoce v CHKO Blanský les a definuje možnosti jak tato díla využít pro cestovní ruch.

Při zpracování diplomové práce je použita metoda obsahové analýzy odborné literatury především marketingu, managementu a cestovního ruchu, příslušných legislativ a dalších dokumentů včetně Gehinová, B. - Hesková, M.: Závěrečná zpráva za rok 2004 k projektu CES 3010 - Technické památky v produktech cestovního ruchu, 2004, (oponovaná). Následně je využita metoda sběru informací v terénu. Jedná se především o řízené rozhovory se zástupci zainteresovaných institucí a to zejména s pracovníky Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích a v Praze, kterými byly poskytnuty základní informace o vodních dílech v dané lokalitě a jejich současném využití. Dále rozhovory s pracovníky Českého hydrometeorologického ústavu v Českých Budějovicích, díky nim byly vytvořeny základní hydrometeorologické údaje o Křemžském potoce, následovaly rozhovory se Stavebním úřadem a majiteli nemovitostí. Mapové podklady byly čerpány z archivů, I. II. a III. vojenského mapování. Nejdůležitější částí je vlastní šetření a terénní průzkum dané oblasti, který probíhal v během roku 2013. Jednalo se nejprve o návštěvy Oblastních archivů v Českém Krumlově a v Třeboni, kde na základě archivních materiálů, zejména Berní ruly, Vodní knihy a seznamů a map vodních děl. Lokalita je ohodnocena jako celek, a to z hlediska celkové atraktivity, půvabu krajiny a „charakteru“. Pro výpočty byly použity nástroje sady MS Office, pro vytvoření obrazových podkladů program AutoCAD a snímky pořízené v terénu. Použita je metoda syntézy, analýzy, pozorování, komparaci, indukce a dedukce. Analýza a syntéza patří mezi nejčastěji používané vědecké metody. Analýza a syntéza může být prováděna s reálnými objekty nebo může být uskutečněna ve sféře myšlení, tzn. s ideálními objekty (nb.vse.cz, 2013). Metodou komparace, která představuje rovnání, přirovnávání, porovnání objektů za účelem stanovení jejich shodných nebo

rozdílných znaků (mthunova.cz, 2013) byly porovnány objekty z historického hlediska a jejich aktuálního zjištěného stavu. Pomocí dedukce byly vyvozeny logické závěry, jak využít tato zjištění pro cestovní ruch. Navrhovaná využití zkoumaných vodních děl, ať už se jedná o rekonstrukci objektu na objekt muzea, objektu rekreačního pronájmu nebo turistické ubytovny, představuje možnost jak zachránit mnohdy unikátní architekturu před postupným chátráním nebo demolicí. Obzvláště využití objektu jako muzea je pro cestovní ruch velmi zajímavé, protože pomáhá vytvořit novou a ve své lokalitě velmi přitažlivou atraktivitu pro návštěvníky (Lednický, 2004). Stejně tak využít objekt jako objekt rekreačního pronájmu přináší z hlediska cestovního ruchu rozšíření ubytovacích kapacit a vytvoření nových pracovních příležitosti, tím zvýšení zaměstnanosti oblasti, rozvoji infrastruktury a přispívá k celkovému rozvoji regionu.

3.1 Analýza SWOT

Analýza SWOT představuje shrnutí a kategorizaci hlavních pro a proti v závislosti na těchto čtyřech bodech a podává výsledky jako sérii krátkých výroků v přehledné formě. „Silné stránky“ vypovídají o tom, co můžeme nabídnout a „slabé stránky“ o tom, co např. zkoumaná oblast postrádá (jedinečná atraktivita, špatný přístup), „příležitosti“ a „hrozby“ vypovídají spíše o okolnostech, za jakých může rozvoj probíhat. Údaje, které získáme prostřednictvím interní a externí analýzy, zjednodušeně a přehledně shrneme ve SWOT matici, která se zaměřuje na silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby (Vodáček & Vodáčková, 1996).

3.2 Metody vícekritériálního hodnocení variant

Při hodnocení variant, na základě zvoleného souboru kritérií je stanovení preferenčního uspořádání variant. Jinak řečeno stanovit pořadí celkové výhodnosti variant, kdy první místo zaujímá optimální varianta (Fotr, Dědina & Hružová, 2003).

Rozhodovací proces

Rozhodovacím procesem se rozumí proces řešení rozhodovacích problémů, tedy takových, které mají alespoň dvě varianty řešení. Mezi základní prvky rozhodovacího procesu patří dle Fotr a kol. (2003, s.21) cíl rozhodování, kritéria hodnocení, subjekt a objekt rozhodování, varianty řešení a jejich důsledky a stavy světa. Použitá metoda rozhodování se vždy volí s ohledem na složitost, strukturu a podmínky rozhodovacího problému. Metod řešení existuje velké množství, proto je následující výklad zaměřen pouze na objasnění metod, které byly použity v této práci.

Výběr kritérií a určení jejich vah

Definovaným kritériím musí být přiděleny váhy, které určují jejich důležitost při určování optimální varianty. Váhy kritérií jsou vždy subjektivně ovlivněny, a to jak vlivem použité metody, tak i rozhodovatelem. Je tedy zřejmé, že se při použití metod rozhodování nelze oprostít od jistého subjektivního pohledu autorky. Uvedené riziko lze definovat například zvýšením počtu rozhodovatelů. V případě diplomové práce se však tento postup jeví nevhodným, vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o určitý důkaz, že student je schopen pracovat především samostatně na odborné úrovni. Proto zde budou dle doporučení odborné literatury čtyři základní metody (bodová stupnice, metoda alokace 100 bodů, metoda párového srovnávání, Saatyho metoda). Z jejich aritmetického průměru se nakonec získá váha konečná, která zvýší spolehlivost získaných výsledků (Fotr a kol., 2003).

Pro stanovení vah kritérií jsou využity následující metody:

-**bodová stupnice:** přiřazuje určitý počet bodů ze zvolené stupnice každému kritériu v souladu s hodnocením významnosti kritéria hodnotitelem. Čím je považováno kritérium za významnější, tím větší počet bodů získá. V závěrečné fázi je provedeno normování těchto vah.

-**metoda alokace 100 bodů:** celkových 100 bodů se rozděluje mezi jednotlivá kritéria v souladu s jejich významností. je nutné přesně vyčerpat daný počet 100 bodů.

-**metoda párového srovnání:** zjišťuje pro každé kritérium počet jeho preferencí vzhledem ke všem ostatním kritériím souboru. U každé dvojice kritérií se určuje, zda je preferováno kritérium uvedené v řádku před kritériem uvedeným ve sloupci. Jestliže je preferováno, do příslušného políčka je zapsána jednička, v opačném případě nula. Počet preferencí kritéria f_i je roven součtu jedniček v řádku s součtu nul ve sloupci tohoto kritéria.

Normované váhy (I) se pak určí jako:

$$v_i = \frac{f_i}{\sum_{i=1}^n f_i}, \quad (I)$$

přičemž počet uskutečněných srovnání je dán výrazem

$$\sum_{i=1}^n f_i = \frac{n * (n-1)}{2} \quad (II)$$

kde v_i normovaná váha i -tého kritéria

f_i počet preferencí i -tého kritéria

n počet kritérií

Aby nebyla váha kritéria nulová, zvyšuje se uměle u každého kriteria počet preferencí o 1. Pak je vztah (III) upraven:

$$v_i = \frac{f_i + 1}{n + \sum_{i=1}^n f_i} \quad (III)$$

Tabulka 8: Zjišťování preferencí metody párového srovnání

Kritérium	k1	k2	k3	k4	Počet preferencí	Výsledné váhy
k1						
k2						
k3						
k4						

Zdroj: vlastní zpracování dle (Fotr a kol, 2003).

- **Saatyho metoda**

V prvním kroku opět jako předchozí metoda zjišťuje preferenční vztahy dvojic kritérií. Kritéria jsou uspořádána v tabulce ve stejném pořadí. Kromě směru preference dvojic kritérií je určována i velikost této preference, která se vyjadřuje určitým počtem bodů ze zvolené bodové stupnice. Doporučená bodová stupnice deskriptorů je uvedena v následující tabulce.

Tabulka 9: Stupnice Saatyho deskriptorů

Počet bodů	Deskriptor
1	Kritéria jsou stejně významná
3	První kritérium je slabě významnější než druhé
5	První kritérium je dosti významnější než druhé
7	První kritérium je prokazatelně významnější než druhé
9	První kritérium je absolutně významnější než druhé

Zdroj: vlastní zpracování dle (Fotr a kol, 2003).

Získáme tzv. Saatyho matici S (Tabulka 11), tj. matici relevantních důležitostí, kde prvky na diagonále matice jsou $s_{ii} = 1$ pro všechna i , prvky v levé dolní trojúhelníkové části

$$s_{ij} \approx \frac{v_i}{v_j} \quad (\text{IV})$$

$s_{ii} = 1 / s_{ij}$ pro všechna i a j , prvky s_{ij} Saatyho matice jsou odhadem podílů vah kritérií v_i a v_j , takže platí

Tabulka 10: Saatyho matice

Kritérium	k1	k2	k3	Geometrický průměr	Výsledné váhy
k1					
k2					
k3					

Zdroj: vlastní zpracování dle (Fotr, a kol. 2003).

Váhy kritérií je pak možné stanovit exaktními nebo aproximačními způsoby. V rámci aproximačních způsobů lze získat dobré odhady z geometrických průměrů jednotlivých řádků matice, tj. pronásobením všech prvků pro každý řádek a určením n -té odmocniny z tohoto součinu, kdy n je počet prvků. Výsledné geometrické průměry jednotlivých řádků matice se poté znormují (vydělí součtem všech geometrických průměrů).

Hodnocení variant

Nyní je v rámci vícekriteriálního rozhodování nutné přistoupit k hodnocení variant řešení. Existuje několik základních metod: vícekriteriální funkce utility za jistoty, jednoduché metody stanovení hodnoty variant, metody založené na párovém srovnávání variant. Vzhledem k omezenému prostoru, který může být věnován tomuto tématu se opět zaměříme pouze na metodu použitou v této práci. V případě souboru kritérií kvantitativní povahy je vhodné využít metod založených na párovém srovnání variant, tj. Saatyho metody nebo metody založené na prazích citlivosti.

Pro hodnocení variant byla vybrána Saatyho metoda. Stanovení dílčích ohodnocení variant vzhledem k jednotlivým kritériím je v Saatyho metodě analogické jako již uvedený postup stanovení dílčích vah kritérií. Jediným rozdílem je, že srovnávané objekty nejsou kritéria, ale varianty rozhodování (Fotr a kol., 2003, s.189).

Závěrečná rozhodnutí

Tato práce se zabývá rozhodováním za podmínek jistoty při více kritériích, tj. stav okolí ve sledované oblasti je pouze jeden a pravděpodobnost jeho výskytu je stoprocentní, a proto bude nyní přiblížena právě tato rozhodovací situace. Ostatní rozhodovací situace jsou podrobněji popsány v uvedené literatuře. Při rozhodování v podmínkách jistoty vycházíme z obecného tvaru rozhodovací matice za podmínek jistoty.

Tabulka 11: Obecný tvar rozhodovací matice za podmínek jistoty

		V1	V2	...	Vj	Vn
k1	v1	D11	D12		D1j	D1n
k2	v2	D21	D22		D2j	D2n
...
ki	vi	Di1	Di2		Dij	Din
...
km	vm	Dm1	Dm2		Dmj	Dmn

Zdroj: vlastní zpracování (Fotr a kol. 2003).

V záhlaví řádků této matice jsou jednotlivá kritéria K_i s vahou v_i , v záhlaví sloupců jednotlivé varianty řešení V_j . Jednotlivé prvky matice D_{ij} představují dílčí užitek varianty V_j pro naplnění cíle dle kritéria K_i za jediného stavu okolí S . Následuje hodnocení variant podle jednotlivých kritérií a jejich vah, přičemž nejlepší varianta získává nejvyšší bodové ohodnocení (Fotr a kol., 2003, s. 204).

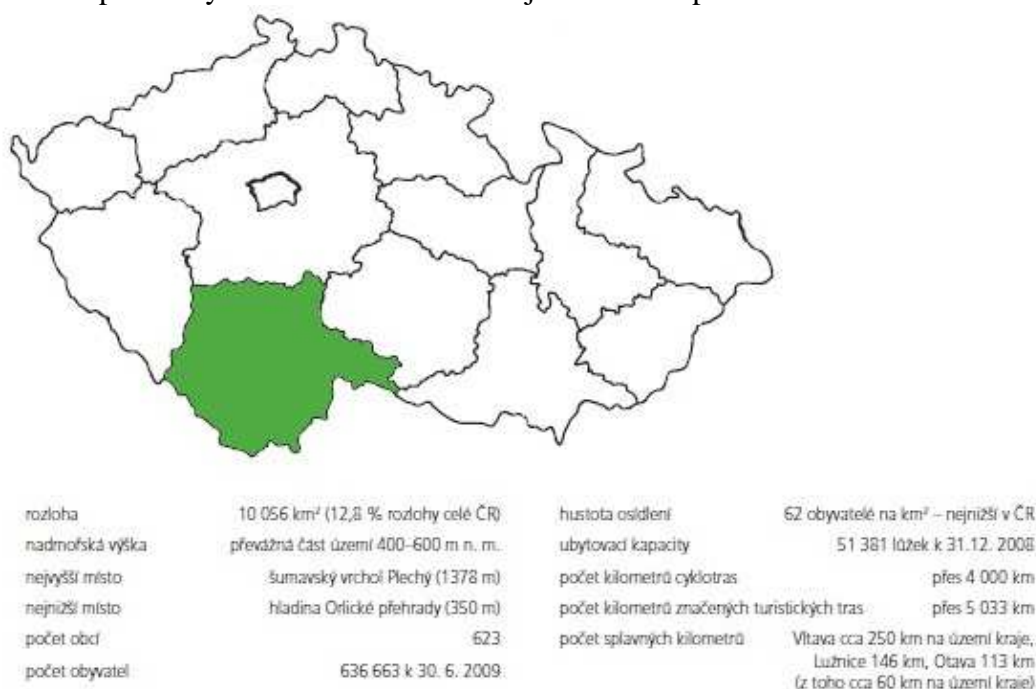
4 INFORMACE O ZKOUMANÉ LOKALITĚ

4.1 Vybrané informace o dané lokalitě

Protože se objekty vodních děl na Křemžském potoce nachází na území Jihočeského kraje, v okrese Český Krumlov a zasahují do CHKO Blanský les a Vojenského újezdu Boletice, budou v podkapitolách specifikovány tyto oblasti.

4.1.1 Jihočeský kraj

Obrázek 1: Správní vymezení Jihočeského kraje v České republice

Zdroj: Strategie rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji 2009 – 2013, s. 12

Jihočeský kraj (na obrázku č. vyznačen zelenou barvou) je považován za jeden z turisticky nejatraktivnějších regionů České republiky. Svou rozlohou 10 057 km² je druhým největším krajem České republiky a v jeho sousedství najdeme kraj Plzeňský, Středočeský, Vysočina a západní cíp Jihomoravského kraje. V jižní části své polohy sousedí s Německem a Rakouskem (Strategie rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji na roky 2009-2013).

Jihočeský kraj představuje geograficky poměrně uzavřený celek, jehož jádro tvoří Jihočeská kotlina. Ta je rozdělená na dva specifické celky – Českobudějovickou

a Třeboňskou pánev. Na jihu tvoří území zvané „Česká Kanada“ hranici s Rakouskem, jihozápadní příhraniční část s Německem vyplňuje Šumava, na jihovýchodě se rozprostírají Novohradské hory, ze severovýchodu zasahují výběžky Brd a ze severu je kraj ohraničen Středočeskou žulovou vrchovinou a Táborskou pahorkatinou (INCOMA Research s.r.o., 2007).

Území a jeho využití má charakter spíše rekreační než průmyslový. V kraji se nachází přibližně 300 maloplošných chráněných území a řada chráněných přírodních výtvorů. Celkem je chráněno téměř 20% kraje (Strategie rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji na roky 2009-2013).

Snaha o zachování přírodního prostředí se odrazila ve zřízení Národního parku Šumava (rozloha 690 km², z toho 343 km² náleží do Jihočeského kraje), chráněných krajinných oblastí Šumavě (rozloha 994 km², z toho 733 km² se rozkládá na území Jihočeského kraje), Třeboňsko (700 km²) a Blanský les (212 km²) (INCOMA Research s.r.o., 2007).

4.1.2 Okres Český Krumlov

Obrázek 2: Správní vymezení okresu Český Krumlov v České republice

Zdroj: obce-mesta.info, 2013

Správní oblast okresu Český Krumlov je typicky pohraničním regionem, který leží v nejjižnějším cípu České republiky. Na obrázku č. 12 je vymezen červenou barvou. Na severu a severovýchodě sousedí s okresem České Budějovice, na severozápadě s okresem Prachatice, jeho jižní a východní hranice je totožná se státní hranicí s Rakouskem v délce 80 km. Rozloha okresu je 1615 km² a je třetím největším v jižních Čechách, zaujímá 14,3 % jejich plochy (ceskykrumlov.cz, 2013).

Českokrumlovsko patří k okresům, které nejvíce postihl poválečný vývoj v českých zemích. Většina měst a obcí v okresu měla před 2. sv.v. převažující německé obyvatelstvo – české byly pouze obce na sever od svahů Blanského lesa (Křemže, Brloh) a Slepíčních hor (Velešín, Besednice). Ne dlouho poté vzniklo přísně střežené

hraniční pásmo, jemuž padlo za obět' velké množství již vybudovaných obcí (wikipedie.cz, 2013).

Zejména město Český Krumlov je atraktivní turistickou destinací především pro svůj dochovaný ráz středověkého města zapsaný na seznamu UNESCO s výraznou dominantou zámeckého komplexu nad řekou Vltavou a gotického kostela svatého Víta v centru města. Mezi další zajímavosti patří otáčivé hlediště a galerie Egon Schiele Art Centrum. Na Křížovém vrchu s výhledem na město najdeme barokní kapli Panny Marie Bolestné. Místní zajímavostí je také grafitový důl. Proti směru Vltavy najdeme řadu dalších historických objektů jako je např. klášter ve Vyšším Brodu nebo hrad Rožmberk. V opačném směru bychom narazili na klášter Zlatá Koruna a zříceninu Dívčí Kámen (INCOMA Research s.r.o., 2007).

4.1.3 CHKO Blanský les

Jedná se o mimořádně zachovalý krajinný celek v širším předhůří Šumavy s přírodním prostředím, které je zatím jen málo narušeno negativními vlivy lidské činnosti. Dominantami oblasti jsou nejvyšší vrchol, hora Klet' (1084 m n. m.) a kaňon řeky Vltavy. Geologické podloží spolu s klimatem výrazně podmiňuje specifičnost i pestrost rostlinstva této oblasti a řadí Blanský les k tzv. jižním pohořím. Významný je výskyt specifické flóry na českokrumlovských vápencích a na hadcích v Křemežské kotlině. Více než polovinu území pokrývají lesy, z nichž nejvýznamnější jsou smíšené podhorské lesy s převahou buku. Kromě přírodních krás je Blanský les bohatý na historické památky a lidovou architekturu. K významným patří zřícenina Dívčí kámen, schwarzenberský letohrádek s anglickým parkem v Červeném Dvoře, keltské oppidum u Třísova a vesnická památková zóna v Holašovicích, zapsaná na seznamu UNESCO. Chráněná krajinná oblast Blanský les byla vyhlášena v roce 1989 na ploše 212 km² (Miko & Šustra, 2010, s. 29).

Obrázek 3: Vymezení CHKO Blanský les

Zdroj: blansky.les.ochranaprirody.cz, 2013

4.1.4 Vojenský újezd Boletice

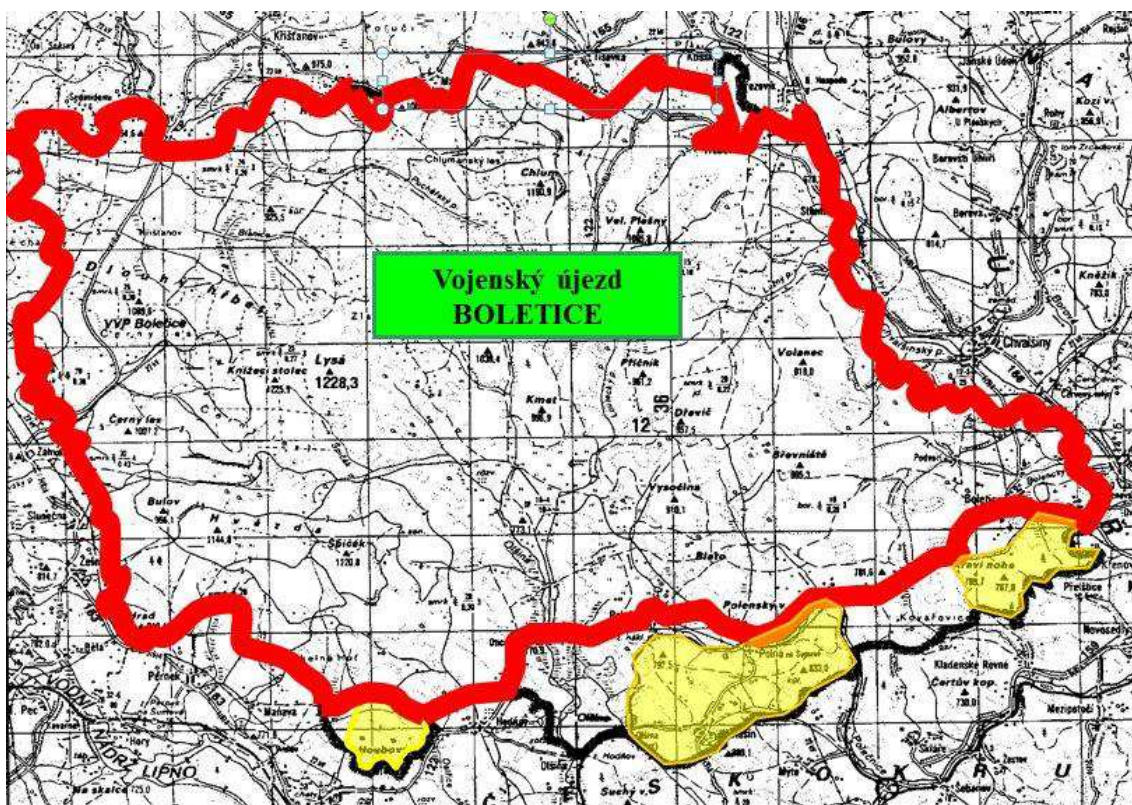
Vojenský újezd Boletice byl založen a vznikl původně jako vojenský výcvikový prostor Boletice dne 19.05.1947, jako nástupce vojenského tábora Boletice. Vojenský újezd Boletice je vševojskovým újezdem, který umožňuje provádět výcvik jednotek pozemních sil ve střelecké a taktické přípravě, výcvik v řízení vozidel a výcvik jednotek mírových sil. Jako jediný na území Čech umožňuje provádět výcvik v překonávání vodní překážky.

Vojenský újezd Boletice leží na území Jihočeského kraje, zaujímá prostor o výměře 21 949 ha. Celý je součástí okresu Český Krumlov a tvoří přibližně 13,6 % plochy tohoto okresu a je plošně jeho největší obcí. Zájmy státní správy na území újezdu jsou naplňovány prostřednictvím Újezdního úřadu (ÚÚřVÚ). Hranice vojenského újezdu je v západní části tvořena hranicí okresní, přiléhá k okresu Prachovice. Hranice na jihu, východě a severu byla za tímto účelem vytyčena v době vzniku vojenského újezdu. Východní okraj je vzdálen pouze 5 km od jádra regionu, Českého Krumlova. Nejnižší

bod území leží na východním okraji území, v místech, kde Boletický potok opouští vojenský újezd, a to v nadmořské výšce asi 540 m, nejvyšším bodem je vrchol Lysá ve výšce 1225 metrů.

Vstup na turistické značené trasy (pěší i cyklo) je povolen o sobotách, nedělích a státem uznaných svátcích v době od 7.00 - 21.00 hodin. Na obrázku č. 4 je červenou čarou vymezen VÚ Boletice a žluté plochy znázorňují přístupná místa pro veřejnost (Podhorský,2009; Chromý,2003).

Obrázek 4: Vymezení VÚ Boletice

Zdroj: armyweb.cz, 2013

4.1.5 Křemžská kotlina

Křemžská kotlina se nachází v Jihočeském kraji, v severní části okresu Český Krumlov. Území zahrnuje část povodí Křemžského potoka a jeho přítoků od soutoku s Jánským potokem. Součástí území je celé povodí Olejnice, Chmelenského potoka, Jánského potoka (Bulového potoka), Lhoteckého potoka, Chlumeckého potoka a Krásetínského potoka. Celá oblast je odvodňována do Severního moře.

Nejvyšším bodem Křemžské kotliny je vrchol Kleť a nejnižším ústí Křemžského potoka do Vltavy v nadmořské výšce 424 metrů.

Největším sídlem Křemžské kotliny je městys Křemže. Území se rozkládá téměř na celé ploše katastru této obce. Obec má deset částí, kam patří městys Křemže, Bohuškovice, Chlum, Chlumeček, Chmelná, Lhotka, Loučej, Mříč, Stupná a Vinná. Většinou se jedná o osady. V katastru městyse Křemže se nachází některá zvláště chráněná území, najdeme zde i rybníky Křemžský a Borský. Dále katastrální území Křemže zahrnuje celé údolí potoka Lesák, dolní část povodí Chmelenského potoka od Podnovoveského rybníka, údolí Křemžského potoka od Červeného Mlýna po Holubovský mlýn, východní část povodí Lhoteckého potoka a téměř celé povodí Chlumského potoka, kromě oblasti ve vrcholové části masivu Kletě (Pulcarová, 2007).

4.2 Základní informace o Křemžském potoce

Křemžský potok je levostranným přítokem Vltavy. Jedná se o potok nacházející se v Jihočeském kraji. Délka toku činí 29,8 km. Plocha povodí je podle Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) 126,75 km². Průměrný průtok u ústí činí 0,93 m³/s. Obrázek č. 5 zachycuje povodí Křemžského potoka. Křemžský potok pramení na severozápadních svazích vrchu Chlumku ve výšce 950 m n.m. u osady Markov. Název potoka se mění v závislosti na protékané oblasti, nese tak názvy Markův, Ktišský, Rybářský, Dobročkovský, Brložský, Křemežský a Holubovský. Potok vtéká do CHKO Blanský les, na jejímž území se vlévá do řeky Vltavy. Křemežský potok má levostranné přítoky (Smědečský potok, Olejnice, Chmelenský potok) a pravostranné přítoky (Janský potok, Lhotecký potok, Chlumecký potok). Množství vody zvl. v horním toku, umožňovalo přepouštět část umělým kanálem do Chvalšinského potoka, když r. 1594 Častolarové z Dlouhé Vsi prodali část vody Petru Vokovi z Rožmberka. Od 50. let 19. století je kanál zrušen.

ČHMÚ poskytuje za úhradu informace o vlastnostech vybraného toku a krajiny, v níž se tok nachází. ČHMÚ provádí pravidelná měření, díky nimž získává užitečné statistické informace z hlediska srážek, průtoků či například i povodní (Starostová, 2010).

Obrázek 5: Povodí Křemžského potoka

Zdroj: cs.wikipedia.org/wiki/Wikipedista:Japan

4.2.1 Charakteristika vodního toku Křemžského potoka

Níže uvedený obrázek č. 6 zachycuje charakteristiku vodního stavu a běžného průtoku Křemžského potoka. Měřicí stanice ČHMÚ je umístěna v obci Brloh. Tato charakteristika je k dispozici na webových stránkách Povodí Vltavy, kdy lze vygenerovat podle názvu toku dostupné aktuální měřené údaje na vybraných vodočetných stanicích, nádržích a srážkoměrných stanicích.

Obrázek 6: Charakteristika Křemžského potoka

Stanice: LG Brloh		Tok: Křemžský potok				
Povodně						
1. stupeň povodňové aktivity:		90 [cm]				
2. stupeň povodňové aktivity:		110 [cm]				
3. stupeň povodňové aktivity:		130 [cm]				
3. stupeň povodňové aktivity (extrémní ohrožení):		219 [cm] (Q50)				
Poznámka:						
Sucho						
Q365:		0,063 [m ³ .s ⁻¹]				
N-leté průtoky [m³.s⁻¹]						
Q1	Q2	Q5	Q10	Q20	Q50	Q100
6,8	12	20	27	35	47	57
Historické povodně [3 nejvyšší zaznamenané po dobu pozorování]						
12.8.2002		[m ³ .s ⁻¹]	N ~ 50			
7.8.2002		[m ³ .s ⁻¹]	N ~ 50			
1.9.2002		[m ³ .s ⁻¹]	N ~ 50			

Zdroj: Povodí Vltavy

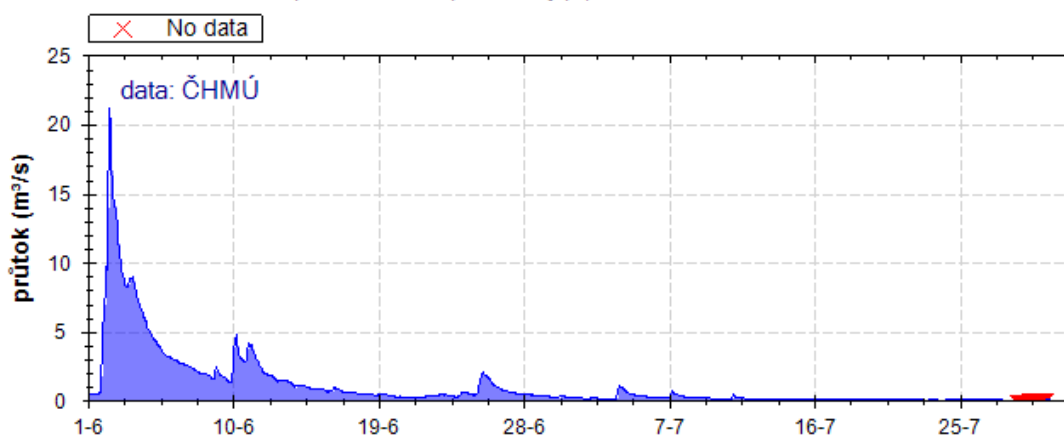
V obrázku č. 6 je možné identifikovat výši hladiny toku Křemžského potoka v případech 1., 2., 3. a 4. stupně povodňové aktivity, kdy historicky významným rokem z hlediska povodní je rok 2002, kdy uvedený tok dosáhl kulminačního průtoku v 1. vlně povodní (měření 6.8. - 7.8.2002) $50 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ a v 2. vlně povodní (měření 11.8. – 13.8.2002) téměř $200 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ (Výsledná zpráva o projektu vyhodnocení katastrofální povodně v srpnu 2002 a návrhu úpravy systému prevence před povodněmi, 2002, s. 155). Běžný průtok Křemžského potoka se pohybuje kolem $0,93 \text{ m}^3 \cdot \text{s}$. Pro ukázkou běžného průtoku Křemžského potoka je použit obrázek č. 7, který zachycuje průtok Křemžského potoka v období červen 2013 až srpen 2013.

Obrázek 7: Křemžský potok průtok, měřicí stanice Brloh (od 1.6. do 1.8.2013)

Průtok - Křemžský p., Brloh

Typ měření: Průtok	název stanice: Brloh	stanice
Začátek: 2013-06-01	Konec: 2013-08-01	Ukaž

průtok - Brloh (Křemžský p.) 1.6.2013 - 1.8.2013

Maximum: 21,1462 (m³/s) (2.6.2013 0:00:00)

Minimum: 0,045 (m³/s) (28.7.2013 0:00:00)

Průměr: 1,13 (m³/s)

Zdroj: hydrodata.cz

Pro hydrologickou identifikaci Křemžského potoka, na kterém se nachází vodní díla, která jsou předmětem analýzy, představuje obrázek č. 8 hlásný profil Křemžského potoka. Jedná se o hlásný profil kategorie B. Hlásný profil povodňové služby představuje místo na vodním toku sloužící ke sledování průběhu povodně. Hlásné

profily se podle významu rozdělují do tří kategorií – A, B, a C. Základní rozdíly kategorií jsou následující (chmi.cz, 2013):

- základní hlásné profily – kategorie A (vodoměrné stanice na významných vodních tocích a jsou provozovány ČHMÚ)
- doplňkové hlásné profily – kategorie B (vodoměrné stanice na vodních tocích, které jsou nezbytné pro řízení opatření k ochraně před povodněmi na regionální (krajské) úrovni. Zřizovány jsou krajskými úřady a provozovány příslušnými obcemi.
- Pomocné hlásné profily – kategorie C (vodoměrné stanice na vodních tocích, které mohou řídit a provozovat pro své potřeby obce nebo vlastníci ohrožených nemovitostí)

Obrázek 8: Evidenční list hlásného profilu Křemžského potoka

EVIDENČNÍ LIST HLÁSNEHO PROFILU - odborné pokyny				Stanice kategorie: B	
Tok:	Křemžský potok	Stanice:	Brlöh	ORP:	Český Krumlov
Kraj:	Jihočeský kraj	Obec:	Brlöh		
Provozovatel stanice: Povodí Vltavy České Budějovice Centrum automatického sběru dat: VHD Povodí Vltavy Praha					
Staničení:	14,30 [km]	Číslo hydrologického pořadí:	1-06-01-197		
Plocha povodí:	40,9 [km ²]	Zeměpisné souřadnice:	141324 v.d. 485534 s.š.		
Nula vodočtu:	[m.n.m.] B	Procento plochy povodí toku:	32,3		
Stupně povodňové aktivity:	[cm] [m ³ .s ⁻¹]	Platnost SPA pro úsek toku / Kritické místo:			
běžlost	90 9,00	Brlöh - ústí Křemžského potoka			
pohotovost	110 12,1				
ohrožení	130 15,4				
Průměrný roční stav:	20 [cm]	N-leté průtoky:	Q_1	Q_5	Q_{10}
Průměrný roční průtok:	0,360 [m ³ .s ⁻¹]		6,80	20,0	27,0
			Q_{50}	Q_{100}	
			47,0	57,0	
Odesílatel zpráv:		Četnost hlášení SPA:	I.	1 x denně	
			II.	2 x denně	
			III.	3 x denně	
Nejvyšší zaznamenané vodní stavy:		Mapa v měřítku 1:50 000:			
[cm] V. - XI.	[cm] XII. - IV.				
Popis umístění profilu: pod mostem místní komunikace v obci Brloh, pravý břeh					

Zdroj: Povodí Vltavy

4.2.2 Charakteristika městyse Křemže

Než přistoupíme k samostatné charakteristice vodních děl a následné rozhodovací analýze, je třeba zmínit základní informace týkající se městyse Křemže a jeho občanské vybavenosti, ubytování a stravování, zajímavých památek a kulturního a sportovního využití.

První písemnou zmínku o Křemži nalezneme v druhé polovině 13. století, kdy patřila rodu Dubenským z Chlumu. Ti se počátkem 14. století rozdělili na dvě větve: chlumskou a kremžskou. V Křemži byl vystaven hrad Janem Smilem a od té doby patřila městyš Smilům z Křemže. V 15. století přešla na krátkou chvíli do rukou Rožmberků a v 16. století Častolarů z Dlouhé Vsi. Ve vlastnictví kláštera Zlatá Koruna byla v 17. století do doby, než byl zrušen v 18. století jako součást panství Český Krumlov. V roce 1863 byla Křemže povýšena na město.

Křemže se rozkládá v údolí mezi Blanským lesem a Haberským pohořím v nadmořské výšce 523 m n.m. na levém břehu Křemžského potoka. Katastr obce měří 3685 ha a žije zde 2575 obyvatel (k 1.1. 2006). K obci patří osady Chlum, Loučej, Lhotka, Chlumeček, Stupná, Vinná, Chmelná, Bohuškovice, Mříč a rozhledna Klet'. Velkou tradici má v obci Sokol Křemže, ale také badminton, orientační běh, tenis, fotbal, volejbal a hokej. Pro lyžaře lze využít Sky klub Chmelná. Dopravní spojení do Křemže je na dobré úrovni. Jedna možnost je autobusovými linkami ve směru Český Krumlov a České Budějovice, druhou pak vlakové spojení na trati České Budějovice, Křemže, Český Krumlov, Kájov, Volary a Černý Kříž – Nové Údolí (kremze.cz, 2013).

Z památek obce je třeba uvést kostel archanděla Michaela ze 14. století a kapli sv. Voršily na místním hřbitově. Mezi památky v blízkosti obce můžeme zařadit tvrz Chlum, hrádek Křemže, tvrz Chlumeček, hrad Dívčí Kámen či rozhlednu Klet'. Obec leží v CHKO Blanský les s PR Dívčí Kámen, PR Holubovské hadce, kde lze pozorovat bohatou floru a faunu. (Kuča, 1998). Důležitou atraktivitou obce je každoročně pořádaný Křemžský veletrh s tématem „Vše pro domov, zahradu a hobby“. Veletrh se koná od roku 1991, kdy byla navázána přeshraniční spolupráce obce s městem Krams an der Donau, kde mají veletrhy dlouholetou tradici. Veletrh představuje přirozenou návaznost na původní poutě, jarmarky a trhy, kterých se konalo v minulosti v Křemži několik za rok. Hlavní záměr veletrhu byla možnost dát příležitost novým, začínajícím podnikatelům z tuzemska a tím i proslavit Křemži a jihočeský region. Zájem Křemžského veletrhu roste rok od roku, důkazem je zvyšující se počet vystavovatelů i návštěvníků. Počet vystavovatelů se pohybuje kolem 300, návštěvníků pak kolem 20 000 osob. K dispozici mají vystavovatelé cca 3 000 m² venkovní plochy a 1 000 m² vnitřní plochy. Letošní veletrh se konal od 17.7. do 20.7.2014 (kremze.cz, 2013).

4.2.3 Využití Křemžského potoka v minulosti

Křemžský potok, stejně jako vodní díla, využívající jeho vodní síly, prošla během několika staletí mnohými změnami. Dříve do něj byla voda přiváděna z horské oblasti s rozsáhlými lesy, mokřinami, vlhkými poli a rybníky. Voda díky tomu po deštích krajinou stékala několik dnů nebo dokonce i týdnů a její energie sloužila bezmála třiceti vodním dílům. Postupem času se však na kvalitě povodí začaly stále více podepisovat zásahy člověka, přičemž asi největší změny oblast zaznamenala ve druhé polovině dvacátého století. Mnohé lesy musely ustoupit zemědělským plochám, které byly stejně jako mnoho mokřin zmeliorovány (odvodnění zmokřené půdy). Bylo odstraněno mnoho polních cest a stok, které je lemovaly. Největším zásahem však bylo provedení regulace značné části potoka mezi Brlohem a Křemží, kde byl potok napřímen a jeho břehy byly zpevněny betonovými deskami. Všechny zásahy člověka tak vedly k tomu, že dnes je voda z krajiny rychle odvedena právě zmíněného napřímeného koryta, kde nabere mnohem větší rychlost a ničivější sílu. Vzhledem k využití vodní energie elektrárnami by se to sice mohlo na první pohled jevit jako dobrý důsledek, ovšem ve výsledku tak v době sucha dochází k většímu vysušení krajiny a naopak v době dešťů k rychlým a občas i značným povodním. Majitelé nynějších vodních elektráren se tak kvůli velkým průtokovým výkyvům potýkají s nemalými problémy, obzvláště pak v případě absence jakékoli automatiky (Starostová, 2010).

4.2.4 Využití Křemžského potoka v současnosti

Z původních vodních děl se zachovala jen malá část. V trvalém provozu bez větších technických problémů je dnes na Křemžském potoce prakticky jen pět malých vodních elektráren, přičemž další dvě vodní díla procházejí rekonstrukcí a jejich budoucí provoz je plně závislý na finančních a technických možnostech jejich majitelů. Největším problémem v této oblasti byly povodně z roku 2002, případně i z roku 2009 (Starostová, 2010).

5 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

5.1 Vodní díla na Křemžském potoce

Přestože dnes už energii vody využíváme především k přeměně na energii elektrickou a v souvislosti s tím mluvíme výhradně o vodních elektrárnách, předcházela tomuto stavu dlouhá a složitá cesta. Energie vody byla jednou z prvních, které člověk dokázal využít ve svůj prospěch a usnadnit si tak práci (mve.energetika.cz, 2013).

Vodní mlýny, hamry, pily i elektrárny na Křemžském potoce využívaly po mnoho staletí využitelný zdroj energie k prospěchu místních obyvatel.

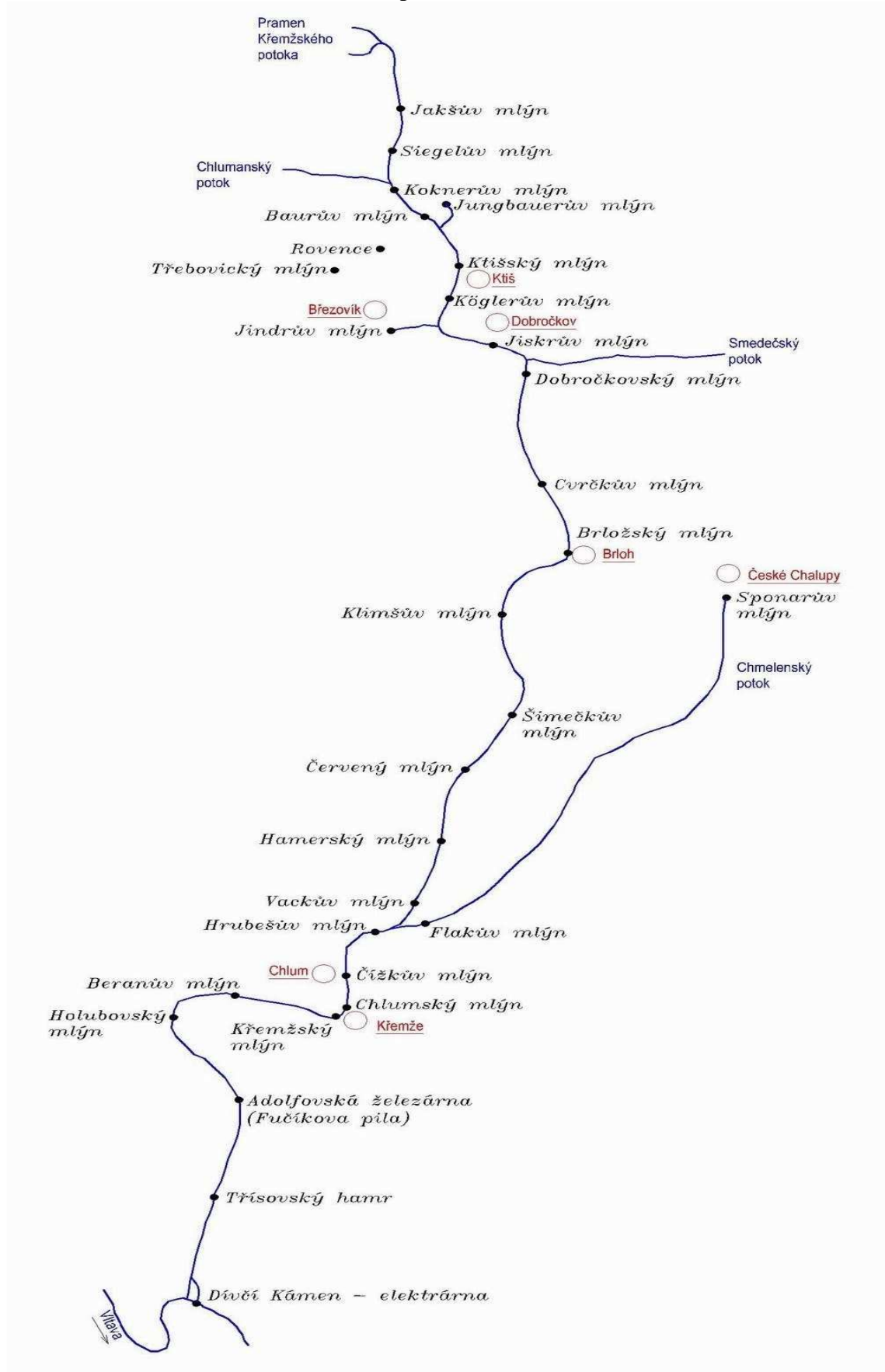
Kdy byla vodní díla na Křemžském potoce vystavěna, není známo, je však jisté, že byla vybudována s veškerou námahou a pílí. Na tak krátkém potoku jsou navěšena jako korálky, odtékající voda z jednoho mlýna byla hned odváděna do náhonu spodního mlýna a tak se v celém úseku potoka s vodou a s energeticky využitelným spádem velmi hospodařilo.

Počátkem 20. století byla vodní kola, která sloužila po staletí, u některých vodních děl nahrazena turbínami a tím došlo k podstatnému zvýšení velmi potřebného výkonu a také k lepšímu využívání vodní síly potoka (Klempera, 2002).

Všechny uvedené mlýny v diplomové práci měly po staletí vydržena a všemi respektována vodní práva, která se po založení vodní knihy pro Křemžský potok, což bylo nařízeno novým vodním zákonem, při jednání zjišťovala a zapisovala. Pro každé vodní dílo existují vodní knihy, ve kterých je dokumentace vztahující se k příslušnému vodnímu dílu (Archiv Český Krumlov, 2013).

Veškerá vodní díla na Křemžském potoce, kromě elektráren u Dívčího Kamene přiváděla k mlýnu, pile nebo hamru vodu otevřeným vodním náhonem, který začínal u jezu nad mlýnem. Od něj byl vykopán náhon s mírným spádem po vrstevnici tak, aby spád, představující rozdíl hladiny horní a hladiny spodní vody, který společně s množstvím vody vytváří výkon, byl u vodního kola co nejvyšší. Následně se odtokem neboli stokou či odpadem voda vracela zpět do tzv. starého potoka (Jásek, 2000).

Obrázek 9: Vodní díla na Křemžském potoce

Zdroj: vlastní zpracování dle mapových podkladů Archivu ČK

5.2 Stav vodních děl v minulosti

Z důvodu počtu mlýnů na Křemžském potoce bude následující část práce zaměřena na mlýny v této lokalitě.

Na Křemžském potoce bylo více jak 20 vodních mlýnů. Ne však všechny byly stále v provozu. Zmínky o nich se vyskytují již v roce 1585. Po 16. století následuje značná odmlka od jakýchkoliv záznamů týkajících se mlýnů. Nalézáme záznamy až po roce 1851. Před rokem 1851 bylo poměrně málo mlýnů v majetku mlynářů, protože mlýny vlastnila vrchnost ať už světská nebo duchovní. Po roce 1851 se mlýny začaly odkupovat a mlynářská živnost byla prohlášena za svobodnou. Přesto některé rybníky zůstávaly v majetku vrchnosti, což způsobovalo nemálo sporů ohledně vody. Z Kroniky Holubovského mlýna se dozvídáme, že v té době bylo mnoho vodních mlýnů něco málo parních i několik větrných či lodních. Mlelo se přes hasačert¹ (pytlík) tak jako po několik století naši předkové. Mlynáři neměli rádi novoty a ani je nechtěli zavádět. Tempo růstu rušného života minulého století ostře zasáhlo nejen do života ve mlýnech, ale především zdokonalilo strojní zařízení mlýnů. Zmizel „hasačert“ a s ním utichl i klapot mlýna. Mlýnské složení, jádro zařízení, vytlačily moderní stroje a vodní kolo začalo ustupovat turbínám.

Stavění mlýnů, jezů, úprava potoků přešli do rukou techniků a specialistů. Skutečný převrat vnesla do mlýnů válcová stolice. Nutno přiznat, že to byli Maďaři, kteří využili mezi prvními válcové stolice, otevřeli své mlýnice modernímu proudu a začali své mlýny „amerikanizovat“, jak se dříve říkalo. Stavěli obchodní velkomlýny s dokonalým strojním zařízením a vysokým výkonem. Vyráběli kvalitní mouku a tím podlamovali české mlýny a skutečně v té době v Čechách mnoho mlýnů zaniklo (Štěpán, 2000).

Mlýnská družstva

Koncem 19. století dolehla na majitele mlýnů na Českokrumlovsku nebezpečná konkurence v podobě mlýnských družstev. Družstvo zakoupilo některý z bankrotujících

¹ Technické zařízení k přesívání mouky. Jeho vznik je datován již do pol.15.století. Melivo se dostávalo mezi kameny a tzv. lub. Odtud bylo melivo tlačeno otvorem v rámu do truhlíčku a do pytlíku v moučnici. Hasačert otrásal pytlíkem z řídkého plátna, jímž propadala část mouky do moučnice, zbytek se dostal na pohyblivé síto – žebro, kde docházelo k dalšímu třídění. Pohyb hasačertu zajišťoval vaček, k němuž byla přitlačována pytlovací odrážka pomocí pytlovací pružinky. Právě pytlovací odrážka při přeskokování o vaček ostře klapala.

mlýnů, vybavilo je moderními stroji a mlelo obilí takřka za režijní cenu, což pro ně mělo nemalý hospodářský význam, zatímco samostatní mlynáři postrádali dostatek financí k provozu, k úhradě amortizace investovaného kapitálu do strojního zařízení a výstavby budov.

Je pravda, že dříve mnohý mlynář šidil mletí i kvalitu mouky a mlel za vysoké ceny ze svého vlastního obilí, zatímco družstevní mlýny mlely z obilí, které si zákazník přivezl sám, za nízké ceny a mouka byla dokonalým výrobkem. V okolí družstevních mlýnů mlynáři postupem času zkvalitňovali mouku a snižovali cenu za mletí. Ale v oblastech, kde mlýny neměly konkurenci, v podobě družstevního mlýnu zůstávalo vše při starém. Z toho důvodu se mnoho rolníků začalo hlásit do družstva, ať stálo jakkoliv daleko od jeho bydliště, protože se mu to finančně vyplatilo, přestože zaplatil zápisné. V Oblastním archivu v Českém Krumlově najdeme podrobný popis a zakládající listiny Obilního družstva Holubovského mlýna (Štěpán, 2000).

Válka 1914 – 1918

V roce 1915 byl ustanoven zákon o mletí, který povoloval semlít obilí pouze na „mlecí výkon“ což znamenalo, že mlynáři nesměli semlít víc obilí, než bylo potřeba pro počet osob, které ve mlýně žili.

Byly provedeny soupisy ploch každého zemědělce, soupisy osob v každé domácnosti, počet dobytka (zkrmování obilí domácími zvířaty bylo trestnou činností). Znamenalo to, že jakmile rolník „vytrhl“ ze země obilí, není již jeho vlastníkem, nýbrž vlastníkem je Státní obilní ústav pro zásobování lidu. Jakmile rolník měl přebytečné obilí, musel to na tento úřad nahlásit. Kontrola byla prováděna inspektory Státního obilního ústavu. V té době v Křemži funkci inspektora zastával Jan Vacek. V kronikách se dočteme, že tuto funkci vykonával velice bezohledně. Jakmile přistihl mlynáře, že mlel nad stanovenou spotřebu, obilí zabavil, podal trestní oznámení a mlynář čelil vysokým pokutám. Stanovená denní spotřeba na osobu a den byla následující: 35dkg chleba nebo jedna houska nebo 20dkg mouky bez rozdílu, zda se jedná o dítě, dospělého pracujícího člověka. Při nedodržení hrozila pokuta 5 000 Kč nebo 6 měsíců vězení.

Obdobný stav trval po celé období války. Po roce 1918 se začala dovážet mouka a ostatní potraviny z Ameriky a poměry se pomalu uklidňovaly (materiály oblastního Archivu v Českém Krumlově).

Po roce 1930

V dobových periodikách, zvláště v časopisu „Venkov“ se dozvídáme v roce 1934 o obilním monopolu (Vládní nařízení č.137/34). Obilní monopol má dvojí účel pro zemědělce. Jednak zajišťuje stabilní ceny, takže není nucen prodávat za podvýrobní ceny a jednak je zamezeno jakékoliv spekulaci od velkoobchodníků s obilím, kteří byli hlavním regulátory cen obilí bez ohledu na obilní producenty i spotřebitele. Na sjezdu mlynářů v Německém Brodě roku 1935, požadovali mlynáři zjednodušení záznamů a hlášení, paušalizování poplatků a spravedlivé provádění kontroly a to zejména:

1. Zákaz stavby mlýnů a rozšiřování mlýnů stávajících.
2. Stanovení přesného procenta vymílání u všech druhů obilí.
3. Umožnění mlynářům opatřit si úvěr na obilní zástavní listy.
4. Snížení daně z vodní síly a úprava ostatních daní, aby pro malé a střední mlýnské podniky byly snesitelné a spravedlivé.

Daň z vodní síly byla zrušena po roce 1937. Původně byla zavedena jako protiopatření daně z uhlí, aby byla rovnováha mezi oběma výrobními energiemi.

Na základě návštěvy Oblastního archivu v Českém Krumlově, rozhovoru s Arch. Luhanem z Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích, kronikářem městyse Křemže je v následující tabulce č. 13 uveden stav vodních děl na Křemžském potoce k roku 1930 (materiály oblastního Archivu v Českém Krumlově).

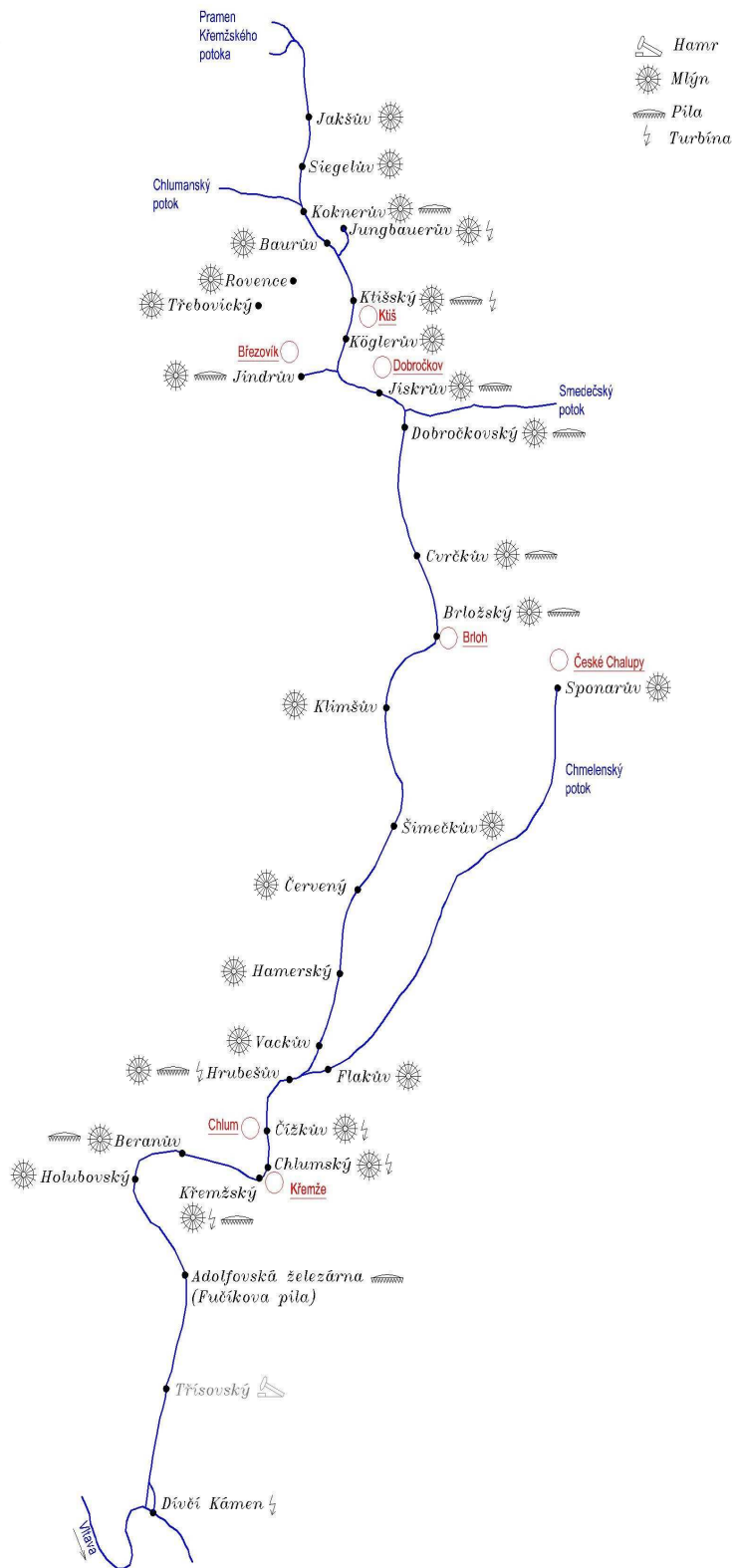
Tabulka 12: Seznam vodních děl na Křemžském potoce v roce 1930 směrem od pramene

Název mlýnu	Název potoka	Katastrální území	Mlýn	Pila	Elektrárna
1	Jakšův mlýn	Křemžský	Tisovka	X	
2	Sieglův mlýn	Dobročkovský	Stará Huť (neexistující)	X	
3	Koknerův mlýn	Dobročkovský	Sádlno (Ktiš)	X	X
4	Baurův mlýn	Dobročkovský	Lhota Macková (Mackova Lhota)	X	
5	Jungbauerův mlýn	Dobročkovský	Rovence	X T	
6	Rovence (Bulgn) mlýn	Dobročkovský	Třebovice	X	
7	Třebovický mlýn	Dobročkovský	Křížovice (neexistující)	X	
8	Ktišský mlýn	Dobročkovský	Ktiš	X T	X
9	Köglerův mlýn	Křemžský	Ktiš	X	
10	Jindrův mlýn	Dobročkovský	Březovník	X	X
11	Jiskrův mlýn	Dobročkovský	Dobročkov	X	X
12	Dobročkovský mlýn	Dobročkovský	Dobročkov	X	X
13	Cvrčkův mlýn	Dobročkovský	Brloh	X	X
14	Brložský mlýn	Dobročkovský	Brloh	X	X
15	Sponarův Mlýn	Chmelenský	České Chalupy	X	
16	Klimšův mlýn	Dobročkovský	Brloh	X	
17	Šimečkův mlýn	Dobročkovský	Chlumeček	X	
18	Červený mlýn	Dobročkovský	Chlumeček	X	
19	Hamerský mlýn	Křemžský	Chlumeček	X	
20	Flakův mlýn	Chmelenský	Chlumeček	X	
21	Vackovský mlýn	Dobročkovský	Chlumeček	X	
22	Hrubešův mlýn	Křemžský	Chlum	X T	X
23	Čížkův mlýn	Chlumský	Chlum	X T	
24	Chlumský mlýn	Křemžský	Křemže	X T	
25	Křemžský mlýn	Křemžský	Křemže	X T	X
26	Beranův mlýn	Křemžský	Holubov	X	X
27	Holubovský mlýn	Křemžský	Holubov	X	
28	Adolfovská železárna (Fučíkova pila)	Křemžský	Adolfov		X
29	Třisovský Hamr	Křemžský	Holubov		
30	Elektrárna pod Dívčím Kamenem	Křemžský		T	

Zdroj: vlastní zpracování

Vysvětlivky: **X** – označení příslušného vodního díla, **T** - turbína

Obrázek 10: Seznam vodních děl na Křemžském potoce k roku 1930 směrem od pramene

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky č. 13 a obrázku č. 10 vyplývá, že na potoce v roce 1930 bylo 27 mlýnů, železárna, hamr a elektrárna. Několik vesnic či měst uvedených v tabulce již dnes neexistuje. Je to z důvodu vytvoření Vojenského újezdu Boletice. Křemžský potok v dnešní době z části kopíruje hranici vojenského újezdu, z tohoto důvodu musely mlýny v minulosti ustoupit a spolu s nimi i vesnice a jejich obyvatelstvo.

Mlýny během 2. světové války

Na vývoji, respektive stagnaci se 2. sv. v. podepsala velmi výrazně. Známy je především zákaz mletí, který neplatil pro všechny mlýny v Protektorátu Čechy a Morava. Jednalo se o zákazy stanovené jednotlivě v roce 1941². Mezi uzavřenými mlýny převažovaly mlýny, které měly zastaralé technologické vybavení, tím i nízkou produkci. Většinou to souviselo i s umístěním na slabých vodních tocích, kde nebylo možné modernizovat vodní motory. V průběhu 2. světové války tedy zůstalo v provozu nezanedbatelné množství mlýnů.

Mlýny po 2. světové válce

Bezprostředně po válce začali mlynáři jednat o znovuotevření svých mlýnů. Na jedné straně mnoho malých nemodernizovaných mlýnů povolení k mletí nedostalo, na druhé straně se setkáváme s novou vlnou modernizace mlýnů.

Úplné ukončení provozu prakticky všech venkovských mlýnů přinesl výnos³, kterým se zastavovaly mlýny, které nebyly pro socialistické hospodářství nezbytné. Tím skončila většina mlýnů a byly odsouzeny k pomalému zániku. Mlynáři přesto věří, že své mlýny opět zprovozní a udržují je v dobrém stavu.

² §1, odst.2, vyhláška Ministerstva zemědělství č.386/1941 Sb. ze dne 12.1.1941

³ č.j. 31.037/51-243 ze dne 1.10.1951

Tabulka 13: Seznam vodních děl na Křemžském potoce v roce 1960 směrem od pramene

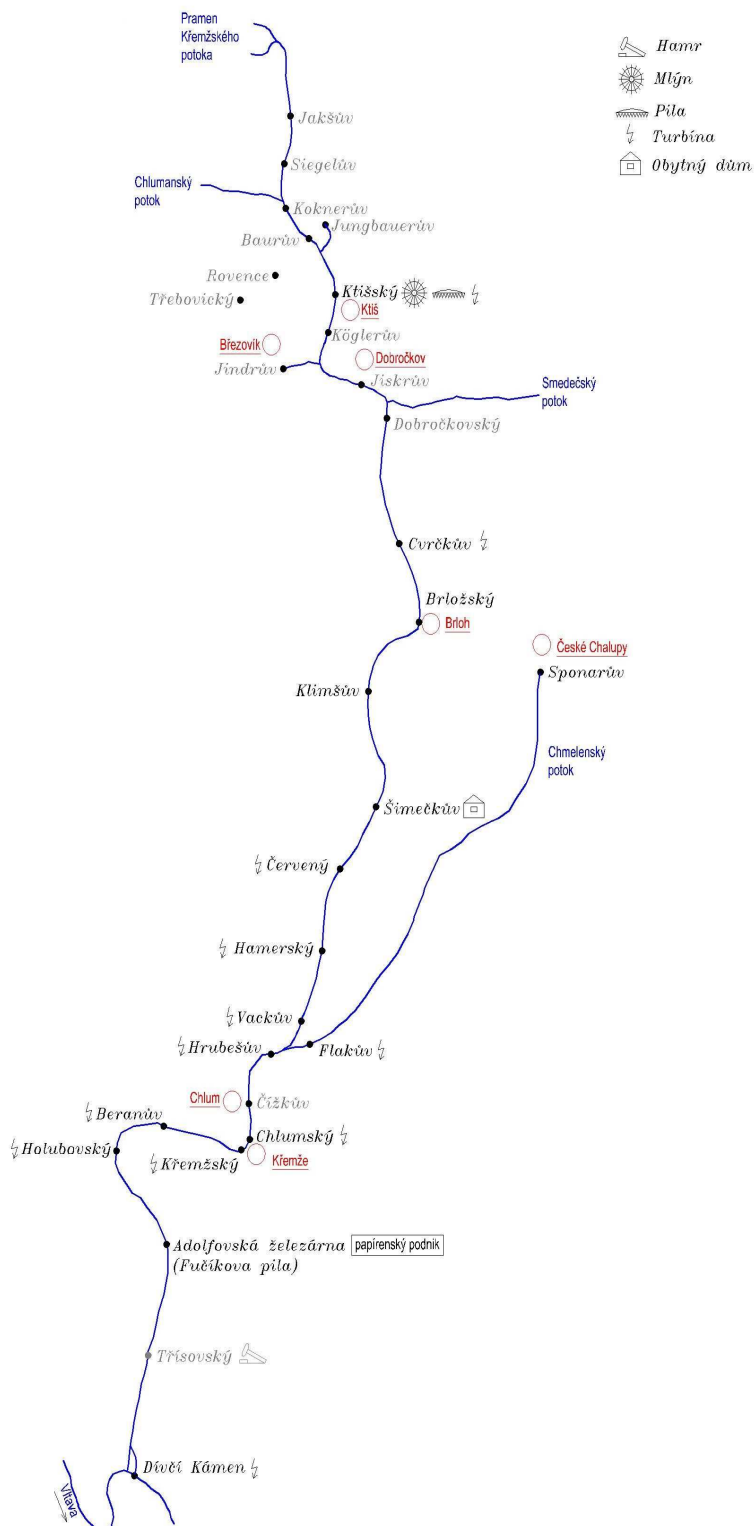
Název mlýnu	Název potoka	Katastrální území	Mlýn	Pila	Elektrárna
1 Ktišský mlýn	Dobročkovský	Ktiš	X	X	
2 Cvrčkův mlýn	Dobročkovský	Brloh			X
3 Brložský mlýn	Dobročkovský	Brloh			X
4 Sponarův Mlýn	Chmelenský	České Chalupy			
5 Klimšův mlýn	Dobročkovský	Brloh			
6 Šimečkův mlýn	Dobročkovský	Chlumeček			
7 Červený mlýn	Dobročkovský	Chlumeček			
8 Hamerský mlýn	Křemžský	Chlumeček			X
9 Flakův mlýn	Chmelenský	Chlumeček			X
10 Vackovský mlýn	Dobročkovský	Chlumeček			X
11 Hrubešův mlýn	Křemžský	Chlum			X
12 Chlumský mlýn	Křemžský	Křemže			X
13 Křemžský mlýn	Křemžský	Křemže			X
14 Beranův mlýn	Křemžský	Holubov			X
15 Holubovský mlýn	Křemžský	Holubov			X
16 Adolfovská železárna (Fučíkova pila)	Křemžský	Adolfov			X
17 Třísovský Hamr	Křemžský	Holubov			
18 Elektrárna pod Dívčím Kamenem	Křemžský				X

Zdroj: vlastní zpracování

Vysvětlivky: **X** – označení příslušného vodního díla

Z tabulky č. 14 a obrázku č. 11, je zřetelně vidět, že od roku 1930 došlo k úbytku vodních děl. Jak již bylo zmiňováno, příčinou byl jednak VÚ Boletice a také výnos z roku 1960. Zbylé mlýny se snažily pokračovat s modernizací a vyráběly elektřinu. Z některých mlýnů se staly pouze obytné jednotky a veškerá činnost byla zastavena.

Obrázek 11: Seznam vodních děl na Křemžském potoce k roku 1960 směrem od pramene

Zdroj: vlastní zpracování

5.3 Stav vodních děl v současnosti

Dochované mlýny i další zařízení na vodní pohon jsou místy, kde na nás dýchá trocha nostalgie s osobitým kouzlem. Přestože ustal klapot mlýnského zařízení, zůstávají mlýny typickým dokladem minulosti našeho venkova. Často je připomíná výjimečná budova bývalého mlýna, mlýnské kameny na zápraží či některý z mlynářských symbolů.

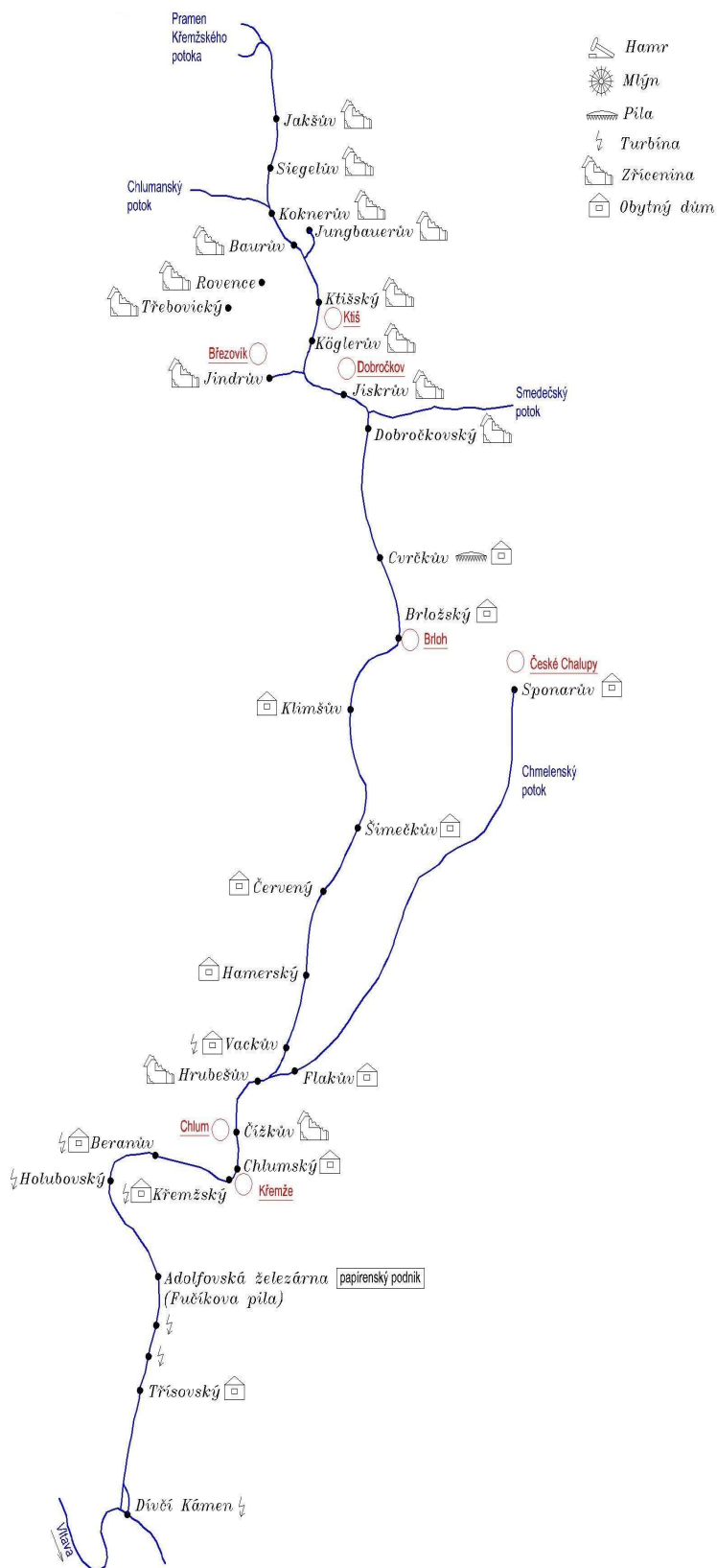
Čas a necitlivý přístup předcházejících desetiletí zaznamenal znehodnocení mlýnů v podobě nevhodných přestaveb či dokonce vedl k jejich zániku. I přesto se najde v okolí Křemže pár mlýnů, které zůstaly zachovány a jsou pečlivě chráněny svými majiteli. Ti je upravují k trvalému bydlení nebo rekreaci.

Tabulka 14: Seznam vodních děl na Křemžském potoce v dubnu 2013 směrem od pramene

Název mlýnu	Název potoka	Katastrální území	Současný stav
1 Ktišský mlýn	Dobročkovský	Ktiš	Chátrá v soukromém vlastnictví
2 Cvrčkův mlýn	Dobročkovský	Brloh	Obytbý dům
3 Brložský mlýn	Dobročkovský	Brloh	Sběrna surovin
4 Sponarův Mlýn	Chmelenský	České Chalupy	Rekreační objekt
5 Klimšův mlýn	Dobročkovský	Brloh	Rekreační objekt
6 Šimečkův mlýn	Dobročkovský	Chlumeček	Obytbý dům
7 Červený mlýn	Dobročkovský	Chlumeček	Rekreační objekt
8 Hamerský mlýn	Křemžský	Chlumeček	Jezdecká škola
9 Flakův mlýn	Chmelenský	Chlumeček	Rekreační objekt
10 Vackovský mlýn	Dobročkovský	Chlumeček	Rekreační objekt
11 Hrubešův mlýn	Křemžský	Chlum	Obytbý dům
12 Chlumský mlýn	Křemžský	Křemže	Bytová jednotka
13 Křemžský mlýn	Křemžský	Křemže	Obytbý dům
14 Beranův mlýn	Křemžský	Holubov	Penzion
15 Holubovský mlýn	Křemžský	Holubov	V soukromém vlastnictví
16 Adolfovska železárna	Křemžský	Adolfov	Závod ARTYPA
17 Třísovský Hamr	Křemžský	Holubov	Na prodej
18 MVE	Křemžský	Třísov	elektrárna
19 MVE	Křemžský	Třísov	elektrárna
20 Elektrárna pod Dívčím Kamenem	Křemžský	Třísov	elektrárna

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 12: Seznam vodních děl na Křemžském potoce k roku 2013 směrem od pramene

Zdroj: vlastní zpracování

5.4 Malé vodní elektrárny na Křemžském potoce

Nová MVE

Tato elektrárna je v provozu od roku 2004, majitelem je pan František Domin z Křemže. Výstavba trvala velmi dlouho a majitel si sám vybudoval náhon v podobě potrubí zakopaného v zemi. Jsou zde instalovány dvě Bánkiho turbíny vlastní výroby s výkonem 11 kW. Konstrukce potrubí se před elektrárnou rozděluje na dvě užší potrubí a každé je vedeno k jedné turbíně. To zajistí, že v případě menšího průtoku je jedno potrubí uzavřeno a pracovat bude pouze druhé, do kterého je puštěna voda. Provozovatelem elektrárny je František Domin z Mříče. Elektrárna je v provozu od roku 2004.

Elektrárna pod Dívčím Kamenem

Na místě bývalého hamru byla ve 20. letech minulého století postavena elektrárna Ing. Zdeňkem Stibrelem. Tato elektrárna je v provozu od roku 1926. Postupným zvyšováním její kapacity dodávala proud do 19 okolních vesnic. Elektrárna je znám zvláště díky specifickému náhonu, který je dílem Ing. Stibrála. Náhon je veden z Křemžského potoka podzemním potrubím (původně bylo dřevěné, nyní je ocelové) skrze skálu u Dívčího Kamene a tím vzniká 25 m spád na druhé straně, kde je voda z elektrárny odváděna do Vltavy.

V roce 1945 byla elektrárna znárodněna a tehdy měla být hodnota elektrárny majiteli uhrazena, což se doposud nestalo. V roce 1980 spadl na elektrárnu ze skály pětitonový balvan a poničil její zařízení. Elektrárna po opravě vyráběla dál, dokud o šest let později nespádl další balvan a elektrárna byla vyřazena z provozu.

Roku 1995 se začala stavět nová elektrárna kousek od původní a využilo se přívodu vody z vodní nádrže Ing. Stibrála a vybudoval se 18 m spád. Voda byla přiváděna dvěma rourami na dvě Bánkiho turbíny, každá s výkonem 70 kW. Elektrárna je plně automatizovaná, je tedy potřeba pouze občasných kontrol. Dnes je provozovatelem Václav Kaluš z Českých Budějovic, který dodává elektřinu do rozvodové sítě (Starostová, 2010).

5.5 Charakteristika vodních děl na Křemžském potoce

Většina uvedených charakteristik vychází z podkladů Oblastního archivu v Českém Krumlově, zvláště u mlýnů, které dnes již neexistují, jsou použita dostupná data k roku

1930, později o nich záznamy nenalezneme. Obrázková dokumentace v přílohách je použita z archivních zdrojů, internetových stránek zanikleobce.cz a z vlastních zdrojů autorky.

Prvním mlýnem od pramene býval **Jakšův mlýn**, který stával u obce Tisovka. V dnešní době se lze dopátrat pouze mapy obce, ve které je zakreslena Jakschmühle. Obec Tisovka leží na okraji VÚ Boletice. Důkazem existence mlýna jsou dnes pouze zbytky obvodových zdí.

Stejný osud potkal i následující mlýn, **Sieglův mlýn**. Nacházel se v obci Stará Huť, která ležela cca 0,5km od Jakšova mlýna. Mlýn měl 1 kolo na svrchní vodu s výkonem 1,5 kW. Důvod zániku vesnice i mlýna se nepodařilo zjistit.

Oba výše uvedené mlýny byly provozovány jen v období jarního tání, z důvodu malého průtoky potoka v těchto místech.

Následujícím mlýnem po proudu Křemžského potoka byl **Koknerův mlýn** v obci Sádlno, která musela ustoupit VÚ Boletice. Podle dostupných archivních zdrojů patřil Janu Zimmermannovi, mlýn měl 3 kola na svrchní vodu s výkonem 3,68kW a patřila k němu i pila.

Dalším v pořadí byl **Baurův mlýn** a **Jungbaurův mlýn**. Oba patřily do katastru Lhota Macková (dnes Mackova Lhota). Baurův mlýn patřil v roce 1930 Janu Schusterovi, měl 1 kolo na svrchní vodu s 2,21 kW, další záznamy o mlýnu nenacházíme. V dnešní době nalezneme pouze rozvaliny a zbytky zdí. Jungbaurův mlýn patřil Janu Jungbauerovi, v roce 1930 měl již instalovanou Francisovu turbínu s výkonem 6,63kW.

Dnes ani jeden z výše uvedených mlýnů na potoce nenalezneme. Důvodem zániku výše uvedených mlýnů byl jednak VÚ Boletice, ale také to mohl být malý průtok Křemžského potoka v této oblasti nebo narůstající nároky na využitelnou energii. To se dnes patrně nedozvíme, jakékoliv záznamy o těchto mlýnech se ztrácí kolem roku 1930. Dnešním důkazem zůstaly pouze zbytky zdí a stále dobře znatelné náhony.

Z archivních zdrojů se lze dopátrat o existenci tzv. výměnného mlýna⁴ v obci **Rovence** (statek s mlýnem se nazýval Bulgn). Obec dnes také nenalezneme, víme, že v ní byla sklárna a cihelna. Záznamy se ztrácejí koncem 19. století.

Dále po potoce se dostáváme do katastru obce Ktiš. V katastru této obce se nacházel **Ktišský mlýn**, který měl 1 kolo na svrchní vodu s výkonem 3 kW. K mlýnu patřila i pila, později cihelna. Počátkem 20. století, kdy majitelem byl Jan Jungbauer, došlo k modernizaci a vodní kolo se nahradilo turbínou. Po 2. sv.v. byl ve velmi pěkném stavu, majitel z něj byl ale vystěhován a mlýn připadl pod správu státních statků a postupně zchátral. Dnes nalezneme pouze vysoký komín, který patřil k cihelně a budova mlýna je v chatrném stavu, náhon bychom hledali marně. Majitelem je soukromá firma z Ústí nad Labem.

Nedaleko za Ktišským mlýnem existoval kanál, který převáděl většinu vody z Křemžského potoka do potoka Chvalšinského.⁵ Nedaleko kanálu stával **Köglerův mlýn**. Ani tento mlýn dnes nenalezneme. Byl zničen v padesátých letech z důvodu výstavby chatové oblasti. Na jeho místě nalezneme jen malý domek, snad malou vodní elektrárnu. Náhon se ale do dnešních dob zachoval.

Pokračujeme-li po proudu nedaleko od potoka, nalezneme obec Březovík. Zde stával **Jindrův mlýn**, jehož majitelem byl Jan Peckner. Byl vybaven 2 koly na svrchní vodu o výkonu 3 kW, patřila k němu i pila. Voda se k němu přiváděla umělým kanálem pod Březovákem od Chvalšinského potoka. Kanál byl zrušen v polovině 20. století a od té doby tekla všechna voda do Křemžského potoka. Dnes vidíme pouze znatelný náhon a zbytky rozbořeného mlýna.

Jiskrův mlýn stával v obci Dobročkov. Majitelem byl Josef Zápilka. K mlýnu patřila pila a měl 1 kolo na svrchní vodu s výkonem 3kW. Majitel byl po 2 sv.v. vystěhován a mlýn rozbořen. Náhon je v dnešní době stále patrný, ale po zbytku mlýna bychom pátrali marně.

⁴ Dříve bylo běžné, že se obilí dovezlo do mlýna a potom se čekalo, dokud nebylo vlastní obilí umleté. Ve výměnném mlýně se mohlo obilí rovnou vyměnit za mouku. Následovnicí tohoto výměnného mlýna se nazývali výměnní mlynáři, postupně došlo ke zkrácení na „Tausch“ a zůstal název „Tosch“.

⁵ roku 1594 byl vykopán kanál z důvodu prodeje 5/6 vody Křemžského potoka rodem Častolarů, kteří byli tehdejšími majiteli Křemže, Petru Vokovi z Rožmberka.

Oproti tomu **Dobročkovský mlýn**, který se nacházel nedaleko Dobročkova na okraji lesa má velmi zřetelný náhon, obvodové zdi mlýna a najdeme zde i zbytky mlýnského kola. Existuje fotografie z roku 1952 kde je mlýn zřetelně vidět, bližší záznamy se nepodařilo zjistit.

Nyní se dostáváme do katastru obce Brloh. Západně od Brloha nalezneme **Cvrčkův mlýn**. Míval 2 kola na svrchní vodu o výkonu 3,68 kW a náležela k němu i pila. Po dlouhá staletí patřil roku Jakešů. Počátkem 20. století došlo k modernizaci a byl instalován jednoválcový dvoutaktový naftový motor, byl však v provozu velice krátce. Roku 1936 byla zrušena pila na jeden lis a postavena rámová. Po roce 1940 byly postupně nahrazeny obě vodní kola turbínami. Po 2. světové válce rozvíjející mlýn zbrzdil totalitní režim a definitivní konec přišel s nuceným vstupem do JZD. V roce 1957 byl provoz mlýna ukončen a budovy začaly chátrat. Roku 1989 byl objekt Cvrčkova mlýna vrácen v rámci restitucí původním majitelům rodu Jakešů, mlýnice byla přestavěna na objekt k bydlení a okolní budovy byly rekonstruovány. Dnes pilu provozuje současný majitel Jan Jakeš.

Přímo v městě Brloze se nacházel **Brložský mlýn**, jehož majitelem bylo Mlýnské družstvo. Mlýn měl 2 kola na svrchní vodu a pilu. Výkon byl 3,68 kW. Po 2.sv.v. mlýn vlastnilo Hospodářské družstvo a v dnešní době nalezneme na místě mlýna Sběrnu surovin. Budova mlýna je zachovalá, ale náhon již neexistuje.

Klimšův mlýn se nachází východně od obce Brloh. Měl 1 kolo na svrchní vodu a výkon 2,9 kW. Majitelem byl Jan Bláha, následně Václav a Anna Paráčkovi, kteří mlýn vlastnili až do roku 1945.

Dalším katastrem v oblasti Křemžského potoka je Chlumeček. Prvním mlýnem v pořadí tohoto katastru je **Šimečkův mlýn**. Posledním majitelem byl Václav Anderle, tehdy měl mlýn 1 kolo na svrchní vodu a výkon 2,2 kW. Otec posledního majitele mlýn zrušil, stroje prodal a budovu si připravil jako výměnek. Příčinou zániku byla kolektivizace zemědělství. Majitelé se odstěhovali z obce, mlýn však stále stojí a dodnes se tomu místu říká „Ve mlejнку“.

Následuje **Červený mlýn**, který stojí kousek po proudu od Šimečkova mlýna. Mlýn měl 1 kolo na svrchní vodu s výkonem 2,2kW. Majitelem byl František Valík. Nucený konec mlýna nastal v 50. letech minulého století jako mnoha mlýnů v České republice. Pro mlýn nastaly překvapivě i lepší časy a to roku 1966, kdy mlýn zakoupil herec Miloš

Kopecký, který se v nedaleké Křemži také naposled oženil. Mlýn pan Kopecký zrekonstruoval a v dnešní době jsou majitelé jeho příbuzní z Kladna, kteří mlýn využívají jako rekreační objekt.

Hamerský mlýn vlastnil Josef Anderle, mlýn měl 1 kolo na svrchní vodu s výkonem 3,68 kW. Archivní prameny uvádějí, že během druhé světové války se nebál zákazu mletí a pomohl mnoha lidem semlít mouku na černo, což bylo tehdy trestáno vysokými tresty. V dnešní době je v soukromém vlastnictví a nachází se zde jezdecká škola.

Díky regulaci potoka v 70. letech minulého století byla voda odvedena z jejich náhonů a tím byl jejich provoz mlýnů (Klimšův, Šimečkův, Červený a Hamerský) znemožněn.

Pokud půjdeme podél náhonu, dále po proudu dojdeme k **Vackovskému mlýnu**. Mlýn měl 1 kolo na svrchní vodu o výkonu 3 kW a tehdejší rod Štěpánů, který mlýn vlastnil od konce 19. století, je majiteli dodnes. Od té doby mlýn prošel mnoha úpravami a vodní kolo bylo nahrazeno turbínou. Elektrárna dnes slouží majiteli jen pro jeho vlastní spotřebu.

Následuje **Hrubešův mlýn**, který stával na západním okraji obce Chlum. Poslední majitelé František a Růžena Hrubešovi mlýn přestavili, vodní kolo nahradili Francisovou turbínou o výkonu 9 kW a přikoupili ještě cihelnu. Mlýn byl zbourán někdy před 2. sv.v..

V Chlumu stával ještě **Čížkův mlýn** s Francisovou turbínou s výkonem necelých 4 kW. Poslední majitel byl Vavřínek Čížek. Jediný doklad existence tohoto mlýna je mapa a plán převodu vodního kola na turbínu z roku 1912. V dnešní době mlýn již nestojí.

Oproti tomu **Chlumský mlýn** nalezneme na okraji Křemže. Dříve měl jako jeden z mála již ve 30. letech elektrárnu poháněnou Francisovou turbínou o výkonu 10 kW. Majitelkou tehdy byla Anežka Cábová. Po únoru 1948 byl majitel z mlýna násilně vystěhován, turbína rozbita a odvezena do šrotu. Pro pohon byl použit elektromotor a mlýnice byla přestavěna na objekt k bydlení. Po roce 1989 byl mlýn vrácen původnímu majiteli, na konci náhonu postavil malou vodní elektrárnu a vyrobenou elektřinu dodává do rozvodné sítě.

Ke **Křemžskému mlýnu** se váže bohatá historie. Uváděn je již v 15. století a v dnešní době se jedná o významné vodní dílo na Křemžském potoce. Mlýn měl

2 kola a pilu, která nebyla dlouho v provozu. Roku 1870 mlýn vyhořel, patřil tehdy Gabrielu Klojdovi. Nejstarší jeho dcera si vzala zedníka Josefa Čížka a právě tento muž se zasloužil o záchranu a rekonstrukci mlýna. Na mlýně byla zavedena válcová stolice, která nahradila mlýnský kámen. Od té doby nesl mlýn honosné označení *Umělecký mlýn Josefa Čížka*. Z důvodu povinnosti Křemže jako městyse mít veřejné osvětlení po setmění byla vystavena v roce 1906 malá vodní elektrárna. Projekt vypracoval sám Ing. František Křížík, který také 1.8.1906 osobně zahájil její provoz. Objekt prošel ve 40.letech rekonstrukcí a elektrárna byla využívána jen pro vlastní potřebu. V roce 1946 převzaly Jihočeské elektrárny zásobování Křemže a mlýn svojí činnost ukončil v roce 1952. Vodní elektrárna je stále v provozu a dnes současný majitel Ing. Bedřich Čížek dodává elektřinu do rozvodné sítě. Příkladně se stará o čištění náhonu v celé jeho délce a nejen díky tomu využívá elektrárna plně svůj potenciál.

Následuje **Beranův mlýn**, ke kterému patřila i pila. Mlýn měl 1 kolo na svrchní vodu a výkon 2,2 kW. Pila byla zrušena koncem 19.století. Dnešními majiteli je rodina Bůžkova, která bohužel není vstřícná k poskytování informací. Víme tedy pouze, že elektrárna je využívána pouze pro vlastní potřebu a z budovy mlýna je v dnešní době penzion⁶.

Holubovský mlýn najdeme jižně od města Křemže. Z kroniky města Holubov se dozvídáme, že mlýn stál již v roce 1721 a jeho majitelem byl p. Melmer. Díky jeho špatnému hospodaření hrozila mlýnu exekuce a díky tomu mlýn koupilo Mlýnské družstvo. V roce 1930 měl mlýn 1 kolo na svrchní vodu a výkon 8,8 kW. Mlýn fungoval až do roku 1948, kdy došlo k zestátnění družstevního mlýna. Následně byl mlýn předán Jihočeským mlýnům a pekárnám a fungoval ještě 2 roky. Poté byl zrušen a JZD Holubov ho využívalo jako skladiště obilí. V roce 1990 zažádali původní majitelé o vrácení majetku, zařízení zrekonstruovali a dnes je mlýn v soukromém vlastnictví vybaven veškerou automatikou umožňující bezobslužný provoz s instalovaným výkonem 15kW.

Podíváme-li se nyní na přítoky Křemžského potoka, nalezneme na nich 3 mlýny. Prvním z nich je **Třebovický mlýn**, který stával v Třebovicích č.p.14, měl 1 kolo na

⁶ www.beranuvmlyn.cz

svrchní vodu, výkon necelé 3kW a majitelem byl František Krausenecker. V dnešní době není po mlýnu žádná památka ani znatelný náhon.

V katastru obce České Chalupy č.p.10/11, na Chmelenském potoce, se nacházel **Sponarův mlýn**, pojmenovaný podle poslední majitelky Kateřiny Sponarové, která je uvedena v seznamu vodních děl k roku 1930. Mlýn měl 1 kolo na svrchní vodu a výkon 1,5kW. Dnes zůstala zachována pouze budova v soukromém vlastnictví bez jakéhokoliv zařízení.

Posledním mlýnem na přítocích Křemžského potoka je **Flukův mlýn**. Tento mlýn spadá do katastru Chlumečku a leží stejně jako Sponarův mlýn na Chmelenském potoce. Jednalo se o malý mlýn s 1 kolem na svrchní vodu, s výkonem necelé 2kW. Z archivních pramenů se dozvídáme, že mlel ještě před 2. sv.v.. Dnes najdeme jen pomalu chátrající budovu na okraji lesíka.

Vrátíme-li se zpět na Křemžský potok, dále po proudu od Holubovského mlýna nalezneme závod Artypa. V těchto místech stávala Adolfovská železárna a ještě před ní Fučíkova pila.

Fučíkova pila byla poháněna vodním kolem. V roce 1651 vlastnil pilu Mikuláš Fučík a po něm jeho synové. Poslední majitel z rodu Fučíků, Ondřej, prodal pilu roku 1778. Důležitým rokem byl rok 1844, kdy koupil pilu i okolní pozemky podnikatel Vojtěch Lanna. Následně pila zanikla a vznikla Adolfovská železárna.

Adolfovská železárna byla založena Adalbertem Lannou, spolu s F.L. Klavíkem a Janem Procházkou. Název nesla podle syna majitele panství, Adolfa Josefa ze Schwarzenbergu. Důvod výstavby byla snaha o výrobu železných součástí a železných prvků pro rozvíjející se vodní a dopravní stavby. Místo výstavby železárny mělo několik důvodů. Nejen málo využívané zásoby dřeva v Blanském lese, ale i dostatek vodní síly na Křemžském potoce k pohonu měchů huti.

Z původní huti dnes nalezneme objekt slévárny s vysokými obloukovými okny. Zachován je také dvoupodlažní dům vedle slévárny.

Hutní výroba byla zastavena roku 1870, pec zbořena roku 1922. Po roce 1945 vybudoval na tomto místě František Sklář tiskárnu ARTYPA (ARs – umění, TYpus – tvar, Papyrus – papír). Tento název byl ponechán i po znárodnění r. 1948 i po navrácení majetku v 90. letech.

Třísovský hamr.

Podle dostupných informací stál hamr již roku 1818 a pracovalo se na něm až do roku 1874, kdy byla uvedena do provozu Adolfovská železárna a díky ní byl provoz na hamru zastaven. Dnes pouze znatelný vodní náhon pod lesem prozrazuje, kde stojí opuštěné vodní dílo.

Všechna uvedená díla jsou fotograficky zdokumentována v přílohách diplomové práce.

5.6 Analýza stavu vybraných zařízení a návrhy na jejich využití

Na základě osobní návštěvy všech uvedených vodních děl nebo jejich pozůstatků, rozhovorů s majiteli objektů, zástupci obce Křemže a pracovníky NPÚ v Českých Budějovicích a v Praze, byla autorkou vybrána 3 vodní díla, která dle jejích osobních preferencí a poznatků jsou nejvíce vhodná pro využití v cestovním ruchu.

V následujících podkapitolách jsou charakterizována vybraná vodní díla a pomocí modelu vícekriteriálního rozhodování vypočteny a navrženy vhodná využití objektů pro cestovní ruch.

5.6.1 Vackovský mlýn

Obrázek 13: Vackovský mlýn

Zdroj: autorka

Současný stav a využitelný potenciál

Vackovský mlýn nalezneme severozápadně od obce Chlum. Mlýn je v současnosti nevyužíván. V minulosti prošel rozsáhlými úpravami, zvláště po záplavách v roce 2002. Majitel v současné době provozuje vodní elektrárnu pouze pro svoji potřebu.

V roce 2008 byl objekt navržen na kulturní památku. Žádost je stále v rukou Ministerstva kultury z důvodu nedostatečné dokumentace k prohlášení.

5.6.1.1 SWOT analýza

Silné stránky
• soukromé vlastnictví
• staticky zajištěná budova
• návrh na prohlášení za kulturní památku
• rostoucí zájem o technické památky
Slabé stránky
• umístění objektu v odlehlejší části potoka
• nutnost finančních investic
Příležitosti
• rekonstrukce budovy včetně zařízení elektrárny
• možnost čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU
• krajina s nepoškozeným životním prostředím
• vytvoření nových pracovních míst
Hrozby
• omezení ze strany NPÚ
• nenalezení správného projektu k využití
• nepříznivé makroekonomické vlivy
• dopravní obslužnost

5.6.1.2 Varianty využití

Varianta A

Tato varianta se zabývá možností **využití objektu pro soukromé bydlení majitele**. Budova je staticky ve velmi dobrém stavu, nebyly by nutné vysoké finanční výdaje na opravu budovy. Díky vlastní vodní elektrárně by mohla být ušetřena finanční částka za elektrickou energii, přebytečná energie by mohla být odprodávána do rozvodové sítě. Využití objektu jako obytné budovy by zachovalo nejen vzhled architektonického prvku budovy, ale byl by podpořen i demografický vývoj obce.

Varianta B

V dnešní době čím dál více lidí vyhledává pro místo dovolené klid a panenskou přírodu k relaxaci a úteku od všedních dnů. Variantou B by tedy bylo **využití objektu pro rekreační pronájem**. Projekt počítá s rekonstrukcí budovy včetně jejího vybavení a následné vytvoření nabídky pro cestovní kanceláře. Hlavní výhodou objektu by mohlo být jeho umístění v odlehlé části.

5.6.1.3 Rozhodovací proces

Na základě popisu postupu rozhodovacího procesu je nutné definovat relevantní a základní kritéria, splňující požadavky uvedené v metodice. Hodnotící kritéria vycházejí z požadovaných cílů a vyjadřují postupně jejich naplnění. Klíčovou činností

v rozhodovacím procesu je kvalifikovaný výběr hodnotících kritérií. Budoucí využití objektu musí být přijatelné jak z hlediska zachování historických a kulturních hodnot objektu, tak i z hlediska nároků a očekávání vlastníka či státních orgánů a místní samosprávy. Z toho důvodu budou hodnocena kritéria kvalitativní povahy. Pro kritéria kvantitativní povahy je možné použít stejný proces. V této fázi se však rozhodování zaměřuje na kvalitativní složku. Protože je otázka ekonomické udržitelnosti jednou z klíčových, je zahrnuta mezi kritéria kvalitativní. Stěžejní kritéria z toho plynoucí jsou následující:

k1 – ekonomická efektivnost, samostatnost a udržitelnost

k2 – nové pracovní příležitosti

k3 – přínos pro rozvoj obce, regionu

k4 – společenské využití, přístup veřejnosti

k5 – zachování původních architektonických a uměleckých prvků

k6 – šetrnost ke stavbě, nenásilné oživení objektu

Určení vah kritérií

Nyní přejdeme k určení samotných vah jednotlivých kritérií. Váhy kritérií jsou vždy subjektivně ovlivněny, a to jak použitou metodou, tak i rozhodovatelem. Je tedy zřejmé, že se při použití metod rozhodování nelze oprostit od jistého subjektivního pohledu autorky, což je jedním z rizik rozhodovacích situací. Toto riziko lze diverzifikovat např. zvýšením počtu rozhodovatelů. V případě diplomové práce je ale tento postup nevhodný, jelikož student svou práci dokazuje, že je schopen pracovat především samostatně na odborné úrovni. Na doporučení příslušné literatury budou zde využity čtyři základní metody (bodová stupnice, metoda alokace 100 bodů, metoda párového srovnání a Saatyho metoda). Z aritmetických průměrů se nakonec získá váha konečná, která zvýší spolehlivost získaných výsledků.

Tabulka č. 16 přiděluje jednotlivým kritériím počet bodů ze stupnice 1 – 5, kdy 1 znamená nejméně závažné kritérium a 5 nejvíce závažné kritérium. Po takovém zhodnocení kritérií je nutné tyto hodnoty znormovat, tj. přidělený počet bodů jednotlivým kritériím vydělit celkovým počtem udělených bodů všem kritériím.

Tabulka 15: Metoda bodové stupnice - Vackovský mlýn

Kritérium	k1	k2	k3	k4	k5	k6	Součet
Počet bodů	5	3	3	3	5	4	23
Normovaná váha	0,22	0,13	0,13	0,13	0,22	0,17	1

Zdroj: vlastní zpracování

Dále se kritéria ohodnotí metodou alokace 100 bodů, kdy celkový počet bodů rozdělíme mezi jednotlivá kritéria. Zde je rovněž nutné normování. Výsledek zobrazuje tabulka č. 17.

Tabulka 16: Metoda alokace 100 bodů - Vackovský mlýn

Kritérium	k1	k2	k3	k4	k5	k6	Součet
Počet bodů	25	18	12	9	16	20	100
Normovaná váha	0,25	0,18	0,12	0,09	0,16	0,20	1

Zdroj: vlastní zpracování

Již o něco sofistikovanější je metoda párového srovnání, kdy se preferuje jedno z dvojice kritérií. Po sečtení jedniček v řádcích společně s nulami ve sloupcích jednotlivých kritérií získáme počet preferencí a následně i výslednou váhu dle postupu uvedeného v metodické části práce. Výše uvedené zachycuje tabulka č. 18.

Tabulka 17: Metoda párového srovnání - Vackovský mlýn

Kritérium	k1	k2	k3	k4	k5	k6	Počet preferencí	Výsledná váha	Výsledná váha *
k1		1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	3,00	0,20	0,19
k2			1,00	1,00	0,00	0,00	2,00	0,13	0,14
k3				1,00	0,00	0,00	1,00	0,07	0,09
k4					0,00	0,00	0,00	0,00	0,05
k5						1,00	5,00	0,33	0,29
k6							4,00	0,27	0,24

Zdroj: vlastní zpracování

Poslední využitou metodou je Saatyho metoda, jejíž bodové hodnocení jednotlivých variant vychází ze Saatyho stupnice deskriptorů, viz tabulka č. 10. Dle tohoto postupu získala kritéria následující váhy:

Tabulka 18: Saatyho matice - Vackovský mlýn

Kritérium	k1	k2	k3	k4	k5	k6	Geometrický průměr	Výsledné váhy
k1	1,00	5,00	5,00	9,00	1,00	1,00	3,68	0,39
k2	0,20	1,00	0,33	1,00	0,20	0,20	0,37	0,04
k3	0,20	3,00	1,00	3,00	0,33	0,33	0,76	0,08
k4	0,11	1,00	0,33	1,00	0,14	0,20	0,32	0,03
k5	1,00	5,00	3,00	7,00	1,00	0,20	1,66	0,18
k6	1,00	5,00	3,00	5,00	5,00	1,00	2,69	0,28

Zdroj: vlastní zpracování

Konečné hodnoty vah jednotlivých kritérií získáme pomocí jejich aritmetického průměru hodnot, které jsme získali pomocí jednotlivých metod. Výsledné váhové ohodnocení zachycuje tabulka č. 20.

Tabulka 19: Váhové hodnocení jednotlivých kritérií – Vackovský mlýn

CELKEM	100,00%
ekonomická samostatnost	25,75%
nové pracovní příležitosti	11,75%
přínos pro rozvoj obce	9,75%
společenské využití	7,50%
zachování původních prvků	22,70%
šetrnost ke stavbě	22,55%

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnocení variant

V souladu s postupem rozhodování za podmínek jistoty je nyní nutné určit hodnoty jednotlivých variant řešení definované situace. Bude se postupovat analogicky jako při stanovování dílčích vah kritérií. Rozdíl tkví ve skutečnosti, že srovnávané objekty nejsou kritéria, ale varianty rozhodování.

Tabulka 20: Hodnocení variant pomocí Saatyho metody - Vackovský mlýn

k1	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy	k4	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy
A	1	0,20	0,45	0,17	A	1	0,14	0,37	0,88
B	5,00	1	2,23	0,83	B	7,00	1	2,65	0,12
k2	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy	k5	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy
A	1	0,14	0,37	0,88	A	1	1,00	1,00	0,50
B	7,00	1	2,65	0,12	B	1,00	1	1,00	0,50
k3	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy	k5	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy
A	1	0,11	0,33	0,10	A	1	1,00	1,00	0,50
B	9,00	1	3,00	0,90	B	1,00	1	1,00	0,50

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud jsou určeny jak hodnoty variant, tak vah kritérií, je možné přistoupit k poslednímu bodu rozhodovacího procesu. Uvedené váhové hodnocení jednotlivých kritérií se aplikují tak, že se roznásobí dílčí hodnocení variant se sobě příslušnými vahami kritérií a provede se řádkový součet. Tím získáme konečné hodnocení variant možného řešení. Tuto situaci znázorňuje tabulka č. 22.

Tabulka 21: Rozhodovací matice za podmínek jistoty - Vackovský mlýn

	Varianta A	Varianta B
k1 ekonomická samostatnost	0,0446	0,2179
k2 nové pracovní příležitosti	0,0613	0,0613
k3 přínos pro rozvoj obce	0,0111	0,0945
k4 společenské využití	0,0660	0,0090
k5 zachování původních prvků	0,1062	0,1062
k6 šetrnost ke stavbě	0,1113	0,1130
Celková hodnota	0,4005	0,6019

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 22 je patrné, že nejvhodnější variantou řešení využití Vaškovského mlýna je varianta B - využití objektu pro rekreační pronájem. Varianta je tedy vzhledem k zadaným kritériím přínosnější, než varianta A. Realizaci podporuje fakt, že objekt se nachází v klidném prostředí a nabízí nezapomenutelný zážitek, který pobyt v přírodě nedotčené ruchem velkoměsta nabízí. Varianta je vhodná jak pro odpočinkové pobyty, romantické víkendy, tak pro rodiny s dětmi.

Výsledek rozhodovacího procesu se vztahuje ke kvalitativním kritériím, tedy především k nefinančním podmínkám. Jedná se o „předvýběr“ možnosti využití, u kterého

je následně nutné vyhodnotit ekonomické otázky. Je potřeba především upozornit na skutečnost, že se bude pravděpodobně jednat o kulturní památku, je tedy nutné brát zřetel na zachování jejích hodnot v největší možné míře.

V rámci podnikatelského plánu je nezbytné vyhodnotit náklady a budoucí výnosy a ekonomickou efektivnost předkládané varianty. Je nutné zpracovat další analýzy a prognózy. Je potřeba předikovat počet ubytovaných či určit cenu na základě srovnatelných ubytovacích zařízení v ČR. Přínosný bude i marketingový výzkum, stejně jako odborné informace z managementu. Hodnocení kvalitativních kritérií je tak velice rozsáhlé a časově náročné téma, které si žádá samostatné důkladné zpracování. Z toho důvodu se jím tato práce detailněji nezabývá. Nabízí se jako téma jiné studie.

5.6.1.4 Možnosti finanční zajištění vybrané výsledné varianty

1. Program rozvoje venkova 2014–2020

Program rozvoje venkova, který zajišťuje působení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, blíže specifikuje v souladu s nařízením Rady (ES) 1698/2005 čl. 15 strategie v jednotlivých osách stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova do prováděcí úrovně a zajišťuje tak jeho efektivní realizaci.

Podpora cestovního ruchu

Podpora je určena na vybudování ubytovacích zařízení včetně stravování, sportovních zařízení, půjčoven sportovních potřeb a další turistické infrastruktury v obcích do 2000 obyvatel. Příjemcem podpory může být zemědělský podnikatel, nezemědělský podnikatel s kratší než dvouletou historií podnikání v oblasti cestovního ruchu, nestátní nezisková organizace a zájmové sdružení právnických osob.

Na základě návrhu nařízení Rady a Evropského parlamentu o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a jeho šesti základních priorit Unie, jež budou představovat nástroj podpory cílů SZP pro budoucí programové období let 2014-2020 je zpracován návrh nového programového dokumentu.

V květnu 2013 byla předložena 1. verze PRV do vlády.

Důležité kroky, které proběhly v roce 2013 jsou:

- * diskuse s nevládními organizacemi v rámci kulatých stolů i pracovních skupin*
- * rozpracovávání programového dokumentu dle vodítek EK*

* koordinace s ostatními resorty (zejména MMR)

* příprava podkladů pro část Partnerské smlouvy za MZe

* neformální projednávání v rámci institucí EU

(eagri.cz/public/web/file/846/III._1._3._Podp.a_cest._ruchu.pdf, 2013, s.1-56).

2. Národní památkový ústav – Havarijní plán

Ministerstvo kultury, odbor památkové péče, vyhlašuje dotační program na obnovu kulturních památek pro rok 2014.

Finanční prostředky Havarijního programu jsou určeny na záchranu nemovitých kulturních památek v havarijním technickém stavu, zejména na jejich statické a celkové stavební zajištění, vč. restaurátorských prací a na opravy krovů a střech (včetně opravy nebo provedení klempířských a zámečnických prací, komínů a hlavní římsy budovy) (mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/havarijni-program-428/, 2014).

3. Ministerstvo kultury – Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí

Cílem programu Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností (dále jen „Program“) je *efektivně se podílet na zachování a obnově kulturních památek České republiky a přispívat tak k zachování vybraného segmentu památkového fondu České republiky v souladu s účelem zákona č. 20/1987 Sb. Program je vyhlášen i na základě zákona o státním rozpočtu České republiky pro příslušný kalendářní rok. (Zásady pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu Ministerstva kultury stanovených pro program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, 201, s. 2).*

Finanční prostředky v Programu poskytuje ministerstvo formou účelových příspěvků po provedeném správním řízení na základě rozhodnutí podle § 16 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., v platném znění, a v souladu s vyhláškou č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

Finanční prostředky v Programu jsou určeny na zachování a obnovu nemovitých kulturních památek, které se nalézají mimo památkové rezervace a zóny, nejsou národními kulturními památkami, a které nejsou ve vlastnictví České republiky, popř. na obnovu movité kulturní památky pevně spojené se stavbou, jako jsou např. oltáře

nebo varhany v kostelech, pokud je tato stavba kulturní památkou.

Minimální podíl vlastníka je 10 % z nákladů, k nimž se váže poskytnutý příspěvek.

Minimální výše příspěvku je 50 tis. Kč. Výjimka platí pouze tehdy, kdy kvóta pro příslušnou obec s rozšířenou působností je nižší než 100 tis. Kč. V tom případě může obec s rozšířenou působností rozdělit kvótu na dva příspěvky. (Zásady pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu Ministerstva kultury stanovených pro program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, 2013, s. 3).

Do Programu nelze zařadit akci obnovy kulturní památky, jejíž špatný technický stav byl způsoben vlastníkem, který úmyslně zanedbal její pravidelnou údržbu. (Ministerstvo kultury, 2013).

5.6.2 Křemžský mlýn

Obrázek 14: Křemžský mlýn

Zdroj: autorka

Současný stav a využitelný potenciál

Současnému majiteli, Ing. Bedřichu Čížkovi, se podařilo v roce 1986 uzavřít smlouvu s JČE o dodávce elektřiny do její energetické sítě. Byl zrušen rozvod jednosměrného proudu a elektrárna byla doplněna o zařízení umožňující automatický provoz. V roce 1991 vyměněn generátor a od té doby vyrábí elektrárna v průměru 55 kW ročně.

V minulých letech došlo k nákladným úpravám v rámci údržby elektrárny a byla provedena rozsáhlá meliorace⁷ louky pod náhonem, opěrné zdi toku a turbíny byly zpevněny po povodních v roce 2002, které způsobily protržení hráze náhonu a zanesení veškerého strojního zařízení elektrárny. Elektrárna byla vybavena o automatické čištění česlí, vodní náhon je každoročně po celé délce čištěn a nejen z tohoto důvodu elektrárna plně využívá poskytovaný potenciál a nejsou třeba žádné úpravy.

5.6.2.1 SWOT analýza

Jedná se o metodu pomocí níž je možno identifikovat silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby pro přehlednější posouzení objektu. Analýza je nástrojem ke zhodnocení vlivů a prvku, které jsou rozděleny do 4 kategorií.

Silné stránky
<ul style="list-style-type: none"> • soukromé vlastnictví • hodnotné technické vybavení • již částečný provoz muzea (prohlídky po předchozí domluvě) • potenciál pro společenské a kulturní využití
Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná propagace • nutnost finančních investic na opravu a údržbu • špatná lokace
Příležitosti
<ul style="list-style-type: none"> • rekonstrukce budovy včetně zařízení elektrárny • možnost čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU • vytvoření specifické atraktivity pro vybranou cílovou skupinu návštěvníků • rostoucí zájem o technické památky • krajina s nepoškozeným životním prostředím • vytvoření nových pracovních míst
Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • omezení ze strany NPÚ • nenalezení správného projektu k využití • nepříznivé makroekonomické vlivy • dopravní obslužnost

5.6.2.2 Varianty využití

Vzhledem k regionu a jeho charakteru, studii analyzující cestovní ruch v dané oblasti, SWOT analýze objektu se nabízejí následující možnosti: otevření muzea s expozicí zaměřenou na historii mlynařství na Křemžském potoce či rozšíření budovy spojené s výstavbou penzionu.

⁷ odvodnění zamokřené půdy

Varianta A

Variantou A je **přestavba budova starého mlýna na penzion** zaměřený na rodiny s dětmi, cyklisty či jednotlivce. Základem by byla rekonstrukce stávající budovy včetně vybavení pokojů penzionu nejlépe s dobovou mlynářskou tematikou, aby byla zachována umělecká a architektonická hodnota budovy. Jednalo by se o ubytovací zařízení, které by mělo být konkurenceschopné k již provozovaným ubytovacím kapacitám. Samozřejmostí je úschovna kol a zřízení malé restaurace, jelikož se gastronomie stává významnou atraktivitou cestovního ruchu.

Varianta B

První variantou využití objektu je z důvodu zachovalého vybavení mlýna záměr **vytvoření muzea s expozicí zaměřenou na historii mlynařství**. Projekt počítá s rozšířením stávající části budovy z důvodu vytvoření prostoru pro stálé expozice a výstavy. V případě úspěchu takového projektu by samozřejmě bylo zabezpečeno především kritérium rozvoje regionu a nových pracovních příležitostí.

5.6.2.3 Rozhodovací proces

Tabulka 22: Hodnocení variant pomocí Saatyho metody - Křemžský mlýn

k1	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy	k4	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy
A	1	0,20	0,45	0,17	A	1	7,00	2,65	0,88
B	5,00	1	2,23	0,83	B	0,14	1	0,37	0,12
k2	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy	k5	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy
A	1	1,00	1,00	0,50	A	1	9,00	3,00	0,90
B	1,00	1	1,00	0,50	B	0,11	1	0,33	0,10
k3	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy	k5	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy
A	1	7,00	2,65	0,88	A	1	5,00	2,23	0,17
B	0,14	1	0,37	0,12	B	0,20	1	0,45	0,83

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 23: Rozhodovací matice za podmínek jistoty - Křemžský mlýn

		Varianta A	Varianta B
k1	ekonomická samostatnost	0,0446	0,2179
k2	nové pracovní příležitosti	0,0613	0,0613
k3	přínos pro rozvoj obce	0,0924	0,0126
k4	společenské využití	0,0660	0,0090
k5	zachování původních prvků	0,1913	0,0213
k6	šetrnost ke stavbě	0,0378	0,1847
Celková hodnota		0,4934	0,5068

Zdroj: vlastní zpracování

Z navrhovaných variant se jeví jako vyhovující varianta B – vytvoření muzea. Realizace muzea je vzhledem k zadaným kritériím nejpřínosnější. Tato varianta se zaměřuje na zákazníka, kterého zajímají technické památky a historie mlynařství. Nastává otázka, zda ještě znovu zvážit druhou navrhovanou možnost využití nebo hledat další řešení.

Jak již bylo uvedeno, tento rozhodovací proces na základě kvantitativních kritérií je „předvýběrem“ nejvhodnější a nejšetrnější varianty k samotné stavbě. Stěžejní úlohy má následně finanční analýza. Tuto skutečnost musí nyní potvrdit či vyvrátit ekonomická analýza varianty, která podrobněji vyhodnocuje vývoj a možnosti ubytovacích kapacit. Opět je nutné analyzovat a předikovat počet ubytovaných a uskutečnit marketingový výzkum. Tyto kroky by mohly být předmětem jiné studie.

5.6.2.4 Možnosti finančního zajištění

Finanční zajištění projektu se předpokládá samotným majitelem. Majitel podniká jako obchodní společnost „1. elektrárenská s.r.o.“ od roku 1996. Předpoklad financování je tedy z vlastních zdrojů, samozřejmě se bude snažit využít dotací z Evropské unie.

Možnosti financování jsou tedy následující:

1. Strukturální fondy, ROP Jihozápad (ROP JZ)

Regionální operační program NUTS II Jihozápad je určen pro region soudržnosti Jihozápad sestávající z Jihočeského a Plzeňského kraje.

Prioritní osa 3 Rozvoj cestovního ruchu, oblast podpory 3.2 Revitalizace památek a využití kulturního dědictví v rozvoji cestovního ruchu.

Na prioritní osu 3 je z fondů EU vyčleněno 123,9 mil. €, tj. 20,0 % ROP JZ.

Typy podporovaných aktivit

- *Výstavba a rekonstrukce turistických cest (pěší stezky, cyklostezky, hipostezky, vodní cesty, přístavy či přístaviště) včetně doprovodné infrastruktury a značení - Odpočívadla, mobiliář, sociální zařízení, úvaziště při hipostezkách, mimo výše uvedené také značení a doprovodná infrastruktura cyklotras, běžeckých tras a naučných stezek atd.*

- *Výstavba a rekonstrukce sportovně-rekreační vybavenosti pro cestovní ruch - Koupaliště, aquaparky, golfová hřiště, sjezdovky, hřiště atd.*

- *Výstavba a rekonstrukce kulturní vybavenosti pro cestovní ruch - Muzea, sály, divadla aj. s prokazatelným dopadem na cestovní ruch.*

- *Výstavba, rekonstrukce a modernizace ubytovacích kapacit - Hotely, penziony, ubytovny atd. - Výstavba, rekonstrukce a modernizace zařízení pro kongresovou turistiku - Ubytovací kapacity, jednací sály, stravovací kapacity a další doprovodná infrastruktura a zázemí apod.*

Podmínky podpory

Výše uvedené aktivity budou realizovány individuálními projekty. V oblasti zachování kulturního dědictví s ohledem na koordinaci s PRV bude ROP NUTS II Jihozápad podporovat projekty v obcích nad 500 obyvatel, popř. v obcích do 500 obyvatel, jejichž požadovaná dotace je vyšší než maximální přípustná výše dotace poskytována v PRV.

Pro potřeby cestovního ruchu je pro ROP NUTS II Jihozápad zásadní návaznost na IOP v souvislosti s revitalizací kulturních památek a využitím kulturního dědictví. Zprostředkující orgán IOP, Ministerstvo kultury (dále jen MK) zpracuje seznam památek, které budou podporovány IOP. Tento seznam bude odsouhlasen s kraji, ve kterých jsou tyto památky umístěny. ROP NUTS II Jihozápad naváže tématicky a místně specifickými výzvami k předkládání projektů v oblasti rozvoje cestovního ruchu (případně dle potřeby v dalších oblastech, jako je dopravní infrastruktura, dopravní obslužnost) zaměřenými na komplementární aktivity k projektům podporovaným IOP. V rámci komplementarity s IOP nebude ROP NUTS II Jihozápad realizovat podporu projektů nadregionálního, národního a nadnárodního významu.

Forma podpory a její výše

Nevratná přímá pomoc (dotace) z ERDF do výše 85 % způsobilých veřejných výdajů u projektů, které nezakládají veřejnou podporu.

Minimální přípustná výše celkových způsobilých výdajů na jeden projekt činí 500 000,- Kč.

Příjemci, cílové skupiny

Malý a střední podnik (MSP) podle definice Nařízení Komise (ES) č. 70/2001 ve znění Nařízení Komise (ES) č. 364/2004, o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES u státní podpory malého a středního podnikání pouze subjekty podnikající minimálně dva roky (Prováděcí dokument ROP NUTS II Jihozápad na období 2007 - 2013, 2013, s. 78 - 80).

2. Ministerstvo kultury

Koncepce účinnější péče o movité kulturní dědictví v České republice na léta 2010-2014 (koncepte rozvoje muzejnictví).

Vláda České republiky svým usnesením ze dne 19. listopadu 2008 č. 1452 schválila Státní kulturní politiku na léta 2009 až 2014. Obor muzejnictví má mimořádné předpoklady pro naplňování vize Státní kulturní politiky za předpokladu, že pro jeho rozvoj budou systematicky vytvářeny podmínky, zejména strategického cíle č. 3 Státní kulturní politiky. (mkcr.cz, 2013)

3. Muzeum - Expozice mlynářství pomocí vlastních zdrojů

Níže je uveden zkrácený podnikatelský záměr pro realizaci muzea s expozicí mlynářství, která se bude týkat zemědělských pomůcek používaných ve 20. století. Expozice bude umístěna jak ve vnitřní části mlýna, tak ve venkovní části na zahradě. Na zahradě budou umístěny například staré mlecí kameny, součástky turbín, mlecích nástrojů, atd. Při vytvoření muzea je nutná rekonstrukce a opravy jak interiéru, tak exteriéru budovy. Hlavní činností muzea pravděpodobně bude sběratelství historické techniky, oprava exponátů a jejich následná prezentace veřejnosti. Vedlejší činností bude zapůjčování exponátů na různé výstavy nebo akce s obdobnou tematikou.

Provoz muzea bude financován z vlastních zdrojů a rozpočtu obce Křemže, případně dotací z Evropské unie nebo kombinace uvedeného. V budoucnu se počítá s částečným financováním z reinvestic získaných vlastním provozem.

Pro výstavbu muzea by město přispělo částkou 500.000 Kč v rámci projektu „Rekonstrukce technických památek“, pro rekonstrukce budovy a restaurování expozice a nákup vybavení je potřebná částka 900.000 Kč. Zbýlá částka, tedy 400.000 Kč bude financována z vlastních zdrojů, přičemž bude vynaloženo 50.000 Kč na propagaci nově vytvořeného muzea.

Návštěvníkovi se naskytne pohled na tradiční řemeslo. Předpokládaná délka prohlídky (bez průvodce) je 30 minut až 1 hodina, kdy záleží na samotném návštěvníkovi, jak podrobně si bude prohlížet vystavené exponáty. Otevírací doba muzea by v sezóně (červen-září) byla denně od 10:00 – 16:00 hod, mimo sezónu (říjen-květen) pouze po telefonické domluvě.

Hlavním cílem muzea je nabídnout návštěvníkům informace o historii mlynařství a expozici mlýna samotného jako technické atraktivy.

Předpokládané roční náklady

Na základě výše uvedeného a navrhovaného by byl majitel objektu zároveň správcem muzea a kurátorem muzejní expozice, z důvodu jeho osobních zkušeností a rodovou historií v oboru mlynařství. Správce by nepobíral žádnou mzdu, na základě dohody o provedení práce by byla zaměstnána osoba, která by prováděla návštěvníky expozicí a podala odborný výklad. Roční náklady na zaměstnance se odhadují ve výši 80.000,- Kč. Dále je nutné počítat s ročními provozními náklady, do kterých jsou zahrnuty náklady na úklid, tiskopisy na vstupenky, udržování zahrady a objektu, které se odhadují na výši 60.000 Kč. Náklady na propagaci (tisk pohlednic, výroba upomínkových předmětů, letáků, inzerce) představuje částka 30.000 Kč.

Předpokladem je také zvýšení mzdových nákladů cca o 5% ročně. Celkové náklady by se měly zvýšit v závislosti na roční inflaci a daných skutečnostech minulých let.

Tabulka 24: Předpokládané roční náklady - Muzeum s expozicí mlynařství

Náklady	2013	2014	2015	2016
Mzdové náklady	80 000	88 400	92 820	97 461
Provozní náklady	60 000	60 000	60 000	60 000
Náklady na propagaci	30 000	30 000	30 000	30 000
Celkem	170 000	178 400	182 820	187 461

Zdroj: autorka pomocí programu MS Office

Předpokládané roční výnosy

Výnosy muzea budou závislé na jeho provozu a také na návštěvnosti muzea. Předpokladem je zvýšení návštěvnosti muzea o 30% ročně. Pomocí intenzivní propagační kampaně v roce 2015 by mohla návštěvnost vzrůst o 50%. Počet návštěvníků v uvedených letech samozřejmě závisí na účinnosti propagace muzea a dané tematiky muzejní expozice. Celková návštěvnost bude pravděpodobně tvořena ze 60% dospělými osobami a ze 40% dětskými návštěvníky.

Tabulka 25: Předpokládaná roční návštěvnost - Muzeum s expozicí mlynařství

Předpokládaná návštěvnost	2013	2014	2015	2016
Celková návštěvnost	3000	3900	5850	7605
Dospělí	1800	2340	3510	4653
Z toho děti, důchodci, studenti	1200	1560	2340	2952

Zdroj: vlastní zpracování

Plné vstupné (nezlevněné) předpokládáme ve výši 30 Kč za osobu a snížené (zlevněné) vstupné (studenti, důchodci, ZTP) ve výši 15 Kč. Děti do 6 let zdarma. Při zájmu o pořízení vlastního záznamu nebo fotografování bude vybírán poplatek 10 Kč. Uvedené ceny jsou včetně DPH.

Následující tabulka č. 27 představuje předpokládané roční tržby.

Tabulka 26: Předpokládané roční tržby - Muzeum s expozicí mlynařství

Tržby	2013	2014	2015	2016
Tržby za plné vstupné (30 Kč)	54 000	70 200	105 300	228 150
Tržby za snížené vstupné (15 Kč)	18 000	23 400	35 100	44 280
Tržby za propagační materiály a poplatek fotografování	3 000	3 000	3 000	3 000
Celkové výnosy	75 000	96 600	143 400	275 430

Zdroj: vlastní zpracování

Předpokládaný vývoj nákladů a výnosů

Při plánování rozpočtu je výhled optimistický a zahrnuje růst návštěvnosti. Pokud jde o rozdíl mezi náklady a výnosy, měl by částečně pokrýt provoz muzea zejména z počátku jeho fungování. Pro zlepšení ekonomické situace je možnost zvýšení vstupného na 50 a 25 Korun. Zvýšení sice není nijak mírné, ale pro udržení chodu muzea a zachování jeho expozic v kvalitním stavu, jak z historického i funkčního hlediska, je pravděpodobně nezbytné. Předpokládané muzeum patří mezi menší muzea

a výše vstupného je srovnatelná s podobnými muzei stejné úrovně. V budoucnosti jsou také v plánu různé zajímavé akce a výstavy, aby se zvýšila návštěvnost muzea a povědomí o nově otevřeném muzeu v oblasti Kremžského potoka.

Následující tabulka č. 28 zobrazuje předkládaný vývoj nákladů a výnosů muzea.

Tabulka 27: Předpokládaný vývoj nákladů a výnosů – Muzeum s expozicí mlynařství

	Náklady	Výnosy	Zisk
2013	170 000	75 000	-95 000
2014	178 400	96 600	-81 800
2015	182 820	143 400	-39 420
2016	187 461	275 430	87 969

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 28 je patrné, že muzeum v prvních třech letech bude nutné dofinancovat chod muzea pomocí dotací z Evropské unie nebo z dotací z obecního úřadu. Pokud by nedošlo k neočekávaným výdajům a vývoj by byl tak optimistický, jak je uveden výše, muzeum by mělo samostatně fungovat po třetím roce od svého založení. Je nutné si uvědomit, že výše uvedené údaje jsou pouze předpokládány a celkový výsledek v realitě může být ovlivněn nepředvídatelnými změnami a okolnostmi.

5.6.3 Holubovský mlýn

Obrázek 15: Holubovský mlýn

Zdroj: autorka

Současný stav a využitelný potenciál

Holubovský mlýn byl plně funkční do roku 1948, kdy došlo k zestátnění družstevního mlýna, byl předán Jihočeským mlýnům a pekárnám a fungoval ještě 2 roky. Poté byl zrušen a JZD Holubov mlýn využívalo jako skladiště obilí. V roce 1990 zažádali původní majitelé o vrácení majetku, zařízení zrekonstruovali a dnes je mlýn v soukromém vlastnictví vybaven veškerou automatikou umožňující bezobslužný provoz s instalovaným výkonem 15kW.

Budova mlýna je poměrně rozsáhlá, bohužel umístěna ve špatně přístupné části potoka, uvnitř budovy je zachována pouze turbína a mlýn je využíván pouze pro výrobu elektrické energie.

Objekt je zapsán na seznamu kulturních památek od roku 1999.

5.6.3.1 SWOT analýza

Silné stránky
• soukromé vlastnictví
• staticky zajištěná budova
• prohlášení za kulturní památku
• potenciál pro společenské a kulturní využití
Slabé stránky
• nevyužívaná budova
• nutnost finančních investic na opravy a údržbu
• obtížnější dostupnost, špatná lokace
Příležitosti
• revitalizace budovy
• možnost čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU
• krajina s nepoškozeným životním prostředím
• vytvoření nových pracovních míst
Hrozby
• omezení ze strany NPÚ
• nenalezení vhodného projektu
• nepříznivé makroekonomické vlivy
• dopravní obslužnost

5.6.3.2 Varianty využití

Varianta A

Budova slouží pouze pro výrobu elektřiny a její dodávání do sítě, zbytek budovy je zcela bez využití. Aniž by se musela řešit otázka konkurence ubytovacích zařízení, řešením je **vybudování domova s pečovatelskou službou**. Přestože nedaleko obce se podobné zařízení nachází, je zřejmé, že populace České republiky stárne a v blízké budoucnosti bude zřejmě těchto zařízení nedostatek. Protože se jedná o velmi nákladný

objekt, měl by se majitel zamyslet nad klientelou. Pravděpodobně by se jednalo o klientelu s vyššími příjmy. V případě úspěchu projektu by byl posílen rozvoj regionu a vytvoření nových pracovních příležitostí.

Varianta B

Tato varianta připouští myšlenku na **vybudování turistické ubytovny**. Budova se nachází v klidné oblasti v okolí rozsáhlých luk a lesa, čímž je zajištěna panenská příroda a odpoutání se od rušnosti města. Projekt počítá i s vybudováním restaurace přímo v objektu, aby mohl být objekt využíván pro školu v přírodě, školní výlety či letní tábory. Jednalo by se tedy o standardní ubytování pro mládež. Samozřejmostí projektu by bylo vybudování nové přístupové cesty, která je ve špatném stavu.

5.6.3.3 Rozhodovací proces

Tabulka 28: Hodnocení variant pomocí Saatyho metody - Holubovský mlýn

k1	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy	k4	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy
A	1	5,00	2,23	0,17	A	1	5,00	2,23	0,17
B	0,20	1	0,45	0,83	B	0,20	1	0,45	0,83
k2	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy	k5	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy
A	1	3,00	1,73	0,76	A	1	0,14	0,37	0,12
B	0,33	1	0,55	0,24	B	7,00	1	2,65	0,88
k3	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy	k5	A	B	Geometrický průměr	Výsledné váhy
A	1	0,33	0,55	0,76	A	1	0,14	0,37	0,12
B	3,00	1	1,73	0,24	B	7,00	1	2,65	0,88

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 29: Rozhodovací matice za podmínek jistoty - Holubovský mlýn

	Varianta A	Varianta B
k1 ekonomická samostatnost	0,0446	0,2179
k2 nové pracovní příležitosti	0,0931	0,0294
k3 přínos pro rozvoj obce	0,0798	0,0252
k4 společenské využití	0,0128	0,0623
k5 zachování původních prvků	0,0255	0,1870
k6 šetrnost ke stavbě	0,0267	0,1958
Celková hodnota	0,2825	0,7176

Zdroj: vlastní zpracování

V případě Holubovského mlýna je na rozdíl od výše popsaných objektů situace odlišná pouze v tom, že předchozí majitelé uvedených objektů jsou ochotni hledat adekvátní využití. Majitel Holubovského mlýna s objektem nemá žádné výrazné plány „do budoucna“. Po dobu několika let je objekt nevyužívaný, chátrající. Je potřeba zmínit, že cesta k revitalizaci budovy není příliš jednoduchá, nejen z důvodu, že objekt byl prohlášen roku 1999 za kulturní památku, ale i z nedostatku finančních prostředků.

Navrhovaná vítězná varianta využití objektu jako turistické ubytovny by jistě byla přínosem zvýšení ubytovacích kapacit, které jsou vyhledávány hlavně v době konání Křemžského veletrhu. Mlýn se nachází nedaleko městyse Křemže a při realizaci navrhované varianty by mohl nabídnout přínosnou ubytovací kapacitu. Zde má opět stěžejní úlohu následná finanční analýza a podrobné vyhodnocení vývoje a možností ubytovacích kapacit. Nutné je analyzovat počet ubytovaných a provést marketingové šetření. Tyto kroky by měly být předmětem jiné studie.

5.6.3.4 Možnosti finančního zajištění

1. Strukturální fondy, ROP Jihozápad (ROP JZ)

Regionální operační program NUTS II Jihozápad je určen pro region soudržnosti Jihozápad sestávající z Jihočeského a Plzeňského kraje.

Prioritní osa 3 Rozvoj cestovního ruchu, oblast podpory 3.2 Revitalizace památek a využití kulturního dědictví v rozvoji cestovního ruchu

- Výstavba, rekonstrukce a modernizace ubytovacích kapacit - Hotely, penziony, ubytovny atd. - Výstavba, rekonstrukce a modernizace zařízení pro kongresovou turistiku - Ubytovací kapacity, jednací sály, stravovací kapacity a další doprovodná infrastruktura a zázemí apod. (Prováděcí dokument ROP NUTS II Jihozápad na období 2007 - 2013, 2013, s. 78 - 80).

2. Národní památkový ústav

Podle platného památkového zákona „je povinností vlastníka kulturní památky pečovat o její uchování na vlastní náklad, přičemž ale platí ústavní zásada, že nuceně omezovat vlastnická práva lze pouze zákonem a za náhradu“ (npu.cz/pro-vlastniky/financi-pomoc/, 2013). Platná vládní Koncepce účinnější péče o památkový fond v České republice do roku 2005 (schválená usnesením vlády ze dne 22. 4. 1998 č. 278) stanovila cíl: *Zajistit finanční podporu vlastníků kulturních památek různými*

formami obligatorní nepřímé pomoci a fakultativní přímé pomoci z veřejných rozpočtů. Proto bylo po zrušení okresních úřadů do zákona nově vtěleno zmocnění pro kraje a obce poskytovat z vlastních prostředků příspěvky vlastníkům kulturních památek. Ministerstvo kultury může příspěvek poskytnout pouze v takovém případě, kdy je na zachování a obnově kulturní památky mimořádný společenský zájem. Tento zájem je ministerstvem blíže vymezen prostřednictvím specializovaných programů, které jsou koncipovány tak, aby poskytnutím finančního příspěvku bylo dosaženo dlouhodobých cílů státu v péči o památkový fond v ČR a současně maxima multiplikačních efektů v souladu s citovanou koncepcí (NPÚ, 2013).

Podrobnosti o poskytování příspěvku na zachování a obnovu kulturní památky stanoví vyhláška č. 66/1988 Sb., kde jsou blíže popsány doklady, které je třeba doložit k žádosti o poskytnutí příspěvku (v § 11 – 15). Patří k nim zejména bližší specifikace druhu, rozsahu, způsobu, plánovaného termínu provedení prací a sjednané nebo odborně odhadnuté ceny obnovy kulturní památky, včetně specifikace prací, ke kterým se váže žádost o příspěvek a fotodokumentace současného technického stavu kulturní památky nebo jejích částí podle druhu a rozsahu prací, ke kterým se váže žádost o příspěvek a další podklady podle povahy programu (npu.cz/pro-vlastniky/financni-pomoc/, 2013).

Havarijní program

Finanční prostředky Havarijního programu jsou určeny na záchranu nemovitých kulturních památek v havarijním technickém stavu, zejména na jejich statické a celkové stavební zajištění, vč. restaurátorských prací a na opravy krovů a střech (včetně opravy nebo provedení klempířských a zámečnických prací, komínů a hlavní římsy budovy).

Ministerstvo kultury, odbor památkové péče, vyhláší dotační program na obnovu kulturních památek pro rok 2014 (pamatkovapece.cz, 2013).

3. Ministerstvo kultury

Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí.

Cílem programu Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností (dále jen „Program“) je efektivně se podílet na zachování a obnově kulturních památek České republiky a přispívat tak k zachování vybraného segmentu památkového fondu České republiky v souladu s účelem zákona č. 20/1987 Sb.

Program je vyhlášen i na základě zákona o státním rozpočtu České republiky pro příslušný kalendářní rok.

Rozpočtové prostředky určené na Program jsou využitelné a je povinnost je vypořádat se státním rozpočtem v příslušném kalendářním roce. V rozpočtu Ministerstva kultury (dále jen "ministerstvo") budou na podporu Programu každoročně stanoveny zvláštní finanční prostředky v objemu podle možností státního rozpočtu. Program není programem ve smyslu § 12 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění.

Finanční prostředky v Programu poskytuje ministerstvo formou účelových příspěvků po provedeném správním řízení na základě rozhodnutí podle § 16 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., v platném znění, a v souladu s vyhláškou č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění (Zásady pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu Ministerstva kultury stanovených pro program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, 2014, s. 2-3).

5.6.4 Vybudování nové MVE – Köglerův mlýn

Následující navrhované varianty využití se příliš neliší vzhledem ke kvalitativním kritériím. Naplňují je shodně, proto zde rozhodovací proces nebude použit, jako tomu bylo u předchozích objektů.

Köglerův mlýn se nachází za obcí Ktiš. Po mlýnu zbyl na potoce téměř nepoškozený náhon. Pokud bychom vystavili novou MVE získali bychom spád přibližně 3 m. Důležitý by byl i výběr správné turbíny. Na základě velikosti spádu se nabízí možnost využití Kaplanovy turbíny, která je vhodná pro většinu MVE v těchto podmínkách, negativním činitelem je ale její pořizovací hodnota. Oproti tomu Bánkiho turbína je konstrukčně jednoduchá, finančně přijatelnější a lze ji použít pro spády od 1 do 50 metrů. Při využití Bánkiho turbíny by mohl být dosažený průměrný výkon 3,5 kW (Starostová, 2010).

5.6.5 Vybudování MVE Cvrčkův mlýn

Cvrčkův mlýn nalezneme kousek od obce Brloh. U tohoto vodního díla byly sice zachovány dvě Bánkiho turbíny, ale hlavní investice by musela být zaměřena na obnovu náhonu, který je téměř zničen. Dnes už jím protéká pouze malá říčka a je velmi silně

zanesen. U této MVE by byl spád menší, 2,7 m. Dosažený průměrný výkon by se pohyboval okolo 60,08 kW (Starostová, 2010).

5.6.6 Nedokončené dílo

Ing. Stibrala měl v plánu postavit ještě jednu elektrárnu, kterou by poháněla voda z Vltavy. Stejný plán měl Vojtěch Lanna již v 19. století. Jednalo se o dílo, kdy by voda byla vedena tunelem ke Křemžskému potoku, kde by se nacházela elektrárna. Z důvodu nedostatku financí byla práce zastavena po vykopání tunelu a konec tunelu byl zasypán. Patrný je zde nevyužitý potenciál s minimálními zásahy do přírody. V posledních letech byla snaha o obnovení tohoto díla, ale narazila na odpor ze strany ochranářů přírody, z důvodu ochrany chráněného druhu čolka, který se v této oblasti vyskytuje.

Pokud bychom se drželi původního návrhu na vybudování 4 metrového jezu, byl by zajištěn spád 16 m s průtokem 7 m³/s. Z důvodu velkého spádu by bylo vhodné využití Francisovi turbíny. Následný výkon by se pohyboval kolem 250 kW (Starostová, 2010).

5.6.7 Návrh využití vodních děl v nabídkách cestovních kanceláří

Základem nabídky pro cestovní kanceláře bude spolupráce majitelů vodních mlýnů a tištěné materiály informující o dané oblasti a možnosti jejího využití.

Tištěný materiál bude představovat přehled o dané oblasti s vyznačením vodních děl na Křemžském potoce včetně zvýraznění a popisu zastávek navrhované trasy. Navrhovaná trasa bude nenáročná, vhodná pro jednodenní výlet. Trasu mohou využít i rodiny s dětmi. V materiálu budou vyznačeny zajímavé objekty v okolí, včetně možností občerstvení, ubytování a dopravní dostupnosti dané trasy.

Finanční zajištění

Finanční zajištění tohoto projektu se předpokládá obcí nebo krajem. Kraj či obce by využily finanční pomoci dotačních titulů ROP NUTS II Jihozápad

Prioritní osa 3 Rozvoj cestovního ruchu, Oblast podpory 3.3 Rozvoj služeb cestovního ruchu, marketingu a produktů cestovního ruchu

Typy podporovaných aktivit

V rámci oblasti podpory je možno podporovat projekty zaměřené na následující aktivity:

- Služby na podporu rozvoje cestovního ruchu

- *Marketingová a informační kampaň orientovaná na propagaci regionu, tvorba nových i vícejazyčných tištěných a elektronických propagačních materiálů a předmětů na podporu rozvoje cestovního ruchu apod. (ROP Jihozápad, 2013)*

Podmínky podpory

Výše uvedené aktivity budou realizovány individuálními projekty. Dle požadavku na vymezení působnosti ROP a PRV budou v rámci ROP podporovány podnikatelé v cestovním ruchu s doloženým minimálně dvouletým účetním obdobím a dále podnikatelé v obcích nad 2 000 obyvatel, rovněž s doloženým minimálně dvouletým účetním obdobím. Za podnikatelskou historii se považuje jakákoli ekonomická činnost. Převažující ekonomická činnost se stanovuje na základě posledního podaného daňového přiznání – dle odvětvové klasifikace ekonomických činností. V rámci komplementarity s IOP nebude ROP realizovat podporu projektů nadregionálního, národního a nadnárodního významu (Prováděcí dokument ROP NUTS II Jihozápad na období 2007 - 2013, 2013, s. 84-90).

Forma podpory a její výše

Nevratná přímá pomoc (dotace) z ERDF do výše 85 % způsobilých veřejných výdajů u projektů, které nezakládají veřejnou podporu. U projektů zakládajících veřejnou podporu bude podpora poskytnuta v souladu s pravidlem de minimis dle nařízení Komise (ES) 1998/2006. Výše podpory pro projekty nebo části projektů povolené na základě aplikace pravidla de minimis bude činit 200.000 EUR. Minimální přípustná výše celkových způsobilých výdajů na jeden projekt činí 300 000,- Kč (Prováděcí dokument ROP NUTS II Jihozápad na období 2007 - 2013, 2013, s. 84-90).

7 ZÁVĚR

Práce si stanovila za hlavní cíl návrh projektu využití historických vodních děl v cestovním ruchu CHKO Blanský les. Na Křemžském potoce v současnosti nalezneme 20 objektů bývalých vodních děl. Většina dnes existujících vodních děl již neslouží svému původnímu účelu. Nalezneme ale i taková vodní díla, která vykazují historickou, architektonickou a především uměleckou hodnotu, která je spíše známá odborné než laické veřejnosti. Svůj současný vzhled získaly během minulého století, které bylo pro mnohá vodní díla tvrdou zkouškou a bojem „o přežití“. Jako příklady slouží řešené mlýny – Vackův, Křemžský a Holubovský.

Pokud se podíváme na uvedené objekty z hlediska kulturních hodnot, jmenované objekty dosud nenašly adekvátní ekonomický projekt, který by využil jejich přednosti. Kulturní a přírodní památky jsou jedním z faktorů, který posiluje rozvoj cestovního ruchu v regionu a navíc podporuje růst jeho ekonomického potenciálu.

Atraktivita uvedených objektů tkví nejen v jejich samostatném architektonickém dědictví, ale rovněž v jejich nenahraditelnosti, která je těžko vyčíslitelná. Nové využití by mohlo těmto objektům navrátit jejich lesk a zašlou slávu. Je ale nutné tento potenciál správně rozvíjet, odstraňovat negativa a brát v úvahu příležitosti a hrozby okolí.

Pomocí dílčích cílů byl zpracován návrh na využití objektů bývalých mlýnů na Křemžském potoce. Byla zpracována analýza Českokrumlovska vycházející z reálií regionu, demografických a socioekonomických ukazatelů zabývajících se cestovním ruchem a ostatních technických památek v něm. Veškeré relevantní informace byly zpracovány ve SWOT analýzách. Každému z řešených objektů byly navrženy varianty řešení jejich budoucího zařazení do tržního procesu.

Navrhované varianty využití jednotlivých objektů byly následně vystaveny hodnocení zvolenými metodami manažerského rozhodování popsaných v kapitole 5.6. Tyto metody sledovaly, v jaké míře varianty splňují vybraná kritéria. Kritéria hodnocení byla zadána pouze kvalitativní. Toto hodnocení je důsledkem, že technické památky jsou specifickým předmětem rozhodovacího procesu, ve kterém stěžejní roli nehrají jen investiční náklady, ale jejich jedinečnost a historická hodnota. Z důvodu zachování těchto hodnot v největší možné míře přistoupila autorka k samostatnému zohlednění hlediska kvalitativních kritérií.

V případě *Vackovského mlýna*, vzhledem k zadaným kritériím, bylo navrženo využití objektu pro rekreační pronájem. Tato varianta dokonale využívá klidného prostředí mlýna a nedotčené okolní krajiny.

V případě *Křemžského mlýna* dle hodnotících kritérií zvítězila varianta vybudování muzea s expozicí.

Co se týče *Holubovského mlýna*, optimálním využitím se jeví přestavba budovy mlýna na turistickou ubytovnu.

Výsledky rozhodovacího procesu je třeba chápat jako „předvýběr“ variant využití objektů a je nutné následné vyhodnocení ekonomické efektivity. Autorka se je vědoma, že v rámci dalších postupů je nezbytné vyhodnotit náklady a výnosy předkládaných variant. Nutné je tedy zpracovat další analýzy a prognózy.

Přesnější kalkulace nákladů se odvíjí od návaznosti na vybavení objektů, které se odvíjí od způsobu jejich využití. Jakýkoliv zásah do architektonické části objektu je nutné prodiskutovat s architektem, stavebníkem a samozřejmě Národním památkovým ústavem. Nutná je predikce počtu ubytovaných, návštěvníků expozic, určení ceny ubytování apod. Velmi prospěšný bude také marketingový výzkum stejně jako odborné informace z hotelového managementu.

Hodnocení kvantitativních kritérií je velice náročné a časově rozsáhlé téma, žádající si samostatné důkladné zpracování. Z toho důvodu se jím práce detailněji nezabývá a nabízí zpracování jako téma jiné studie.

Přínos se jeví ve spolupráci obce a majitelů objektů, respektive společná propagace těchto objektů. Propagace by mohla zpočátku probíhat na základě propagačních materiálů dané oblasti, jejichž návrh je uveden v příloze č. 27 a č. 28. Jednalo by se zejména o co nejlepší marketingové využití dosavadních znalostí o podobné historii objektů.

Na základě výše uvedeného a výsledného hodnocení byl hlavní cíl splněn.

8 SUMMARY

The tourist attractions, which attract tourists and visitors to our country is undoubtedly technical attractions - water works, especially mills. In the 20th century, especially in the second half of the century there was stopping them and often to unnecessary destruction. Of the 30 known water works on wholegrain creek, which in the past stood at almost every mile creek mill, saw, hammer mill or power plant, only two plants keep their owners in continuous operation - in wholegrain and Vackovském mill, and were able to successfully resist adversity time. At the turn of the 20th and 21st century traffic was restored four water works and a new one built. All are used to produce electricity.

A review of waterworks in the present work suggests that the use of watermills in tourism is very specific. If we compare it with other technical monuments, windmills perform functions in addition to manufacturing also an important residential function. This proves at most objects of their current use. On this residential function binds also the possibility of using water power in small hydro power plant. Mills on wholegrain stream are used as permanent housing, and only for a weekend or seasonal housing within the resort.

Only a few mills has preserved the original hardware. The exception proves the rule, however, which proves yet fully functional Křemežský mill. Use of former watermills for leisure tourism as pensions or guest house faces shortage of funds for the reconstruction of the object as it requires standard equipment and attractive enough facilities to visitors searched the site and the site remained more days.

The general conclusion is, and this is true even in Křemežský stream that the use of water cannons for tourism rarely found in present objects in a certain way, registered in the awareness and potential recreation sites are primarily those that meet the requirements of the attractiveness of the natural and social background.

On the Region should not be more help in preserving the technical heritage to focus fully, but should be given especially to those objects that meet the technical and historical significance while there are already largely in recreational use of the landscape, as is the case in the creek Křemežský Český Krumlov.

Key words

Water works, water mill, tourism, atractivity, technical heritage

9 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Abeceda malých vodních pohonů. (2014) [online] dostupné z: <http://mve.energetika.cz/>
- Balák, I. (2003) Navštivte ...Národní parky a chráněné krajinné oblasti. Praha: Olympia
- Bártová, H. & Bárta, V. Koudelka, J. (2004) Chování spotřebitele a výzkum trhu. Praha: Oeconomica
- Beayer, A. (2005). A dictionary of travel and tourism terminology. (2nd ed.). Wallingford; New York : CABI Publishing.
- Beránek, J. (2013) Ekonomika cestovního ruchu. Praha: Mag Consulting
- Bouška, J. & Knížek, P. & Kašpar (2000)J. *Sborník technických řešení malých vodních elektráren*. [online] dostupné z: <http://www.mpo-efekt.cz/dokument/008092.pdf>
- Buhalis, D. & Costa, C. (2006). Tourism management dynamics: Trends and tools. Amsterdam: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Czumalo, V. (2008) Péče o architektonické dědictví: sborník prací: vybrané kapitoly k tématu, Díl 1. Praha: Idea servis
- Čertík, M. & Attl, P. & Sysel, J. & Vitáková, M. (2001) Cestovní ruch: vývoj organizace a řízení. Praha: Off
- Čech, J. (1998) Malá encyklopedie cestovního ruchu. Praha: IDEA SERVIS
- Cooper, C. & Wanhill, S. (2008). Tourism :Principles and praktice. Essen: Pearson EducationLimited.
- Čichovský, L. (2010) Marketingový výzkum. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu
- Fazika, A. & Štemberk, J (2013) Aktuální problémy volného času a cestovního ruchu, Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov
- Faulkner, H. W. (2003). Progressing tourism research. Clevedon: Frankfurt Lodge.
- Fialam P. (2013) Modely a metody rozhodování. Praha: Oeconomica
- Finanční pomoc pro vlastníky památek. Národní památkový ústav.(2013) [online] dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-vlastniky/financni-pomoc/>
- Foret, M. & Foretová, V. (2001) Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Praha: Grada Publishing

- Foret, M. (2013) Cestovní ruch v regionálním rozvoji. Brno: Mendlova univerzita v Brně
- Foret, M. (2001) Marketingový výzkum: jak poznávat své zákazníky. Praha: Grada Publishing
- Fotr, J. & Dědina, J. & Hružová, H. (2003) Manažerské rozhodování. Praha: Ekopress
- Gehinová, B. & Hesková, M. (2004) Závěrečná zpráva za rok 2004 k projektu CES 3010 - Technické památky v produktech cestovního ruchu
- Girsa, V. (2004) Projektová příprava a projektová dokumentace v procesu péče o stavební památky. Praha: České vysoké učení technické
- Goeldner, CH. R. & Ritchie, J.R.B. (2009) Tourism: principles, practices, philosophies
- Gros, I. (1996) Kvantitativní metody v manažerském rozhodování. Praha: Grada Publishing
- Hall, M. C., & Page, S. (2006). The geography of tourism and recreation environment ,place and space. Oxon : Routledge.
- Hertík, E. (1890) Mlynařství. Praha
- Hesková, M. & Beránek, J. & Dvořák, V. & Novácká, L. & Oriška, J. (2006) Cestovní ruch. Praha: Fortuna
- Horner, S. & Swarbrooke, J. Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času: aplikovaný marketing služeb. Praha: Grada Publishing,
- Hlušičková, H. (2001) Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I. díl A-G. Praha: Libri
- Hlušičková, H. (2002) Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku II. díl H-O. Praha: Libri
- Hlušičková, H. (2003) Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku III. díl P-S. Praha: Libri
- Hlušičková, H. (2004) Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku IV. díl Š-Ž. Praha: Libri
- Hindls, R.& Hronová, S. & Novák, I. (2000) Metody statistické analýzy pro ekonomy, Praha: Management Press
- Chromý, P. (2003) Jihočeský kraj, Praha: Kartografie
- Indrová, J. (2009) Cestovní ruch, 2. vydání, Praha: Oeconomica

- Jafari, J. (Ed.) (2000). *Encyclopedia of tourism*. London : Routledge.
- Janků, V. (2010) *Nevyužité nemovité památky v cestovním ruchu*. Diplomová práce. Brno: Mendelova univerzita
- Jakubíková, D. (2012) *Marketing v cestovním ruchu: jak uspět v domácí i světové konkurenci*. Praha: Grada
- Janečková, L. & Vašíková, M. (1999) *Marketing měst a obcí*, Praha: Grada Publishing
- Jarolímková, L.& Řehoříková, J. (2008) *Postavení České republiky ve světovém cestovním ruchu*, Praha: Oeconomica
- Jásek, J. (2000) *Vodárenství v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Milpo media
- Johnová, R.(2008) *Marketing kulturního dědictví a umění*, Praha: Grada Publishing,
- Kadlec, M. & Svoboda, M. (2007) *Památková péče, cestovní ruch a veřejná správa*. Praha: Science EU
- Karas, J. (1919) *Historický vývoj mlynařství*. Praha
- Kesner, L. (2005) *Marketing a management muzeí a památek*, 1. vydání, Praha: Grada
- Kesner, L. & Moravec, I. & Novotný, R. & Škodová-Parmová, D. (2008) *Management kulturního cestovního ruchu*, Praha: Cultropa
- Kirařová, A. (2003) *Marketing: destinace cestovního ruchu*, 1. vydání, Praha:Ekopress
- Klempera, J. *Vodní mlýny v Čechách V.*, Praha: Libri
- Klempera, J. *Vodní mlýny v Čechách IX.*, Praha: Libri
- Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007-2013, Praha MMR ČR, 138s.
- Kopšo, E. & Baxa, Š. & Gúčik, M. (1979). *Ekonomika cestovního ruchu*. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo.
- Kopta, J. (1955) *Větrný mlýn*. Praha: Československý spisovatel
- KotlerR, P.& Bowen, J.T. & Malena, J. (2007) *Marketing for hospitality and tourism*, Harlow: Pearson, c2014
- Kotler, P. & Keller, K. L. (2007) *Marketing – Management*, Praha: Grada Publishing
- Kotlíková, H. (2010) *Cestovní ruch jako teoretická disciplína v kontextu kinantropologie*. [online] Olomouc: Univerzita Palackého, Fakulta tělesné výchovy dostupné z <http://www.telesnakultura.upol.cz/index.php/telesnakultura/article/viewFile/65/114>

Kuča, K. (1998) Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku III.díl, Praha: Libri

Kučová, V. & Matušek, M. (2006) Kulturní památky, cestovní ruch a strukturální fondy Evropské unie – výhody i rizika propojení. Zprávy památkové péče 66

Lacina, K. (2010) Management a marketing cestovního ruchu, Praha: Express

Lednická, M. & Čížek, B. (2006) 100 let elektřiny pro veřejné osvětlení a domácnosti v Kremži

Lednický, V. (2004) Strategie využití technických památek a průmyslové infrastruktury v cestovním ruchu. Ostrava: VŠB-TU

Lew, A. A. & Hall, C. M. & Williams, A. M. (2004). Tourism: Conceptualizations, Institutions, and Issues, pp. 3–21. A Companion to Tourism. Oxford : Blackwell Publishing.

Macháček, J. (2004) Ekonomické souvislosti využívání kulturně historických lokalit. 1.vydání, Praha: Oeconomica

Miko, L. & Štursa J. (2010). *Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice*. Praha: Ministerstvo životního prostředí. [online] dostupné z: [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/4E410FBF45C7B47CC125781D0048DD5B/\\$file/ATTKWA5K.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/4E410FBF45C7B47CC125781D0048DD5B/$file/ATTKWA5K.pdf)

Morley, C.L. (2009) *Dynamics in the specification of tourism demand models*. Tourism Economics, 15(1) pp23-39

Navrátil, J. (2012) Návštěvník jako rozvojový faktor navštíveného místa: aplikovaná geografie cestovního ruchu na příkladu vody v turistických regionech jižní Čechy a Šumava. Praha: Alfa

Navrátil, J. & Navrátilová, J. (2011) Geografie pro cestovní ruch. České Budějovice: Jihočeská univerzita

Novacká, L. (2013) Cestovní ruch, udržitelnost a zodpovědnost na mezinárodním trhu, Bratislav: Ekonóm

Novotná, D. (2004) Navštivte ... technické památky v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, Praha: Olympia

Oblast podpora 3.3 Rozvoj služeb cestovního ruchu, marketingu a produktů cestovního ruchu. (2007) [online] dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/muzea-galerie-a-ochrana-moviteho-kulturniho-dedictvi/odbor-ochrany/hlavni-okruhy-cinnosti-odboru-ochrany-moviteho-kulturniho-dedictvi--muzei-a-galerii-omg-201182/>

Oficiální stránky městyse Křemže. Historie městyse [online] dostupné z: <http://www.kremze.cz/mestys/o-obci-1/historie/>

Orieška, J. (2010) Služby v cestovním ruchu, Praha: Idea servis

Palatková, M. (2006) Marketingová strategie destinace cestovního ruchu. Praha: Grada Publishing

Památková péče. (2013) *Archeologický atlas památkových území a objektů ČR*. [online] dostupné z: <http://www.pamatkovapece.cz/>

Parmová, D. & Dvořák, V. & Frková, I. (2013) Kapitoly z cestovního ruchu pro praxi. České Budějovice: Občanské sdružení Chance in nature-local action group

Pasková, M. (2002) Výkladový slovník cestovního ruchu, Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj

Páris, F. (1912) Názvosloví starého mlýna českého. Praha

Páris, F. (1913) Dějiny mlynařství. Praha

Petrů, Z. (2007) Základy ekonomiky cestovního ruchu, Praha: Idea servis

Petrů, Z. & Holubová, J. (1994) Ekonomika cestovního ruchu, Praha: Idea servis,

Podhorský, M. (2009) Jihočeský kraj: historie, památky, umění, příroda, Praha: Feytag & Bernát

Podmínky pro přiznání příspěvku. (2007) [online] dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/Podminky-pro-priznani-prispevku-z-programu-HP-a-PRVVRaVZ-v-roce-2014_1.pdf

Pojem analýza a syntéza (2014) [online] dostupné z: <http://nb.vse.cz/kfil/win/atlas1/analyza.htm>

Pojem komaprace (2014) [online] dostupné z: <http://www.thunova.cz/2011/07/03/jak-psat-diplomovou-praci-i/>

Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013 (2007. Ministerstvo zemědělství. [online] dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/846/III._1._3._Podp.a_cest._ruchu.pdf

Prováděcí dokument ROP NUTS II Jihozápad na období 2007 – 2013. (2008) Regionální rada soudružnosti Jihozápad. [online] dostupné z: <http://www.edotace.cz/katalog-dotaci/oblast-podpory-3-3-rozvoj-sluzeb-cestovniho-ruchu-marketingu-a-produktu-cestovniho-ruchu-5962/>

Přepdis pro malé vodní elektrárny (2009) [online] dostupné z: <http://coptel.coptkm.cz/reposit.php?action=0&id=8023>.

- Pulcarová, J. (2007) Geomorfologické poměry Křemžské kotliny v CHKO Blanský les (Diplomová práce) Olomouc [online] dostupné z: http://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2007/2007_Plucarova.pdf
- Ritchie, J.R.B. & Crouch, G.I. (2003) *The competitive destination: a sustainable tourism perspective*. UK: CABI
- Ročenka cestovního ruchu, ubytování a pohostinství 2009, Praha: Mag Consulting,
- Ryglová, K. & Burian, M. & Vajčnerová, I. (2011) *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada
- Říha, J. (2003) *Cestovní ruch – ekonomický přínos*. Mag Consulting [online] dostupné z: <http://www.vsh.cz/cz/kolokvium-vSh-jak-kvantifikovat-ekonomicke-prinosy-cestovniho-ruchu-cl591.html>
- Strategie rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji na roky 2009 - 2013. [online] dostupné z: http://www.krajjihocesky.cz/1541/strategie_rozvoje_cestovniho_ruchu_v_jihoceskem_kraji_na_roky_20092112013.htm
- Světlík, J. (1996) *Marketing – cesta k trhu*, Zlín: EKKA
- Synek, M. (2001) *Manažerské výpočty*, Praha: Vysoká škola ekonomická
- Šírová Motčková, K. (2012) *Technické památky České republiky*. Olomouc: Rubikon
- Štěpán, L. & Urbánek, R. & Klimešová, H. (2000) *Dílo mlynářů a sekyrníků v Čechách I*, Praha: Argo
- Štěpán, L. & Urbánek, R. & Klimešová, H. (2008) *Dílo mlynářů a sekyrníků v Čechách II*, Praha: Argo
- Truneček, J. (1995) *Management podniku*. Praha: VŠE
- Tuleja, P. (2007) *Analýza pro ekonomy*, Brno: Computer Press
- Vařeka, J. & Frolec, V. (2007) *Lidová architektura, Encyklopedie*. Praha: Grada
- Vodáček, L. & Vodáčková, O. (1996) *Management: teorie a praxe pro 90. léta*. Praha: Management Press
- Vodní mlýny: sborník referátů ze semináře, 18.-19.6.2002. Vysoké Mýto: Okresní muzeum ve Vysokém Mýtě
- Vojenský újezd Boletice. Historie VÚ Boletice. (2013) [online] dostupné z: <http://www.armyweb.cz/clanek/vu-boletice>

Vojenský újezd Boletice. Historie VÚ Boletice. (2011) [online] dostupné z:
http://www.calla.cz/index_bol.php?path=boletice&php=vub.php

Venkovský cestovní ruch, jeho specifika a podmínky pro rozvoj (2007) Praha: Oeconomica, 2007. 123 s. ISBN 978-80-245-1159-7

Vitáková, M. (2007) *Využití přírodních a kulturních památek pro cestovní ruch*. Praha: PVM Projekt, s.r.o.

Vlček, V. (1984) Vodní toky a nádrže. Zeměpisný lexikon. Praha: Academia

Vyhodnocení katastrofální povodně v srpnu 2002 a návrh na úpravy systému prevence před povodněmi (2004) [online] dostupné z: <http://www.uur.cz/knihovna/vyhledavani-v-databazich/hledej.asp?ID=2152&IDkniha=28392>

Zaniklé obce. [online] dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/>

Zákon České národní rady ze dne 30. března 1987 o státní památkové péči. (1987) [online] dostupné z: <http://www.npu.cz/zakon-o-statni-pamatkove-peci/>

Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) (2001). [online] dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-254>

Zelenka, J. (2010) Marketing cestovního ruchu, Praha: Univerzita Jana Amose Komenského

Zelenka, J. (2013) Udržitelný cestovní ruch: management cestovního ruchu v chráněných územích. Hradec Králové: Gaudeamus

I. vojenské mapování [online] dostupné z:
http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?z_height=70&lang=cs&z_width=0&z_newwin=0&map_root=1vm

II. vojenské mapování [online] dostupné z:
http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?z_height=70&lang=cs&z_width=0&z_newwin=0&map_root=2vm

III. vojenské mapování [online] dostupné z:
http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?z_height=70&lang=cs&z_width=0&z_newwin=0&map_root=3vm

POUŽITÉ ZKRATKY

ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČR	Česká republika
ČSN	Česká technická norma
EU	Evropská unie
CHKO	Chráněná krajinná oblast
MVE	Malá vodní elektrárna
NPÚ	Národní památkový ústav
OPI	Integrovaný operační program
PR	Přírodní rezervace
ROP	Regionální operační program
VÚ	Vojenský újezd

10 SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Tabulka 1: Druhy cestovního ruchu.....	8
Tabulka 2: Formy cestovního ruchu	8
Tabulka 4: Počet mlýnů 1925 - 1999	14
Tabulka 5: Norma ČSN 750128	16
Tabulka 6: Dělení MVE podle normy ČSN 750128.....	16
Tabulka 7: Základní požadavky normy ČSN 736881	16
Tabulka 8: Dělení MVE.....	16
Tabulka 9: Zjišťování preferencí metody párového srovnání.....	25
Tabulka 10: Stupnice Saatyho deskriptorů	25
Tabulka 11: Saatyho matice.....	26
Tabulka 12: Obecný tvar rozhodovací matice za podmínek jistoty.....	27
Tabulka 13: Seznam vodních děl na Křemžském potoce v roce 1930 směrem od pramene.....	44
Tabulka 14: Seznam vodních děl na Křemžském potoce v roce 1960 směrem od pramene.....	47
Tabulka 15: Seznam vodních děl na Křemžském potoce v dubnu 2013 směrem od pramene.....	49
Tabulka 16: Metoda bodové stupnice - Vackovský mlýn	62
Tabulka 17: Metoda alokace 100 bodů - Vackovský mlýn	62
Tabulka 18: Metoda párového srovnání - Vackovský mlýn.....	62
Tabulka 19: Saatyho matice - Vackovský mlýn	63
Tabulka 20: Váhové hodnocení jednotlivých kritérií – Vackovský mlýn	63
Tabulka 21: Hodnocení variant pomocí Saatyho metody - Vackovský mlýn	64
Tabulka 22: Rozhodovací matice za podmínek jistoty - Vackovský mlýn	64
Tabulka 23: Hodnocení variant pomocí Saatyho metody - Křemžský mlýn.....	69
Tabulka 24: Rozhodovací matice za podmínek jistoty - Křemžský mlýn.....	70
Tabulka 25: Předpokládané roční náklady - Muzeum s expozicí mlynařství.....	73
Tabulka 26: Předpokládaná roční návštěvnost - Muzeum s expozicí mlynařství.....	74
Tabulka 27: Předpokládané roční tržby - Muzeum s expozicí mlynařství	74
Tabulka 28: Předpokládaný vývoj nákladů a výnosů – Muzeum s expozicí mlynařství	75
Tabulka 29: Hodnocení variant pomocí Saatyho metody - Holubovský mlýn.....	77
Tabulka 30: Rozhodovací matice za podmínek jistoty - Holubovský mlýn.....	77
Obrázek 1: Správní vymezení Jihočeského kraje v České republice.....	28
Obrázek 2: Správní vymezení okresu Český Krumlov v České republice	29
Obrázek 3: Vymezení CHKO Blanský les	31
Obrázek 4: Vymezení VÚ Boletice	32
Obrázek 5: Povodí Křemžského potoka	34
Obrázek 6: Charakteristika Křemžského potoka	34
Obrázek 7: Křemžský potok průtok, měřicí stanice Brloh (od 1.6. do 1.8.2013).....	35
Obrázek 8: Evidenční list hlásného profilu Křemžského potoka	36
Obrázek 9: Vodní díla na Křemžském potoce	40
Obrázek 10: Seznam vodních děl na Křemžském potoce k roku 1930 směrem od pramene.....	45
Obrázek 11: Seznam vodních děl na Křemžském potoce k roku 1960 směrem od pramene.....	48

Obrázek 12: Seznam vodních děl na Křemžském potoce k roku 2013 směrem od pramene.....	50
Obrázek 13: Vackovský mlýn.....	59
Obrázek 14: Křemžský mlýn	67
Obrázek 15: Holubovský mlýn	75

11 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Jakšův mlýn.....	98
Příloha 2: Sieglův mlýn	98
Příloha 3: Koknerův mlýny.....	99
Příloha 4: Ktišský mlýn	99
Příloha 5: Köglerův mlýn	100
Příloha 6: Dobročkovský mlýn.....	100
Příloha 7: Cvrčkův mlýn.....	101
Příloha 8: Brložský mlýn	101
Příloha 9: Klimšův mlýn.....	102
Příloha 10: Šimečkův mlýn.....	102
Příloha 11: Červený mlýn	103
Příloha 12: Hamerský mlýn	103
Příloha 13: Vackovský mlýn.....	104
Příloha 14: Křemžský mlýn a jeho zařízení.....	104
Příloha 15: Beranův mlýn	107
Příloha 16: Holubovský mlýn.....	107
Příloha 17: Budova bývalé Adolfovské elektrárny.....	108
Příloha 18: Flukův mlýn	108
Příloha 19: Sponarův mlýn	109
Příloha 20: Třísovský hamr.....	109
Příloha 21: Původní elektrárna pod Dívčím kamenem.....	110
Příloha 22: Současná elektrárna pod Dívčím kamenem	110
Příloha 23: Zahájení řízení - prohlášení mlýna za nemovitou památku (NPÚ).....	111
Příloha 24: Stanovisko Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě k mlýnu čp. 11 v Clumečku	113
Příloha 25: Prohlášení Holubovského mlýna za kulturní památku.....	115
Příloha 26: Evidenční list - Adolfovská železárna.....	116
Příloha 27: Návrh informačního materiálu - Vodní díla Křemžského potoka - vnější strana.....	117
Příloha 28: Návrh informačního materiálu - Vodní díla Křemžského potoka - vnitřní strana.....	118

PŘÍLOHY

Příloha 1: Jakšův mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 2: Sieglův mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 3: Koknerův mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 4: Ktišský mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 5: Köglerův mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 6: Dobročkovský mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 7: Cvrčkův mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 8: Brložský mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 9: Klimšův mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 10: Šimečkův mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 11: Červený mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 12: Hamerský mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 13: Vackovský mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 14: Křemžský mlýn a jeho zařízení

Zdroj: Hana Čížková, 2013

Příloha 15: Beranův mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 16: Holubovský mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 17: Budova bývalé Adolfovské elektrárny

Zdroj: autorka

Příloha 18: Flukův mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 19: Sponarův mlýn

Zdroj: autorka

Příloha 20: Třísovský hamr

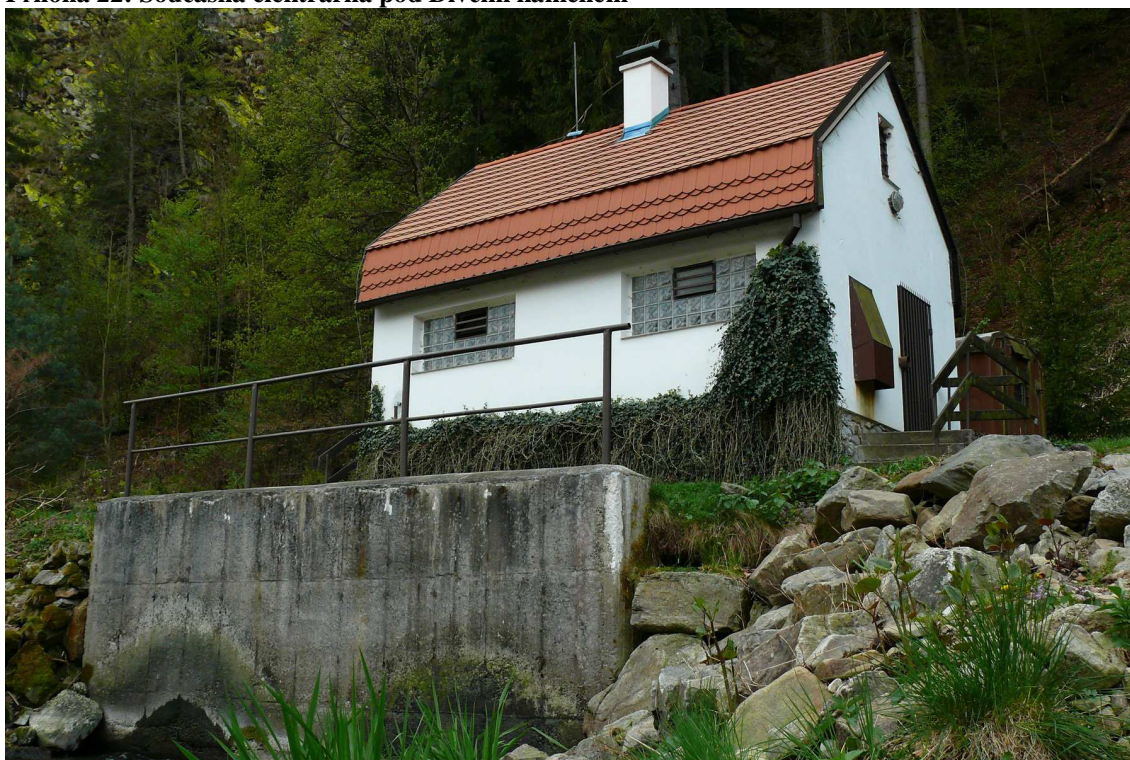
Zdroj: autorka

Příloha 21: Původní elektrárna pod Dívčím kamenem

Zdroj: autorka

Příloha 22: Současná elektrárna pod Dívčím kamenem

Zdroj: autorka

Příloha 23: Zahájení řízení - prohlášení mlýna za nemovitou památku (NPÚ)

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV
ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Náměstí Přemysla Otakara II. 34,
370 21 České Budějovice
Tel: +420-386 356 921, 22, 24
Fax: +420-386 359 386
E-mail: budejovice@budejovice.npu.cz

Váš dopis č. j. / ze dne: 12.11.2008
Naše č. j.: NPU-331/ 10183 /2008
Vyřizuje / linka: ing. Štorková/132
Spisový znak: 810
V Českých Budějovicích dne: 24.11.2008

Věc : zápis z jednání Územní komise Národního památkového ústavu územního odborného pracoviště v Českých Budějovicích, konaného dne 12.11.2008

Předseda komise : Ing. Vlastislav Ouroda, zástupce ředitele

Členové komise : Ing. arch. Naděžda Pálková, vedoucí odboru staveb.památek a pam.území
PhDr. Pavel Hájek, vedoucí odboru evidence a dokumentace
Ing. arch. Jana Štorková, vedoucí oddělení nemovitých památek
Mgr. Martin Gaži, vedoucí oddělení památek mal., soch. a uměl.řemesla

Dne 12.11.2008 se sešla Územní komise Národního památkového ústavu územního odborného pracoviště v Českých Budějovicích aby posoudila podněty k zahájení řízení o prohlášení věci za kulturní památku ve smyslu § 2 zákona č. 20/87 Sb. o státní památkové péči a návrhy na zrušení prohlášení věci za kulturní památku ve smyslu § 8 zákona č. 20/87 Sb. o státní památkové péči.

stanovisko územní komise k podnětům na zahájení řízení o prohlášení věci za nemovitou kulturní památku:

brzdový kámen, Jedovary, okres České Budějovice

Předmětem návrhu na prohlášení za kulturní památku je brzdový kámen, který je situován v horní části bývalé hlavní silnice České Budějovice – Trhové Sviny na její levé straně nad silničním příkopem. Je pravděpodobné, že brzdový kámen byl na toto místo přesunut dodatečně, neboť dle již tehdejších zvyklostí by správně měl stát na pravé straně silnice a o něco výše, ještě před začátkem svahu. Jedná se o vysoký úzký kamenný hranol 31,5 x 32 cm, nadzemní výšky 186 cm, jehlancově zakončený, který má v horní části vpadlinu, ve které je vytesán brzdový klín. Brzdový kámen je datován do 1. pol. 19. století.

Brzdové kameny neboli „čuby“, které byly umísťovány před prudkým klesáním a upozorňovaly formany na nutnost použití kolové lyžinové brzdy zvané obecně šupka nebo čubka (z německého Hemmschuh), představují cenný příklad historického dopravního značení, užívaného kolem poloviny 19. století. Svým provedením, hmotou a použitým materiálem vytváří hodnotný krajinnotvorný prvek.

Komise na základě uvedených skutečností **doporučila prohlásit** tento brzdový kámen za nemovitou kulturní památku.

Odborné pracoviště:
Senovážné náměstí 6
370 21 České Budějovice
Tel: +420-387 312 140
Fax: +420-386 352 551

Bankovní spojení: ČSOB č.ú. 461309/0300
IČO: 75032333
DIČ: CZ75032333

soubor nemovitostí mlýna čp. 11, Chlumeček u Křemže, obec Křemže, k.ú. Křemže, okres Český Krumlov

Komise posoudila návrh na prohlášení mlýna čp. 11 technologického zařízení včetně v Chlumečku u Křemže za nemovitou kulturní památku. Jeho předmětem je soubor věcí tvořících historický funkční celek areálu mlýna pojmenovaného „Vackovský mlýn“, který se nachází na samotě SZ od obce Křemže v údolí Křemežského potoka. Jedná se o areál mlýna s funkční *turbinou* a dochovaným mlýnským zařízením. Památková hodnota mlýna spočívá především v obytné patrové budově mlýna a navazující mlýnici s dochovanou historickou mlýnskou technologií. Navazující objekty s přístavkem elektrárny s turbinou, pily, stáji, chlěvy a stodola jsou mladší, avšak vhodně doplňují celkovou dispozici areálu mlýna a dokládají jeho hospodářské a technické zázemí. Areál mlýna dotváří stavidla náhonu mlýna a přilehlé travnaté pozemky s odtoky náhonu mlýna. Hlavní budova s mlýnicí a obytnou částí je datována kolem poloviny 18. století a je zastřešena sedlovou střechou krytou pálenou bobrovkovou krytinou, která je nesena vaznicovým krovem se stojatou stolicí a s pásky. Obytné patrové stavení s přístavkem z 1. pol. 20. století je poměrně velkoryse pojaté se zachovalou původní dispozicí a v interiéru se vyskytují plochostropé místnosti v přízemí i v patře, kromě zaklenuté vstupní chodby valenou klenbou s výsečemi. V mlýnici zbudované ze smíšeného zdiva se až do současnosti dochovalo kompletní historické mlýnské zařízení z období konce 19. - 1. poloviny 20. století vykazující vysoký stupeň autenticity.

Uvedený areál mlýna představuje hodnotný funkční celek včetně hospodářských budov a dochovaného mlýnského zařízení - technologie mletí a pohonu pomocí turbíny. Hmotové uspořádání areálu, vnější vzhled, dispozice i většina hlavních konstrukcí se dochovala rovněž v původní podobě. Mlýn představuje cenný příklad technické památky a jedná se o zajímavý celek, který dokládá jeho funkční a i hospodářskou provázanost s okolím. Mlýnský areál představuje také výrazný krajinnotvorný prvek, který významně zhodnocuje své okolní prostředí. **Vzhledem k těmto skutečnostem komise doporučila prohlásit uvedený mlýn za nemovitou kulturní památku včetně technologického zařízení.** Přes nespornou hodnotu objektu komise doporučila oslovit odborníka zabývající se technickými památkami – mlýny, aby byla provedena odborná expertíza původního technologického vybavení, na základě které budou vybrány hodnotné části mlýnského zařízení a jmenovitě vyčísleny jako movitá součást objektu.

stanovisko územní komise k podnětu na zahájení řízení o zrušení prohlášení věci za nemovitou kulturní památku :

roubená usedlost čp. 25, Zadov, obec Stachy, okres Prachatice, r.č. ÚSKP 41841/3-5153 - zrušení prohlášení za nemovitou kulturní památku

Komise posoudila žádost vlastníka o zrušení památkové ochrany roubené usedlosti čp. 25 na Zadově, st. parc.č. 173, k.ú. Zadov zapsané do státního seznamu nemovitých památek dne 12.12.1972 na základě rozhodnutí ŠKK ONV čj. 547/1-1972 kult. Do ústředního seznamu byl objekt zapsán dle § 2 zákona č.20/87 sb. o státní památkové péči pod rejstříkovým číslem 41841/3-5153. Jedná se o z části roubenou usedlost z 19. století, vystavěnou do půdorysného tvaru U, která se nachází v extravilánu obce a je situována ve svahu pod zalesněným vrchem. Areál usedlosti je tvořena na severní straně obytnou chalupou, na jižní straně roubenou stodolou s přístavkem a oba dva objekty příčně spojují zděné chlěvy. Předmětem zrušení prohlášení části věci za nemovitou kulturní památku je obytná poloroubená chalupa. Částečně podsklepená obytná chalupa s kamenným zápražím je vystavěna na režné kamenné podezdívce, obvodové zdivo je zčásti roubené (dvě třetiny štítového průčelí a celá dvorní

Odborné pracoviště:
Senovážné náměstí 6
370 21 České Budějovice
Tel: +420-387 312 140
Fax: +420-386 352 551

Bankovní spojení: ČSOB č.ú. 461309/0300
IČO: 75032333
DIČ: CZ75032333

Zdroj: NPÚ

Příloha 24: Stanovisko Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě k mlýnu čp. 11 v Clumečku

Národní památkový ústav, územní odborné
pracoviště v Českých Budějovicích
vážená paní Ing. arch. Jana Štorková
Náměstí Přemysla Otakara II. čp. 34
České Budějovice

Váš dopis: 23/02/2010 Číslo jednací: RMVM-4.53-113/2010 Vyřizuje/telefon: Radim Urbánek, vedoucí sbírkového oddělení Ve Vysokém Mýtě dne: 05/03/2010

Vážená paní architektko,
k Vašemu dotazu ve věci zhodnocení technologického vybavení mlýna čp. 11 v Chlumečku, okres Český Krumlov sdělujeme následující.

Předmětný mlýn prošel z technologického hlediska obvyklým vývojem od řemeslnicky vyrobeného složení obyčejného s mlecími kameny a jednoduchým mechanickým vyséváním pomocí mlynářského pytlíku a žejbra ke složení uměleckému vyráběnému továrně, a to se třemi částmi: čistící, mlecí a vysévací. Umělecké složení se v tomto mlýně dochovalo dosud.

Dochované mlecí složení má následující podobu:

Čistírenská část:

čistírenský hranolový vysévač
válcový koukolník
periodická loupačka

Mlecí část:

válcová mlecí stolice v litinové skříně se jedním párem válců
válcová mlecí stolice v litinové skříně se dvěma páry válců
sací filtr (pravděpodobně k aspirování mlecích stolic?)

Vysévací a čistící část:

dlouhý (moučný) hranolový vysévač s předvysévačem a s pytlovací lávkou
jednořadá čtyřrámečková reforma s archaickým odlučovacím zařízením - expanzním košem (zajišťuje čištění vzduchu odsávaného od reformy)

Pomocné stroje a vybavení:

kapsové výtahy

Jedná se tedy o mlýn s uměleckým složením, pracujícím periodicky, kdy některé procesy probíhají na stejných strojích, ale s jiným nastavením (např. mletí z různých chodů na stejné válcové stolici nebo čištění a třídění krupice opět z různých chodů na stejné reformě). Jeho složení má velmi jednoduchou podobu pouze s jedním vysévačem, z čehož vyplývá, že mletí žita a pšenice se nemohlo provádět současně.

Stroje pocházejí z období od konce 19. století (expanzní koš od reformy, pytlovací lávka a méně pravděpodobně i hranolový vysévač) až do 30. či 40. let 20. století (válcová mlecí stolice v litinové skříni se dvěma páry válců).

Hodnocení:

Technologické vybavení mlýna čp. 11 v Chlumečku (CK) není mimořádné dochováním archaických a unikátních strojů, které by pocházely ještě z 19. století (s výjimkou expanzního koše od reformy a jedné pytlovací lávky), ale naopak uceleným zachováním složení pocházejícího z relativně krátkého vývojového období. V žádné ze tří částí (čisticí, mlecí a vysévací) nechybí žádný podstatný stroj. Zároveň toto technologické vybavení dokládá zpracování obou základních obilnin. Žita mletého technologií na plocho a pšenice zpracovávané mletím na vysoko (třídění a čištění krupice prostřednictvím reformy).

Stáří toho složení se jeví jako nepodstatné, ale musíme vzít v úvahu skutečnost, že se jedná o strojní vybavení, které se opotřebovává a velmi rychle morálně zastarává, a proto se mlynáři snažili jej modernizovat, jakmile jim to jejich ekonomická situace umožňovala. I proto má značně vysokou hodnotu celistvě dochované mlecí složení, přestože pochází až z období mezi světovými válkami.

V neposlední řadě hodnoty technologického vybavení tohoto mlýna zvyšuje fakt, že v této části jižních Čech se z mnoha desítek mlýnů funkčních ještě krátce po 2. světové válce, nachází již jen poslední případy mlýnů s kompletně dochovaným technologickým vybavením (např. Křemže čp. 30, Strýčice čp. 4, Trhové Sviny čp. 195, Zlatá Koruna čp. 3).

S pozdravem

Mgr. Jiří Junek
ředitel Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě

Počet listů: 2
Počet příloh: 0

Příloha 25: Prohlášení Holubovského mlýna za kulturní památku

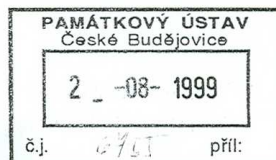
Ministerstvo kultury České republiky

Milady Horákové 139
P.B. 214
160 41 Praha 6

aut. 6167

Telefon 57 08 51 11
Fax 24 31 81 55
e-mail minkult@mkcr.cz

Okresní úřad Český Krumlov
starosta města
Plešivec 299
381 01 Český Krumlov

Váš dopis značky	Naše značka	Výřizuje / linka	V Praze dne
	k 1.367/99	Ščobáková	27.7.1999

areál mlýna
Holubov
čp. 29
parc.č. 934, k.ú. Holubov
okr. Český Krumlov

Prohlášení za kulturní památku

Ministerstvo kultury ČR zahájilo na základě návrhu, který podal Okresní úřad v Českém Krumlově, řízení o prohlášení areálu mlýna v Holubově, čp. 29, parc.č. 934, k.ú. Holubov, okr. Český Krumlov za kulturní památku.

V řízení si vyžádalo stanoviska všech příslušných orgánů a organizací státní památkové péče. Ministerstvo kultury ČR návrh posoudilo, zhodnotilo důvody v něm uvedené, vzalo v úvahu vyžádaná stanoviska a podle §3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

prohlašuje

areál mlýna v Holubově, čp. 29, parc.č. 934, k.ú. Holubov, okr. Český Krumlov za kulturní památku.

Mlýn je situován v údolí Křemžského potoka. Patrová budova renesančního původu, s dochovanou sgrafitovou výzdobou v přízemí. Jeho současná podoba je výsledkem přestavby v druhé polovině 19. století. Plastická výzdoba fasády pochází z počátku 20. století. Součástí areálu jsou drobné hospodářské stavby, napojené na budovu mlýna, používané jako pila.

Velmi hodnotný objekt renesančního původu je významnou technickou památkou, dokládající vývoj tohoto technického odvětví v průběhu několika staletí. Jeho současná podoba je zdařilým výsledkem úprav z konce 19. a začátku 20. století.

Toto rozhodnutí nabývá účinnosti dnem doručení a nevztahují se na něj obecné předpisy o správním řízení (§44 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči).

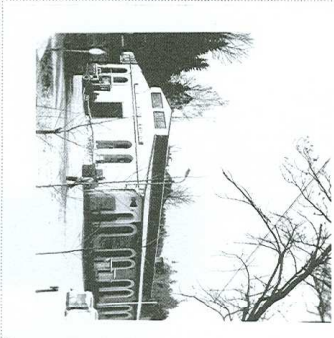
co: SÚPP
Památkový ústav
Okresní úřad
referát kultury
vl.

Ing. Jaroslava Stöcklová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek

Zdroj: NPÚ

Příloha 26: Evidenční list - Adolfovská železárna

1. Obec: Holubov	2. Okres: Č. Krumlov	Hodnota	Zachování	Využití
EVIDENČNÍ LIST NEMOVITÉ KULTURNÍ PAMÁTKY		3. Kraj: Č. Budějovice	4. Poř. číslo: 1246	
		5. Název (označení) památky: býv. Adolfovské železárnny		7. Ochranné pásmo:
6. Blíží označení umístění památky: osada (čtvrť): ulice (náměstí): Adolfov		8. Vlastník (správce, tvrdý uživatel): Jihočeské papírny n.p. závod Větrní u Č. Krumlova		
<p>9. Popis památky (včetně sochorské, malířské, popř. i jiné vyzdoby): <i>Budova býv. Adolfovských železáren, obdéln. půdorysu s klasicistními průčelími, zdobenými štukem. Střecha nová, dílenského typu, za tovární budovou obytná budova, klasicistní, s jednoduchým průčelím, střecha mansardová, tašky.</i> </p>				
10. Casové, slohové a autorské určení: kol r. 1840			11. Autor nebo výrobní označení:	

SH07 200-1932-64

Zdroj: NPU

Příloha 27: Návrh informačního materiálu - Vodní díla Křemžského potoka - vnější strana

Vodní díla Křemžského potoka

- výlety do okolí

- možnosti ubytování

- možnosti stravování

Dopravní dostupnost:

Auto

z Českých Budějovic 25km
z Českého Krumlova 15km

Vlak

trati 194, stanice Křemže, Holubov, Třisov

Autobus

odjezdy České Budějovice a Český Krumlov

Kolo

z Českých Budějovic cca 1,5hod.
z Českého Krumlova cca 1hod.

Ubytování:

Křemže:

Turistická ubytovna, Penzion Dlazek, Penzion Ricci
Penzion Steffani, Jiřina Morřkovska, U Borovků,
Beranův mlýn
(info www.krenze.cz)

Břihov:

ZS Břihov, Hostinec Na Hřišti, U Fličky,
Penzion Pohoda
(info www.obecbřihov.cz)

Hamerský mlýn

Informační centra:

Obecní úřad Křemže - www.kremze.cz
Obecní úřad Břihov - www.obecbřihov.cz
Informační centrum Hološovice - www.obec-holasovice.cz
Informační centrum Český Krumlov - www.ckrumlov.cz

Výlety do okolí:

Český Krumlov – město

Hrad a zámek představující druhý nejrozsáhlejší zámekový komplex v ČR. Vnitřní město tvořené měšťanskými domy z období gotiky, renesance, baroka. Otáčivé hlediště v zámecké zahradě. Od roku 1992 zapsáno na seznamu UNESCO. www.ckrumlov.cz

Český Krumlov – graffitiový díl

Expozice dílního hornictví na Českokrumlovsku. Prohlídka dolu spojená s jízdou dílním vláčkem. www.graftitovydlil.cz

České Budějovice – město

Královské město založené roku 1265 Přemyslem Otakarem II. s dominantní Samsonovou kašnou a Černou věží na náměstí. www.c-budejovice.cz

Hološovice

Obec nedaleko Českého Krumlova zapsaná na seznam UNESCO v roce 1998. Vesnice představuje tzv. „selektivní baroko“. www.holasovice.eu

Klet

Východním bodem je vesnice Krásetín nedaleko Holubova, odkud vede lanová dráha na vrchol hory (1084 m n.m.), kde se nachází rozhledna společně s obeliskem, horskou chatou a hvězdárnou. www.blanskyles.cz

Vodní nádrž Lipno

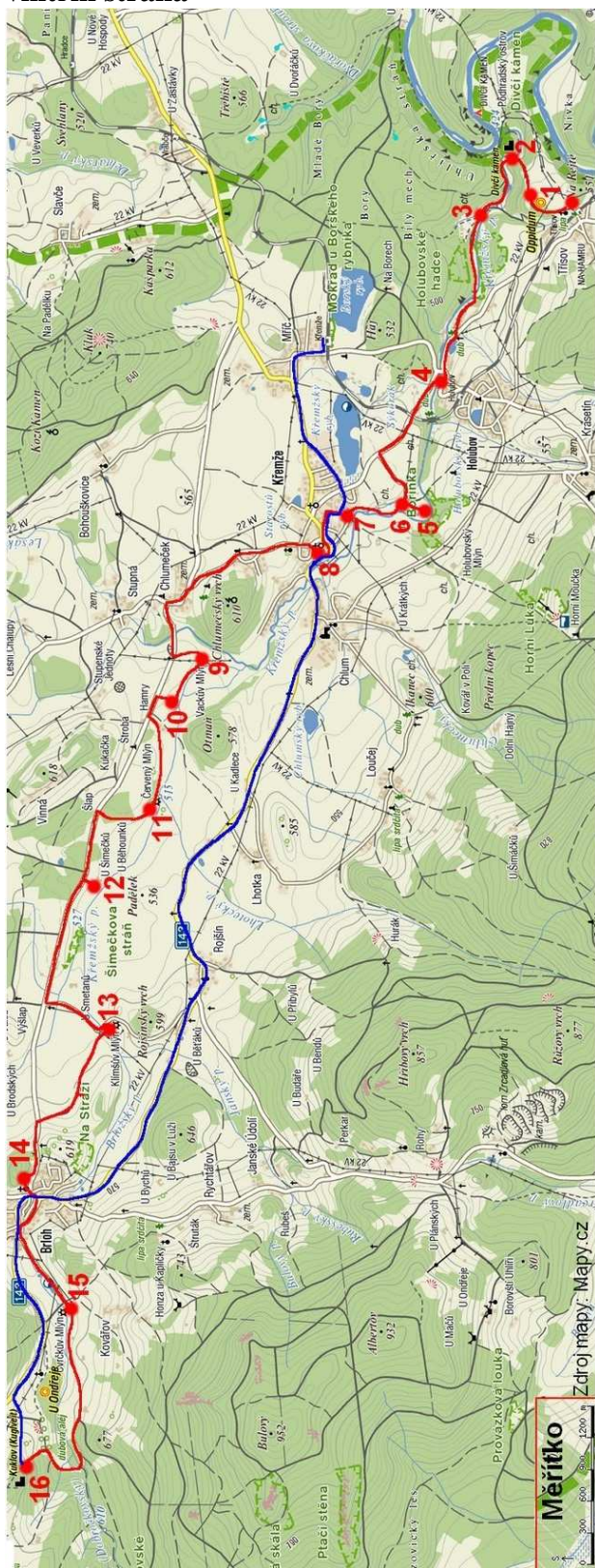
Rekreační vodní plocha s možností koupání. www.lipno.cz

Expozice Čížek

Zdroj: autorka

Příloha 28: Návrh informačního materiálu - Vodní díla Křemžského potoka - vnitřní strana

Zdroj: autorka

Cyklisticky nebo pěší výlet po stopách mlýnů na Křemžském potoce, vhodný i pro rodiny s dětmi

1 - Tříssov-oppidum, železniční zastávka, začátek trasy

Keltské hradíště, naučná stezka dlouhá 2km po stopách Kelťů

2 - Divčův Kámen

Jedna z nejrozsáhlejších zřícenin hradu ČR založeného ve 14. století. Přístupné PO-NE, vstupné 35,-/15,-

3 - Tříssovský hamr

Možnost občerstvení a odpočinku.

4 - Holubov - Adolfovská železárna

Malá obec s možností nákupu potravin a občerstvení. V blízkosti železářny železniční most.

5 - Holubovský mlýn

Bývalý družstevní mlýn, dnes MVE.

6 - Beranův mlýn

Ubytování - www.beranuvmlyn.cz. Dlouhý náhon z obce Křemže na MVE. Podél náhonu je cesta.

7 - Křemžský mlýn

Po předchozí dohodě prohlídka původního vybavení mlýna.

8 - Chlumský mlýn

U silničního mostu, dnes obytný dům.

9 - Vackův mlýn, 10 - Hamerský mlýn, 11 - Červený mlýn, 12 - Šimecký mlýn, 13 - Klímšův mlýn

Mezi mlýny vede klidná lesní cesta, často vedená podél náhonů či přímo kolem potoka. Mlýny jsou dnes v soukromém vlastnictví.

14 - Brioh

Obec ležící v CHKO Blanský les. Kostel sv. Šimona a Judy z roku 1340. Možnost nákupu potravin.

15 - Cvrčkův mlýn

Klidná cesta z obce Brioh. V blízkosti veřejné koupaliště.

16 - Kuklov

Zřícenina kláštera, možnost občerstvení.

Cesta zpět je vedena po silnicích s minimálním provozem, s bohatými výhledy do krajiny. Podél cesty mnoho křížků a božích muk.

Délka trasy - 25km

Cesta zpět vedena od železniční stanice Křemže - 19km

